

PROGRAM DE REVITALIZARE URBANĂ AL ORAȘULUI LEOVA

— pentru anii 2023-2027 —

**PROGRAM DE REVITALIZARE
URBANĂ AL ORAȘULUI LEOVA**
— pentru anii 2023-2027 —

Acest document a fost elaborat în cadrul proiectului „»Leova noastră «. Implementarea unui model de management participativ al revitalizării orașului Leova din Moldova”. Proiectul este cofinanțat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia.

Solidarity Fund PL
in Moldova

Agenția de Dezvoltare
Regională Sud

COOPERARE PENTRU DEZVOLTARE

Polish aid

Primăria orașului Leova

Adresa: MD-6301, str. Unirii, 22, or. Leova, Republica Moldova

Date de contact:

Persoana responsabilă de revitalizare urbană

Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor, Primăria orașului Leova

Email: leovaprimaria@gmail.com

Programul de revitalizare urbană a orașului Leova 2023-2027 a fost elaborat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul a fost aprobat la ședința Consiliului Orașenesc

PROGRAM DE REVITALIZARE URBANĂ AL ORAŞULUI LEOVA

— pentru anii 2023-2027 —

Elaborare:
dr hab. Mariusz Sienkiewicz, prof. UMCS
dr Teresa Szot-Gabryś
dr Urszula Bronisz
dr Marek Szajczyk

Proiect copertă și paginare
Krzysztof Trojnar

Redactor tehnic
Marta Pijas

Traducere
Dumitrița Szajczyk

© Copyright by POLIHYMNIA
© Copyright by Fundacja Centrum Rozwoju Lokalnego, Lublin-Leova 2022

ISBN 978-83-7847-835-5

**Proiectul: „Leova noastră”, implementarea unui model de management
participativ al revitalizării orașului Leova din Moldova**

Polish aid

Proiectul este cofinanțat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare
al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia

Realizatorul principal al proiectului

Parteneri

UMCS
INSTITUT NAUK
I ADMINISTRACJI

Publicația exprimă doar opiniile autorului și nu poate fi echivalată cu poziția oficială
a Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia

Skład, druk, oprawa:
Wydawnictwo Muzyczne POLIHYMNIA Sp. z o.o.,
ul. Deszczowa 19, 20-832 Lublin,
tel. +48 81 746 97 17 • e-mail: poczta@polihymnia.pl
www.polihymnia.pl • www.ebookipolihymnia.pl

Cover images: Krzysztof Trojnar, freepik.com

CUPRINS

INTRODUCERE	9
1.1 Orașul Leova- prezentare generală	9
1.2. Conceptul de revitalizare urbană	11
1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice naționale, regionale și locale	15
ANALIZA ORAȘULUI – DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE	19
2.1. Delimitarea zonelor orașului	19
2.2. Descrierea metodologiei de studiu	21
2.3. Analiza diferențelor între părțile orașului	23
2.3.1. Sfera socială	23
2.3.2. Sfera economică	32
2.3.3. Sfera de mediu	35
2.3.4. Sfera spațial-funcțională	37
2.3.5. Sfera tehnică	40
2.4. Identificarea zonelor degradate	40
2.5. Determinarea zonei de revitalizare	42
ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE	45
3.1. Descrierea zonei de revitalizare urbană	45
3.2. Analiza situației din anumite perspective:	46
3.2.1. Sfera socială	46
3.2.2. Sfera economică	51
3.2.3. Sfera de mediu	54
3.2.4. Sfera spațial-funcțională	57
3.2.5. Sfera tehnică	61
3.3. Provocări generale ale situației actuale	65
VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE	67
4.1. Viziunea și misiunea zonei de revitalizare	67
4.2. Obiectivele de dezvoltare ale zonei de revitalizare	68
PROIECTELE DE REVITALIZARE URBANĂ	73
5.1. Proiecte de bază	76
5.2. Proiecte complementare	104
CADRUL FINANCIAR	113
6.1. Planul financiar al programului	113
6.2. Surse de finanțare	115

I IMPLEMENTAREA ȘI MANAGEMENTUL PROGRAMULUI DE REVITALIZARE	121
7.1. Managementul implementării programului	121
7.2. Descrierea structurii de management a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027	123
7.3. Sistemul de implementare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027	124
7.4. Comunicarea și participarea în procesul de implementare a programului	125
7.5. Promovarea programului	127
II MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI REVITALIZARE ...	129
8.1. Monitorizarea efectelor activităților de revitalizare	130
8.2. Principii de evaluare a programului de revitalizare	133
III ACTUALIZAREA PROGRAMULUI DE REVITALIZARE	135
IV ANEXE	137

ACRONIME

ADR – Agenția de Dezvoltare Regională

APL – Administrația Publică Locală

CC – Comisia Consultativă

FNDRL – Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală

MIDR – Ministerul Infrastrurii și Dezvoltării Regionale

MADRM – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

SNDR – Strategia Națională de Dezvoltare Regională

SND – Strategiei de Dezvoltare Națională „Moldova 2030”

SDR – Strategia de Dezvoltare Regională

ONG – Organizații non-guvernamentale

PRU – Program de Revitalizare Urbană

PUG – Plan Urbanistic General

RU – Revitalizare Urbană

ZR – Zona de Revitalizare

ZD – Zonă degradată

PR – Proiect de revitalizare

INTRODUCERE

1.1 Orașul Leova- prezentare generală

Orașul Leova este atestat la 13 martie 1489 cu denumirea de „Târgul Sărății”. În 1489 Ștefan Vodă al Moldovei a cumpărat pământurile cu zloți tătărești, iar hotarul ajungea până la Șeliste Baian. Apoi el a dăruit aceste pământuri slujitorilor săi Petru și Leova, de la care se pare a proveni actuala denumire - Leova, Leova împreună cu fratele său Petru cumpără o parte de moșie pe Sărata și confirmă acest act juridic în ziua de 23 ianuarie 1495. Ca târg Leova este atestat la 26 august 1806 într-un document de la Constantin Moruzzi, domnul Moldovei, prin care proprietarul orașului Leova logofătul Costache Ghica este împuțernicit să strângă contribuții de la toți negustorii, care vin la iarmaroace.

Orașul Leova este amplasat în sud-vestul Republicii Moldova, cu coordonatele geografice: 46°29'00" latitudine nordică, 26°53'00" longitudine estică, pe malul stâng al râului Prut, la 100 km sud de capitala Moldovei și la 70 km de centrul raional Cahul, cu o suprafață totală de 3415,63 ha, intravilanul 820,51 ha.

Fiind amplasat pe malul stâng al râului Prut, Leova se află în vecinătatea nemijlocită cu hotarul dintre Republica Moldova și România. Prin oraș trece drumul național R-34, Chișinău-Leova-Cahul și se află la o distanță de 22 km de la calea ferată (stația largă). El este centrul administrativ, economic și cultural al raionului care poartă aceeași denumire și în care sunt incluse 40 de localități, 2 orașe: Leova și

Fig.1. Amplasarea orașului Leova pe harta Republicii Moldova

largara, 1 localitate din componența orașului largara, 23 sate-reședințe, 14 localități din componența comunelor, conform statisticii de organizare administrativ-teritorială din 2021.

Orașul Leova este situat la o altitudine de aproximativ 40 m față de nivelul mării. Relieful localității este reprezentat de o pantă, care coboară lent de la Est spre Vest, adică de la Podișul central spre lunca râului Prut. Unghiul de înclinare al pantei este mic - între 5-7 grade, iar suprafața pantei este plată, înălțimile relative ale acesteia încadrându-se între limitele 0-9 m.

Relieful zonei face parte din câmpia deluroasă - ondulată a Moldovei de Sud. Elementele reliefului sunt foarte neomogene expuse pe cumpenele de apă înguste ce se întind în general de la nord la sud, versanți cu diferită înclinație, ravene și vâlcele adânci și lungi, amplitudinea variază în limitele 50 m - 230 m, cele mai joase fiind amplasate în lunca Prutului. Amplasamentul de relief este în zona de silvostepă și stepă.

Clima predominantă este cea temperat-continentală, datorat amplasamentului în zona de stepă și silvostepă, având un regim omogen. Relieful neuniform al câmpiei influențează stabilirea unor veri foarte calde, îndelungate și ierni destul de reci și geroase. Temperaturile zilnice înregistrează cu 2 sau 3 °C mai mult față de celelalte regiuni ale țării.

Sunt caracteristice solurile cernoziomice (obișnuit, levigat, carbonizat), cenușiu, de pădure, și în valea râurilor și lunca Prutului - aluviunile și de fânață.

Printre principalele arii naturale protejate din zonă sunt: Ecosistemul acvatic „Lebăda albă”, Lunca inundabilă cu vegetație de baltă și Stejarul penduculat, care reprezintă adevărate atracții peisagistice.

Populația totală a orașului Leova este de 9705 de locuitori, iar densitatea este de 279,8 locuitori/1 km².

În oraș activează 2 instituții preșcolare, Instituția de educație timpurie Nr.1 „Albinuța” și Instituția de educație timpurie Nr.2 „Romanița”, 2 instituții de învățământ primar și secundar general, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” și Liceul Teoretic „Constantin Spătaru”, o instituție de învățământ secundar profesional, Școala Profesională. Instituții extrașcolare: Școala Sportivă Orășenească, Centrul de Creație al Copiilor, Centrul Tinerilor Naturaliști, Școala de arte „Petru și Ion Aldea-Teodorovici”.

De asemenea în oraș mai activează: Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”, Centrul de tineret, Centrul de zi pentru copii „Speranța”, Biblioteca publică raională „Valeriu Matei”, Biblioteca publică orășenească, Muzeul de Istorie și Etnografie, Școala Sportivă Raională, Stadionul orășenesc.

Ocotirea sănătății este asigurată de: Centrul de Sănătate Publică Leova, Spitalul Raional Leova, Stația Zonală de Asistență Medical-Urgentă Cahul, filiala Leova (AMU), Centrul de Medicină Preventivă Raional Leova și 7 farmacii.

În orașul Leova sunt și alte clădiri administrative printre care: Consiliul raional Leova, Incubatorul de afaceri, Secția Situații Excepționale, Sectorul de Poliție nr.1 Leova, Inspectoratul de Poliție, Inspectoratul Fiscal, Judecătoria Leova, Procuratura raionului Leova, Inspectoratul pentru protecția mediului, Casa Națională de Asigurări Sociale, Centrul multifuncțional, Secția pentru statistică a raionului Leova, Secția pentru Ocuparea Forței de Muncă Leova, Centrul de Poștă Leova, Azil Pentru Persoane în Etate, Cantină socială, ș.a.

Instituții de cult din oraș sunt: Biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva, Biserica Sfântul Ioan Botezătorul, Comunitatea Religioasă Biserica Creștină Penticostală „Emanuel”, Comunitatea Religioasă Parohia Ortodoxă Română „Sfântul Ierarh Luca Arhiepiscopul Crimeii” din cadrul Mitropoliei Basarabiei (capelă spitalicească) și câteva case de rugăciuni.

În prezent, sectorul economic este dominat de agenții economici care desfășoară activitate în comerț, prestare servicii și agricultură. După forma de proprietate, majoritatea activităților economice sunt realizate în domeniul privat. În domeniul comerțului și serviciilor activează câțiva agenți economici cu un număr de la 4 la 50 angajați. Spectrul produselor comercializate include: produsele alimentare, băuturi, materiale de construcție, articolele electrice și de uz casnic, etc. În conformitate cu datele statistice în orașul Leova, în anul 2021 erau înregistrați 248 agenți economici, dintre care 207 cu drept de persoană juridică. Prin urmare, societăți pe acțiuni - 9 (3,6%), SRL - 117 (47,2%), 67 - întreprinderi individuale (27%), 6 întreprinderi de stat (2,5%), întreprinderi mixte cu capital străin - 3 (1,2%); întreprinderi municipale - 4 (1,6%); gospodării țărănești - 41 (16,5%) și o cooperativă (0,4%).

Fondul locativ este constituit 61 blocuri de locuit (1.825 apartamente: 160 cu o cameră, 955 cu două camere, 676 cu trei camere și 34 cu patru camere și peste) și 2.492 case de locuit (19 cu o cameră, 282 cu două camere, 1.047 cu trei camere și 1.150 cu patru camere și peste). Suprafața totală a fondului locativ la 01.01.2021 a fost de 281.564 m², din care în blocuri cu apartamente - 87.452 m², în case individuale - 195.858,64 m².

Lungimea drumurilor locale din orașul Leova este de 71,2 km și sunt înregistrate 107 străzi.

1.2. Conceptul de revitalizare urbană

Conceptul de Revitalizare Urbană a fost introdus în Republica Moldova în cadrul proiectului „Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă”, implementat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, care este și principalul finanțator. Proiectul dat a fost implementat în mai multe localități urbane din Republica Moldova și a avut drept scop elaborarea Programelor de Revitalizare Urbană (PRU) pentru orașele participante prin care autoritățile locale își definesc un program de acțiuni asupra unei zone ale orașului aflată în situație de criză.

Programul de Revitalizare Urbană - este un program pentru mai mulți ani, care include activități în domeniile social, economic, spațial-funcțional, tehnic sau de mediu, inițiat, elaborat și aprobat de Consiliul local, care are ca scop scoaterea din criză a zonelor de revitalizare și crearea condițiilor pentru dezvoltarea durabilă a acestora, constituind un instrument de planificare, coordonare și integrare a diferitelor activități în cadrul procesului de revitalizare.

Obiectivul principal al elaborării **Programului de Revitalizare Urbană** este de

a planifica modul de realizare a intervențiilor sub formă de activități de revitalizare în zona de revitalizare desemnată, după ce în prealabil au fost identificate zonele degradate din oraș în care există o stare de criză. Scopul acestei intervenții este de a scoate zona de revitalizare din criză.

Acțiunile de sprijinire a proceselor de revitalizare se desfășoară într-o manieră coerentă: pe plan intern (acțiuni individuale între ele) și extern (cu politicile locale, obiective și direcții care decurg din documentele strategice și de planificare). Revitalizarea ar trebui să se caracterizeze prin: **complexitate, o abordare integrată și complementaritate.**

În orașul Leova procesul de revitalizare urbană a demarat în anul 2021, în cadrul proiectului „Planificare, Implementare, Monitorizare - premise ale impulsivității proceselor de dezvoltare durabilă în orașul și raionul Leova”, finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer Republica Moldova prin intermediul Programului de granturi „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”. Programul a fost realizat cu suportul experților din cadrul Institutului de Dezvoltare Urbană și a fost aprobat prin Decizia nr. 7.13 din data de 15.12.2021 a Consiliului Orașenesc, însă documentul nu a fost avizat pozitiv de către Agenția de Dezvoltare Regională Sud, deoarece nu corespundea Liniiilor Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova și Ghidul privind revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova. Astfel, acesta necesită a fi îmbunătățit și actualizat conform cerințelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, și ale Solidarity Fund PL în Moldova.

În 2022, a fost cea de-a doua oportunitate de a elabora Programul, care a inițiat în cadrul proiectului „Suport orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud privind implementarea eficientă a politicilor publice naționale în domeniul dezvoltării urbane”, finanțat din Fondul de Granturi Regionale pentru dezvoltare urbană al Solidarity Fund PL în Moldova și implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud. În cadrul acestui proiect orașul Leova a beneficiat de suport tehnic și metodologic din partea ADR Sud și Solidarity Fund PL în Moldova în elaborarea Programului de Revitalizare Urbană.

Ulterior, a demarat proiectul internațional „»Leova noastră«. Implementarea unui model de management participativ al revitalizării orașului Leova din Moldova”, cofinanțat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia. Pe toată perioada proiectului, Primăria orașului Leova a beneficiat și de suport metodologic din partea Agenției de Dezvoltare Regională Sud, și Solidarity Fund PL în Moldova.

Programul de Revitalizare a Urbană are ca **scop** îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, a modului de dezvoltare a zonei orașului, activarea socială și îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea economică a orașului. Schimbările preconizate ca urmare a punerii în aplicare a programului vizează, în primul rând, rezolvarea problemelor sociale și economice existente. Programul de Revitalizare a Urbană trebuie să răspundă nevoilor și așteptărilor comunității locale, motiv pentru care la elaborarea Programului de Revitalizare Urbană s-a folosit metoda participării publice și s-au desfășurat consultări publice.

Obiectivul principal al proiectului a fost dezvoltarea și implementarea unui concept de revitalizare a orașului Leova din Republica Moldova, cu participarea comunităților locale, bazat pe experiența poloneză. Principalul produs al proiectului

tului va fi dezvoltarea Programului de Revitalizare Urbană a Orașului Leova. Proiectul și-a propus, ca implementarea măsurilor planificate și beneficiile rezultate să aibă un impact pozitiv asupra îmbunătățirii calității vieții locuitorilor și a creșterii participării reprezentanților sectorului public, social și economic la gestionarea spațiului orașului, în special a zonelor care necesită intervenție.

Proiectul are mai multe obiective specifice:

1. Îmbunătățirea calificărilor și dobândirea de cunoștințe practice de către reprezentanții administrației publice locale din Moldova în domeniul dezvoltării și implementării unui model participativ de revitalizare urbană;
2. Dobândirea de cunoștințe practice și cunoașterea bunelor practici și a soluțiilor moderne în domeniul proiectelor de revitalizare de către participanții la vizitele de studiu în Polonia;
3. Integrarea intersectorială a comunităților locale de pe teritoriul orașului Leova pentru elaborarea și implementarea unui program de revitalizare a zonelor care necesită intervenție;
4. Sporirea capacității instituționale a autorităților locale în dezvoltarea spațiului urban în baza implicării mai largi a comunității locale;
5. Crearea instrumentelor de susținere a managementului orașului și contracararea fenomenelor socio-economice nefavorabile prin elaborarea și implementarea unui program de revitalizare a orașului Leova.

Scopul activităților proiectului a fost stabilirea unui acord de parteneriat între solicitantul principal, Fundația Centrul pentru Dezvoltare Locală din Polonia și Primăria orașului Leova din Republica Moldova, și Institutul de Științe Politice și Administrație al Facultății de Științe Politice a Universității Marie Curie-Skłodowska. Proiectul a fost implementat cu sprijinul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare.

În cadrul proiectului, au fost planificate mai multe activități, a căror implementare urmează să contribuie la atingerea scopului principal al proiectului. Printre acestea se numără:

1. Conferința de lansare a proiectului la Chișinău;
2. Instruire la distanță pentru reprezentanții administrației locale pe tema *„Managementul revitalizării și implicarea comunității în implementarea programelor de revitalizare”*.
3. Vizită de studiu în Polonia pentru reprezentanții administrației publice locale din orașul Leova;
4. Ateliere de lucru participative privind elaborarea *„Programului de revitalizare a orașului Leova”*;
5. Elaborarea documentului *„Programul de revitalizare a orașului Leova”*;
6. Elaborarea *„Ghidului de implementare a modelului de management participativ a revitalizării urbane”* pentru administrațiile locale din Republica Moldova;
7. Organizarea unei conferințe internaționale științifice și practice la distanță la Lublin și Chișinău cu genericul: *„Rolul administrației publice în gestionarea revitalizării urbane. Experiența Poloniei și a Republicii Moldova.”*

Până în prezent, în unele orașe din R. Moldova au fost implementate proiecte de dezvoltare a programelor de revitalizare, în principal prin intermediul Fundației Solidarity Fund. Orașul Leova nu a avut posibilitatea de a beneficia de sprijinul acestei organizații.

Criteriile de selecție a zonelor care au nevoie de revitalizare sunt stabilite la articolul 47 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei. Potrivit acestora, o zonă degradată trebuie să îndeplinească cel puțin trei dintre următoarele criterii:

- a. un nivel ridicat de sărăcie și excluziune;
- b. o rată ridicată a șomajului pe termen lung;
- c. tendințe demografice nefavorabile;
- d. un nivel scăzut de educație, un deficit accentuat de competențe și o rată ridicată de abandon școlar;
- e. un nivel ridicat de criminalitate și delincvență;
- f. un grad deosebit de ridicat de degradare a mediului;
- g. o rată scăzută de activitate economică;
- h. un număr ridicat de imigranți, grupuri etnice și minoritare sau refugiați;
- i. un nivel relativ scăzut al valorii fondului de locuințe;
- j. un nivel scăzut de eficiență energetică a clădirilor.

Astfel, elaborarea Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova s-a realizat în conformitate cu Liniile Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova și

Ghidul privind revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova, care este un document operațional pentru perioada 2023-2027 în domeniul revitalizării și definește obiectivele, direcțiile, activitățile și proiectele de revitalizare, precum și principiile mecanismelor de coordonare și management, monitorizare și evaluare ale programului.

În acest context, localitatea a fost supusă unei diagnoze complexe, per zone urbane, privind situația socială, economică, de mediu tehnică, și infrastructura tehnico-edilitară. În urma analizei a fost identificată zona cea mai degradată a orașului (*cu concentrarea celor mai multe fenomene negative*) - partea orașului pentru care se elaborează, în final, Programul de Revitalizare Urbană și s-au consultat și au fost implicați în proces locuitorii zonei respective și s-au propus soluții care corespund necesităților și potențialului zonei.

Întregul proces de elaborare a PRU Leova a presupus următoarele etape:

1. Delimitarea orașului pe zone.
2. Analiza zonelor în baza indicatorilor sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali și tehnici, cu efectuarea ulterioară a diagnozei pentru identificarea zonei degradate.
3. Analiza Aprofundată a Zonei Degradate: vizite de observare și corelare a diagnozei pe indicatori a orașului cu situația în teren, de identificare a resurselor/potențialului, problemelor neevidențiate de indicatori.
4. Crearea Comisiei Consultative: constituită din reprezentanți ai instituțiilor publice și locuitori din zona de revitalizare.
5. Generarea ideilor de proiect, menite să soluționeze problemele identifi-

cate în zona de revitalizare, cu membrii comisiei consultative, precum și cu comitetul de coordonare din cadrul Primăriei orașului Leova.

6. Consultarea și aprobarea Programului de Revitalizare Urbană la ședința Consiliului orașenesc Leova.

Principalele probleme de dezvoltare identificate în orașul Leova se regăsesc și în Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Leova pentru anii 2021-2026. Cele mai multe probleme ale orașului sunt în domeniul infrastructurii tehnice și sociale, al locuințelor, al gestionării deșeurilor și al utilizării terenurilor. Printre problemele cele mai importate din aceste domenii se numără: niveluri ridicate de uzură a blocurilor de locuințe (*acoperișuri care prezintă scurgeri, rețele tehnice învechite*); clădiri neglijate, în proces de demolare; eficiență energetică scăzută a iluminatului stradal; facilități de agrement insuficiente; schimbări demografice nefavorabile; potențial neexploatat al spațiilor industriale; ineficiența energetică a clădirilor, ș.a.

Ca răspuns la aceste condiții problematice, partenerii de proiect și Primăria orașului Leova au luat măsuri pentru a dezvolta soluții care:

1. să introducă pe teritoriul orașului Leova noi instrumente de politică locală în domeniul implicării locuitorilor și partenerilor sociali în procesul de revitalizare;
2. să se bazeze pe o cooperare durabilă și sistematică între sectorul public, civic și privat;
3. să depună eforturi pentru implementarea serviciilor publice ținând cont de planul urbanistic și de nevoile specifice ale beneficiarilor cu acces limitat, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități;
4. să țină cont de potențialul local și de resursele sociale și culturale;
5. să fie fezabile pentru implementare în alte orașe din Republica Moldova.

Pentru elaborarea acestui document este responsabilă Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor și Comitetul de Coordonare din cadrul Primăriei Leova. Datele și informațiile din acest document au fost colectate din diferite surse, urmând principiile de transparență și participare civică (vizite în teren, comisii consultative locale), (*vedeți anexele prezentului document*).

1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice naționale, regionale și locale

Acest capitol oferă o conexiune între documentele strategice și de planificare existente la nivel național, regional și local și Planul de Revitalizare a orașului Leova.

1. Linii directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova

Documentul a fost elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului cu sprijinul financiar al Programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia - Polish Aid. Acest document este elaborat pentru a veni în sprijinul autorităților publice locale din

RM, a asociațiilor și organizațiilor neguvernamentale, a locuitorilor dar și a specialiștilor cu scopul de a consolida capacitățile în procesul de realizare a politicii de dezvoltare regională prin prisma revitalizării urbane. Scopul documentului „*Linii directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova*” este de a face o prezentare generală a conceptului de revitalizare în contextul național și de a defini cerințele specifice pentru demararea procesului de elaborare a Programelor de Revitalizare Urbană și implementarea acestora în zonele urbane degradate.

Programul de revitalizare urbană a orașului Leova este conceput în conformitate cu documentul „*Linii directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova*”, în deplină conformitate cu normele și principiile de revitalizare urbană și se bazează pe cooperarea dintre administrațiile publice centrale și locale, parteneriate eficiente și durabile cu comunitatea locală și sectorul privat, campanii de informare/promovare, transparență în procesul decizional, și în cele din urmă, o înțelegere a specificității și contextului local.

2. Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028 principalul document sectorial de planificare a politicii de dezvoltare regională elaborat de către Ministerul Infrastrurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), aprobată prin HG nr.40 din 26.01.2022. Una din prioritățile strategice ale SNDR ține de consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în calitate de motoare de creștere a competitivității regiunilor. Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028, în calitate de document umbrelă de politică publică de planificare strategică a dezvoltării regionale a țării, reprezintă viziunea strategică și prioritățile Guvernului Republicii Moldova de abordare a dimensiunilor teritoriale, a intervențiilor sectoriale, precum și relațiile instituționale care să faciliteze parteneriatul dintre autoritățile publice centrale și locale. Misiunea SNDR 2022-2028 constă în transpunerea teritorială a obiectivelor și țăntelor Strategiei de Dezvoltare Națională (SND) „Moldova 2030”, axată pe realizarea unor intervenții sistemice pentru a contribui la creșterea indicatorilor medii de calitate a vieții (măsurați în 10 dimensiuni) a tuturor locuitorilor Republicii Moldova, indiferent de mediul de reședință.

În acest context, Programul de revitalizare urbană a orașului Leova a fost elaborat în conformitate cu cadrul strategic pentru dezvoltare regională, iar implementarea cu succes a acestuia va îmbunătăți standardele de viață în regiune, va reduce disparitățile regionale, va asigura coeziunea teritorială și va reduce procesele de migrație în regiune.

Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028
(midr.gov.md/files/shares/Strategie_DR.pdf)

3. Strategia de Dezvoltare Regională Sud 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Dezvoltare a Regiunii Sud nr. 1/02 din 05 februarie 2016

Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) Regiunea de Dezvoltare Sud (SDR) este un document de politică publică care vizează faza de dezvoltare pe termen mediu a regiunii.

Strategia ghidează procesul de implementare a politicii de dezvoltare regionale, care reprezintă activitatea coordonată a autorităților administrației publice centrale și locale, a colectivităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, orientată spre planificarea și realizarea unei dezvoltări social-economice teritoriale

echilibrate, spre sprijinirea nemijlocită a dezvoltării social-economice a zonelor defavorizate.

Punerea în aplicare a Planului de Revitalizare Urbană a orașului Leova va contribui la asigurarea unei dezvoltări socio-economice echitabile în SDR și a unei calități ridicate a vieții pentru locuitorii din orașul Leova și din întreaga regiune.

Strategia de Dezvoltare Regională Regiunea de Dezvoltare Sud pentru anii 2016-2020 (adrsud.md/public/files/SDR_SUD_2016-2020_aprobat_CRD_redactata_final.pdf)

4. Program Operațional Regional Sud 2022-2024

POR Sud este principalul document de programare strategică elaborate la nivel regional și aprobat prin Decizia Consiliului pentru Dezvoltare Regională Sud nr. 01/03 din 23 martie 2022. Programul stabilește prioritățile de dezvoltare a Regiunii de Dezvoltare Sud, inclusiv și pe dimensiunea revitalizării orașelor și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice, implicit pentru orașele, care au dezvoltat Programe de revitalizare urbană s-au sunt în proces, ulterior având posibilitatea să obțină acces la diferite fonduri de finanțare pentru proiecte din domeniul de revitalizare urbană.

Program Operațional Regional Sud 2022-2024
(adrsud.md/public/files/final_POR_SUD_24.03.2022.pdf)

5. Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Leova pentru anii 2021-2028, aprobat prin Decizia Consiliului raional Leova nr.7.3 din 14.10.2021

Strategia prezintă analiza situației existente, elaborarea viziunii, obiectivelor strategice și planului de acțiuni pentru perioada 2021-2028, mecanismul de monitorizare și evaluare, precum și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte ale Strategiei. Strategia accentuează punctele forte ale raionului Leova, analizează punctele slabe, oportunitățile și riscurile.

Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Leova pentru anii 2021-2028 (adrsud.md/public/files/strategia_de_dezvoltare_a_raionului_leova_4982128.pdf)

6. Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a or. Leova pentru anii 2021-2026, aprobată prin decizia Consiliului Local Leova nr. 4.3. din 06.08.2021

Strategia este un document de referință care formulează o viziune pentru dezvoltarea durabilă a orașului, bazată pe asigurarea unui echilibru între creșterea economică, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural, protecția mediului și îmbunătățirea calității vieții în anii 2021-2026.

Strategia pune în valoare punctele forte ale comunității și se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală. Principiile care stau la baza elaborării documentului sunt: (i) promovarea unei guvernări locale eficiente și responsabile; promovarea unui proces decizional participativ; și (iii) promovarea principiilor dezvoltării durabile la nivel local.

Deși Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Leova pentru anii 2021-2026 nu include conceptul de revitalizare urbană, fiecare obiectiv strategic include acțiuni complementare revitalizării urbane, creând astfel un cadru de

bază eficient pentru implementarea proiectelor de revitalizare urbană.

În acest context, Planul de revitalizare urbană a orașului Leova va completa planificarea strategică, implementată în conformitate cu conceptul general de dezvoltare urbană și bazată pe acțiuni integrate teritorial.

Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Leova pentru anii 2021-2026 (primarialeova.md/wp-content/uploads/sites/10/2021/08/Strategia-de-dezvoltare-socio-economica-a-or.-Leova-2021-2026.pdf)

7. Planul Urbanistic General al or. Leova pentru anii 2016-2036

Orașul Leova dispune de un Plan Urbanistic General, elaborat în 2015 de Institutul Național de Cercetări și Proiectări „URBANPROIECT”. Acesta este structurat în 3 volume, printre care, Memoriu general volumul I; Regulamentul Local de Urbanism volumul II; Memoriu de sinteză volumul III. Obiectivul principal al proiectului „Planul urbanistic general al orașului Leova” este axat pe stabilirea parametrilor principali al potențialului socio-economic, direcțiile și volumul utilizării resurselor naturale, reglementează zonarea funcțională a teritoriului ca temei pentru utilizarea optimă a acestuia cu respectarea cerințelor de protecție a mediului.

Programul de revitalizare urbană este o formă specială a planului urbanistic care poate fi adoptat pentru o zonă de revitalizare. Planul urbanistic al or. Leova pentru anii 2016-2036 este general obligatoriu și constituie o sursă de obligații atât pentru proprietarii de imobile acoperite de acesta, cât și pentru potențialii investitori. Planul Urbanistic nu intervine asupra stării actuale, ci se referă la activitățile viitoare. Un plan nu poate impune demolarea unei anumite clădiri sau interzice o anumită activitate pe o proprietate, ci poate doar să precizeze ce utilizare și dezvoltare viitoare ar trebui să aibă un anumit teren. Planul Urbanistic în contextul Programului de revitalizare va găsi o aplicare concretă doar în emiterea autorizațiilor de construcție sau în alte decizii administrative.

Datele statistice și tehnice din acest document au fost utilizate la etapa de cercetare a orașului pentru PRU. În ceea ce privește proiectele propuse în prezentul PRU, acestea sunt mai specifice (*PUG fiind un document mai general*) și pentru o sincronizare a direcțiilor de dezvoltare a or. Leova se recomandă actualizarea PUG-ului, luând în considerație prezentul PRU.

Planul Urbanistic General al or. Leova pentru anii 2016-2036
(primarialeova.md/planul-urbanistic-de-dezvoltare)

ANALIZA ORAȘULUI - DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE

2.1. Delimitarea zonelor orașului

Desfășurarea procesului de delimitare a zonelor degradate și de delimitare a zonei de revitalizare necesită împărțirea orașului Leova. Pentru a distinge zonele a fost utilizat un criteriu spațial și funcțional.

Analiza orașului Leova a fost efectuată atât pentru întreg orașul, cât și pentru zonele acestuia. Astfel, inițial a fost utilizată divizarea orașului pe zone conform PUG-ului în care se identifică 17 zone, iar după o analiză detaliată a condițiilor locale existente, a numărului de locuitori cât și a suprafeței fiecărei zone Comitetul de Coordonare a decis divizarea orașului în 6 zone: Sectorul Nord (Frumușica, Pichet) hașurat în roșu; Sectorul Nou (Roza) hașurat în albastru închis; Sectorul Centru hașurat în galben; Sectorul Vest hașurat în verde; Sectorul Sud (Tighiceanu) hașurat în albastru deschis; și Sectorul Industrial hașurat în violet.

Astfel, în orașul Leova a fost utilizată împărțirea din PUG, însă au fost operate și unele modificări. Orașul (cu aprox. 9.705 de locuitori conform datelor Biroului Național de Statistică din data de 01.01.2021) a fost împărțit în 6 zone urbane.

Tabelul nr. 2.1. Populația și suprafața orașului Leova pe zone urbane

Denumirea zonei	Nr. de locuitori (nr. pers.)	%	Suprafața (ha)	%
Nord (Frumușica, Pichet)	2.652	27,3	131	16,0
Nou (Roza)	959	9,9	147	17,9
Centru	4.032	41,5	167	20,4
Vest	1.165	12,0	82	10,0
Sud (Tighiceanu)	481	5,0	99	12,0
Industrial	416	4,3	194	23,7
Total	9.705	100	820	100

Sursa: Conform datelor deținute de primăria Leova pentru anul 2021

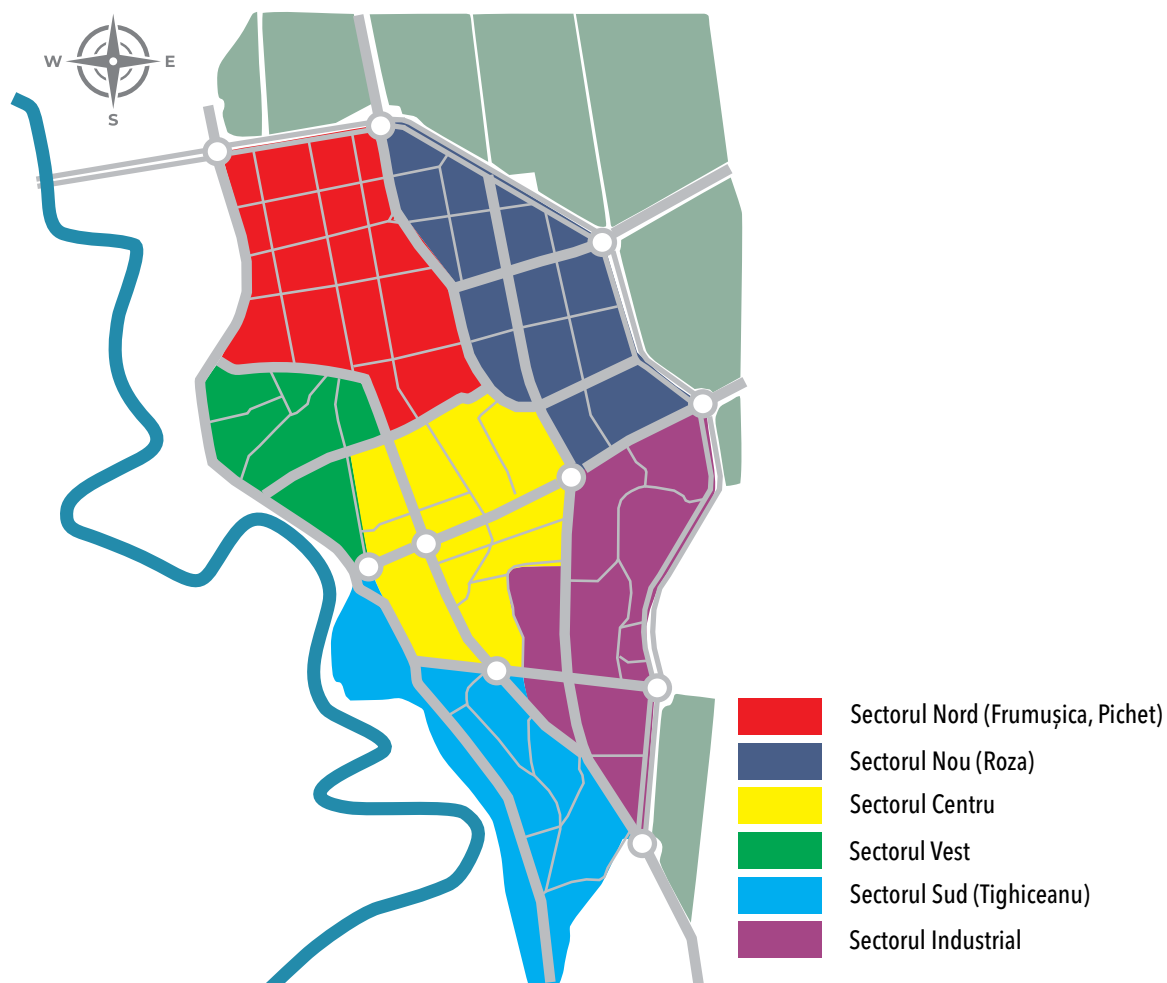

Figura nr.2.1. Delimitarea pe zone a orașului Leova

Zona Nord. Este situată în partea de nord a orașului. Cea mai mare suprafață a acestui sector este ocupată de zona locativă. Persistă terenuri de locuințe cu regim mic de înălțime, cât și cu regim multietajat. Sunt prezente zone cu spații verzi, perdea forestieră și terenuri sportive. Sectorul dat dispune de instituții de învățământ, clădiri religioase, facilități sportive și comerciale. Nu dispune de obiecte administrative, sanitare, asistență socială și culturală. Dispune de dotări comunale și cu destinație specială. În această zonă locuiesc 27,3% din populație, iar zona are o pondere de 16,0% din suprafața totală a orașului.

Zona Nou (inclusiv Roza). Este cel mai nou sector al orașului. Întreg teritoriul acestui sector este ocupat de zona locativă (locuințe în regim mic de înălțime). În această zonă locuiesc 9,9% din populație, iar suprafața zonei are o pondere de 17,9% din suprafața totală a orașului.

Zona Centru. Majoritatea obiectelor administrative sunt amplasate în acest sector, ceea ce în mare a determinat formarea structurii arhitecturale-planimetrice și compoziția spațială a fondului construit. Obiectele menționate oferă nucleului urban și funcțiile de centru. În această zonă locuiesc 41,5% din populație, iar suprafața zonei are o pondere de 20,4% din suprafața totală a orașului.

Zona Vest. Este amplasată în partea de vest pe malul râului Prut a orașului. În această zonă locuiesc 12% din populație, iar zona deține o pondere de 10% din suprafața totală a orașului.

Zona Sud (Tighiceanu). Botezată astfel datorită poziției sale geografice. În această zonă locuiesc 5% din populație, iar suprafața zonei are o pondere de 12,0% din suprafața totală a orașului.

Zona Industrială. Denumirea vine însuși de la zona situată în acest sector. Este unul din sectoarele care include în mare parte obiecte industriale. În această zonă locuiesc 4,3% din populație, iar zona are o pondere de 23,7% din suprafața totală a orașului.

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

Pentru a desemna zonele de revitalizare în orașul Leova, s-a efectuat mai întâi o delimitare a zonelor degradate în care a fost identificată o stare de criză. Semnificația termenilor zonă degradată și zonă de revitalizare a fost adoptată în conformitate cu definițiile acestora din documentul „*Ghid privind revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova*”.

Zona degradată - acumulare de fenomene sociale specifice, negative, care sunt adițional însoțite de probleme economice, ecologice, tehnice sau funcțional-spațiale.

Zona de revitalizare - zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.

Deoarece zona degradată și zona de revitalizare trebuie să acopere o parte a orașului și nu întregul oraș, a fost necesar să se împartă orașul Leova mai multe zone. În orașul Leova, au fost identificate 6 zone urbane. Pentru fiecare zonă a fost efectuată o analiză separată a fenomenelor sociale negative, iar apoi s-a exami-

nat dacă fenomenele sociale negative au fost însoțite de fenomene negative în cel puțin una dintre următoarele sfere: economică, de mediu, spațial-funcțională sau tehnică. Pentru a delimita zonele degradate au fost folosite în cea mai mare parte, datele pentru anul 2021, colectate de Primăria din Leova de la instituțiile relevante.

Datele au fost colectate din sursele disponibile, unii indicatori fiind oferți doar la nivel de oraș. Totuși, s-a urmărit colectarea datelor pentru fiecare zonă în parte, pentru a putea stabili care zonă are o concentrare mai mare a fenomenelor negative. La solicitare, au fost oferite date din următoarele surse: Secția Ocuparea Forței de Muncă Leova, IMSP Centrul de Sănătate Publică Leova, Serviciul Statistică Leova, Direcția de Învățământ din subordinea Consiliului Raional Leova, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Leova, Inspectoratul de Poliție Leova, Î.M. „Salubr-Leova”, S.A. „Apă-Canal Leova” și specialiștii Primăriei orașului Leova.

Pentru toate sectoarele orașului a fost realizat un diagnostic bazat pe o analiză a indicatorilor, cu scopul de a identifica prezența unei stări de criză. Pentru a ilustra fenomenele sociale negative, au fost examinate următoarele domenii și fenomene sociale: anumite fenomene demografice, șomajul pe termen lung, utilizarea asistenței sociale, inclusiv sărăcia, și rata criminalității.

Analiza indicatorilor în zonele indicate a constatat în calcularea stării medii a unui anumit fenomen în oraș și în calcularea stării unui anumit fenomen în cartierele individuale prin raportarea numărului de fenomene sociale negative identificate la 100 de locuitori dintr-un anumit sector/cartier. În acest fel, s-a obținut o reflectare a intensității unui anumit fenomen exprimată în procente în cartierele individuale și în medie pentru întregul oraș.

În etapa următoare, zonele orașului au fost evaluate în raport cu media orașului. Sunt enumerate cartierele orașului în care intensitatea fenomenului negativ este mai mare decât media pentru oraș. Pentru marea majoritatea parametrilor studiați, a fost utilizată o scală de puncte, în funcție de procentul cu care, într-o anumită zonă/sector al orașului, un anumit fenomen se situează peste medie (în cazul unor indicatori mai scăzuți) – adică mai rău decât media pentru întregul oraș. A fost utilizată următoarea scală:

- indicator între 0-1% peste media orașului: 1 punct
- indicator între 1,1-2% peste media orașului: 2 puncte
- indicator între 2,1-3% peste media orașului: 3 puncte
- indicator la un nivel de peste 3% peste media orașului: 4 puncte

Metoda descrisă a avut ca scop identificarea sectoarelor/cartierelor orașului Leova în care acumularea de fenomene sociale negative se abate cel mai mult de la media orașului ca un tot întreg.

Fenomenele sociale negative din analiza indicatorilor sunt legate de numărul de locuitori.

Alte elemente importante ale sferei sociale, cum ar fi nivelul de educație, nivelul de capital social, nivelul de participare la viața publică – din cauza lipsei de date cantitative precise – au fost analizate descriptiv.

Cu toate acestea, în ceea ce privește celelalte sfere – în afară de cea socială – și anume cea economică, de mediu, spațial-funcțională și tehnică, a fost aplicată o metodă de evaluare cantitativ-calitativă. Printre altele, au fost determinate disponibilitatea și starea calitativă a infrastructurii municipale, sociale, educaționale

și culturale, precum și starea calitativă a componentelor de mediu: de exemplu, aerul, apa, solul etc., pentru anumite zone ale orașului.

Un rol important în identificarea zonelor degradate au avut vizitele în teren. Pentru compararea datelor colectate cu situația din teren a fost creată o echipă de lucru care a efectuat vizite de cercetare în zonele degradate, în perioada noiembrie - decembrie 2022. Echipa a fost constituită din specialiști din primărie, reprezentanți ai instituțiilor publice și locuitori ai zonelor.

De asemenea, la identificarea zonei degradate a fost luat în considerare potențialul de dezvoltare al acesteia, amplasarea strategică, implicarea locuitorilor și necesitățile caracteristice.

2.3. Analiza diferențelor între părțile orașului

2.3.1. Sfera socială

Domeniul social este sfera cea mai importantă pentru a înțelege cum trăiesc oamenii din oraș. Astfel, am consultat datele statistice oferite de instituțiile de stat pentru a face o analiză a situației sociale din oraș. Au fost selectate acele date disponibile nu doar pentru întreg orașul, dar și separat, pe zone. Indicatorii sociali au o pondere semnificativă în procesul de determinare a zonelor degradate, atât timp cât schimbarea începe de la oameni și se realizează tot pentru oameni. Creșterea nivelului de trai, ameliorarea condițiilor de viață, cât și îmbunătățirea calității vieții sunt elemente esențiale pentru o societate puternică și armonioasă. Prin urmare, prioritate în procesul de realizare a programului de revitalizare urbană, s-a acordat anume indicatorilor sociali.

Primii indicatori analizați în sfera socială se referă la procesele demografice din orașul Leova și constau în compararea ratelor de natalitate și mortalitate la 100 de locuitori în diferite zone ale orașului.

Tabelul nr. 2.2. Numărul de nou-născuți și decese în orașul Leova, pe zone ale orașului (2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Numărul de nou-născuți	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Numărul de decese	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	10	0,38	1	35	1,32	1
2.	Nou (Roza)	35	3,65		15	1,56	1
3.	Centru	15	0,37	1	50	1,24	
4.	Vest	11	0,94		20	1,72	1
5.	Sud (Tighiceanu)	5	1,04		4	0,83	
6.	Industrial	5	1,20		2	0,48	3
	Total / media pentru oraș	81	0,83		126	1,30	

Pentru a spori lizibilitatea datelor prezentate în tabele, valoarea medie a indicatorilor pentru întregul oraș Leova a fost marcată cu verde. Zonele orașului pentru care valorile calculate ale indicatorilor sunt la un nivel mai scăzut decât media pentru întregul oraș au fost evidențiate cu galben pentru a le distinge. S-a folosit o scală de puncte pentru a ilustra fenomenele sociale negative care se abat de la media orașului - așa cum este descris anterior. Cu excepția faptului că, în cazul nou-născuților, o rată sub media orașului a fost considerată negativă. Iar în ceea ce privește numărul de decese - au fost luate în calcul valorile mai mari, decât media pentru întregul oraș.

În 2021, în orașul Leova s-au înregistrat mai multe decese decât nașteri, ceea ce reprezintă o evoluție negativă. În schimb, nu există diferențe clare și semnificative între diferitele zone ale orașului în ceea ce privește numărul scăzut de nașteri la 100 de locuitori și numărul ridicat de decese la 100 de locuitori.

Un alt indicator analizat în sfera socială este șomajul. Datele privind numărul de șomeri și șomeri de lungă durată, și în raport cu populația totală sunt incluse în tabelul de mai jos. Tabelul prezintă, de asemenea, un indicator care arată gradul de acoperire cu asigurarea de șomaj.

Tabelul nr. 2.3. Numărul de șomeri din Leova pe zone ale orașului și numărul de persoane care beneficiază de asigurare de șomaj (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Numărul de șomeri de lungă durată	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială - șomaj	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	85	3,21		85	3,21	
2.	Nou (Roza)	95	9,91	4	90	9,38	4
3.	Centru	200	4,96		200	4,96	
4.	Vest	130	11,16	4	130	11,16	4
5.	Sud (Tighiceanu)	75	15,59	4	75	15,59	4
6.	Industrial	0	0,00		0	0,00	
	Total / media pentru oraș	585	6,03		580	5,98	

În ceea ce privește numărul de șomeri de lungă durată și rata de acoperire cu asigurarea de șomaj, net superioare mediilor pentru întregul oraș Leova, aceste fenomene se manifestă în anumite zone ale orașului: Sud (Tighiceanu), Vest și Nou (Roza). Prin urmare, se poate spune că aceste zone ale orașului se află într-o stare de criză în comparație cu nivelul mediu al șomajului din oraș și cu nivelul mediu de persoane care beneficiază de asigurare de șomaj.

În ceea ce privește cartierul industrial, acesta este o parte industrială a orașului cu o populație relativ mică. Din acest motiv, pentru mai mulți indicatori care descriu fenomene sociale negative, nu au fost înregistrate date în această zonă a orașului.

Tabelul următor rezumă datele privind persoanele care beneficiază de asistență socială din pe motiv de dizabilitate și boli grave sau de lungă durată. Prin urmare, este vorba despre o situație legată de sănătate.

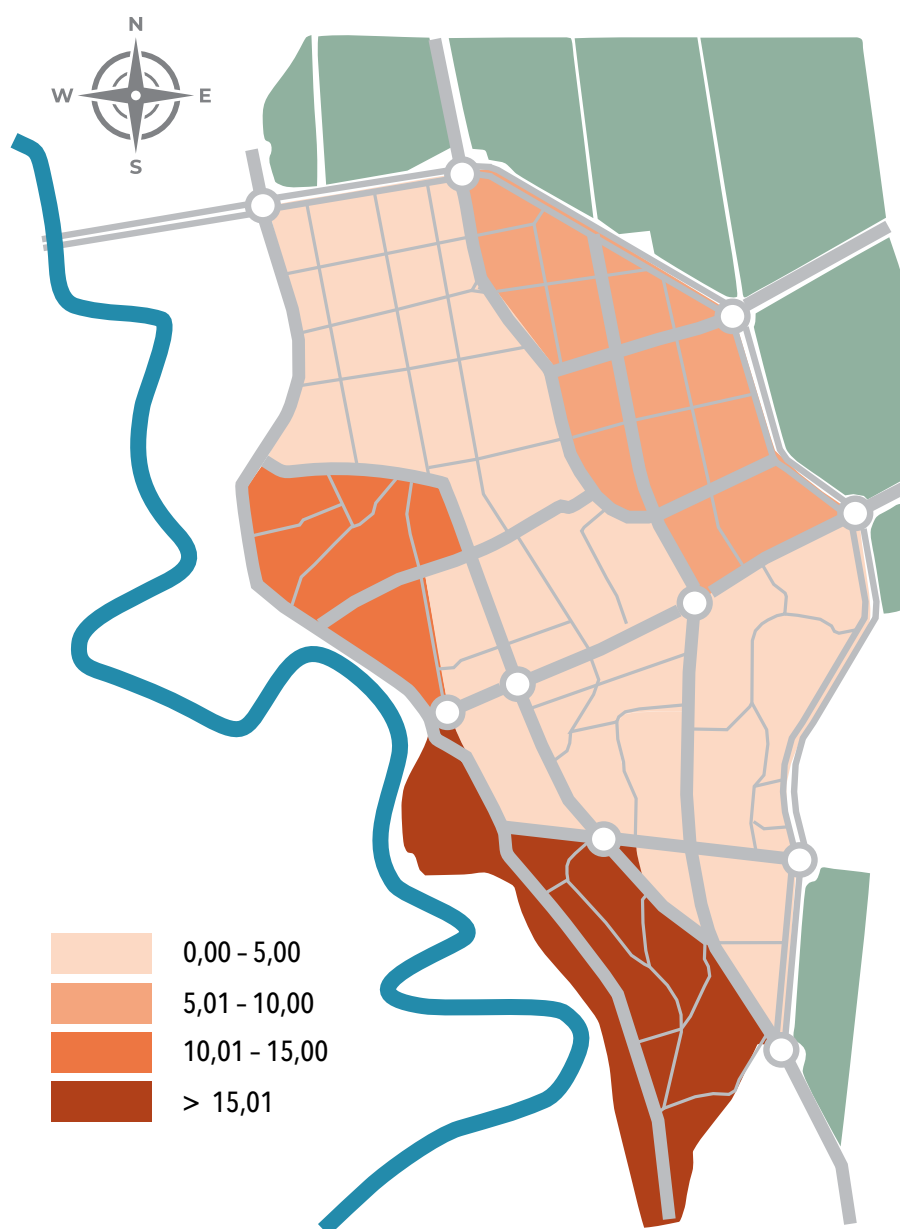

Figura nr. 2.2. Numărul șomerilor de lungă durată, raportat la 100 de locuitori

Tabelul nr. 2.4. Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: dizabilitate și boli grave sau de lungă durată, pe zone ale orașului Leova (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Dizabilitate	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Boală pe termen lung sau gravă	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	102	3,85		96	3,62	
2.	Nou (Roza)	87	9,07	4	70	7,30	3
3.	Centru	120	2,98		98	2,43	
4.	Vest	125	10,73	4	106	9,10	4
5.	Sud (Tighiceanu)	70	14,55	4	54	11,23	4
6.	Industrial	0	0,00		0	0,00	
	Total / media pentru oraș	504	5,19		424	3,02	

Indicatorii beneficiarilor de asistență socială în Leova sunt destul de scăzuți. Zonele din oraș pentru care indicatorii enumerați sunt la un nivel sub media la nivelul întregului oraș sunt: Sud (Tighiceanu), Vest și Nou (Roza).

Un alt aspect al problemelor sociale este reprezentat de lipsa de adăpost și sărăcie. Tabelul de mai jos rezumă datele privind persoanele fără adăpost și sărăcie, beneficiare de asistență socială.

Tabelul nr. 2.5. Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: lipsa unui adăpost și sărăcie, în diferite zone ale orașului Leova (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Persoanele fără adăpost	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Sărăcie	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	5	0,19	1	85	3,21	
2.	Nou (Roza)	3	0,31	1	90	9,38	4
3.	Centru	3	0,07		200	4,96	
4.	Vest	2	0,17	1	130	11,16	4
5.	Sud (Tighiceanu)	2	0,42	1	75	15,59	4
6.	Industrial	0	0,00		0	0,00	
	Total / media pentru oraș	15	0,15		580	5,98	

Indicatorii de acoperire a asistenței sociale din cauza lipsei de adăpost sunt la un nivel scăzut. Indicatorii asistenței sociale din cauza sărăciei sunt puțin mai mari. În comparație cu media pentru întregul oraș Leova, acest indicator este în mod clar la un nivel mai nefavorabil în anumite zone: Sud (Tighiceanu), Vest și Nou (Roza).

Apoi, a fost examinată evoluția în Leova a ratei de utilizare a asistenței sociale din cauza problemelor legate de alcoolism și a incidenței violenței în familie.

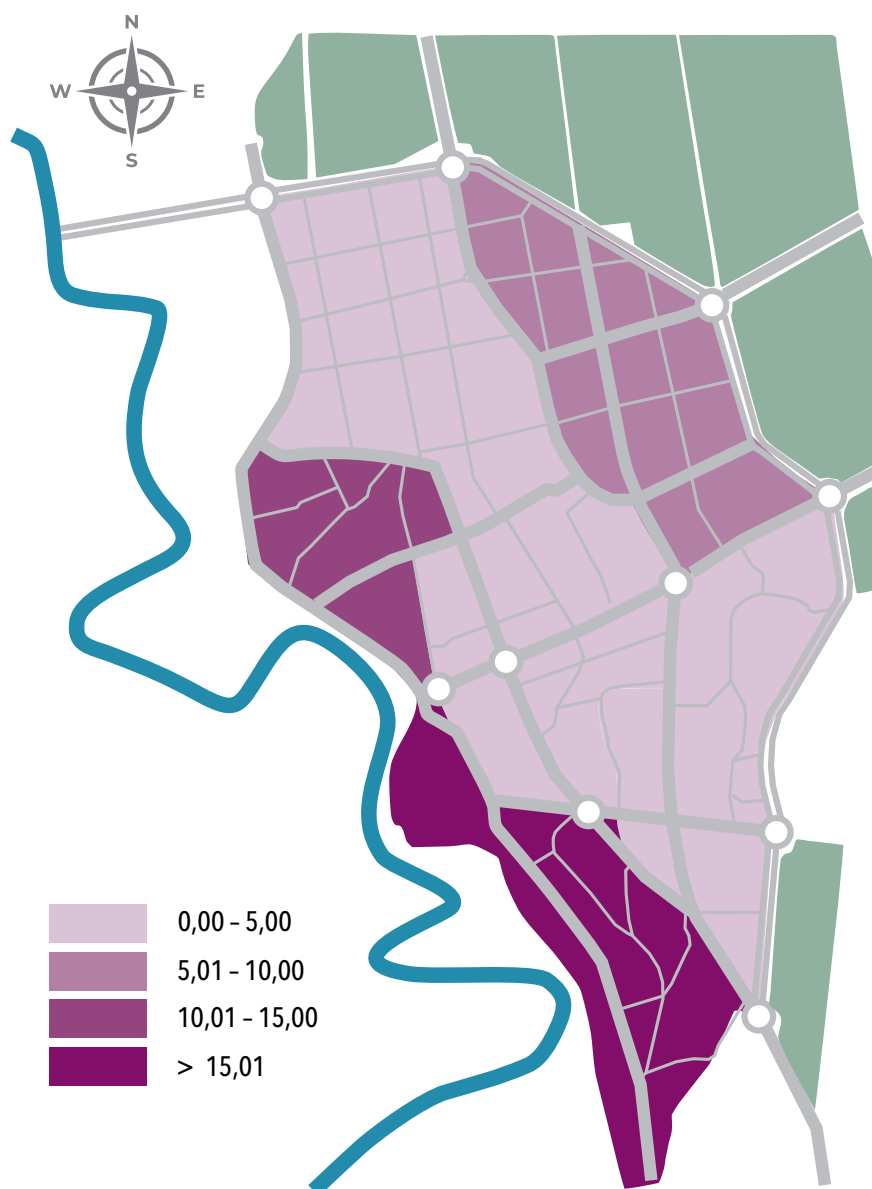

Figura nr.2.3. Numărul de beneficiari de asistență socială pentru șomaj, raportat la 100 de locuitori

Tabelul nr. 2.6. Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: alcoolism și violență în familie, pe zone ale orașului Leova (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Alcoolism	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Violență în familie	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	25	0,94		2	0,08	
2.	Nou (Roza)	30	3,13	2	10	1,04	1
3.	Centru	20	0,50		10	0,25	
4.	Vest	20	1,72	1	7	0,60	1
5.	Sud (Tighiceanu)	19	3,59	3	7	1,46	2
6.	Industrial	0	0,00		0	0,00	
	Total / media pentru oraș	114	1,17		36	0,37	

Scara de utilizare a asistenței sociale în Leova din cauza problemelor legate de violență în familie și alcoolism nu este semnificativă. Cu toate acestea, aceste fenomene se manifestă în anumite zone la un nivel peste media orașului: Sud (Tighiceanu), Vest și Nou (Roza), care au fost deja menționate, din cauza problemelor sociale existente acolo cu o intensitate mai mare decât în media pe tot orașul.

Alți indicatori de asistență socială se referă la utilizarea asistenței din cauza problemelor în ceea ce privește îngrijirea și creșterea copiilor, și în ceea ce privește familiile numeroase expuse riscului de sărăcie.

Tabelul nr. 2.7. Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: problemelor de îngrijire și educație, și familii cu mulți copii, în diferite zone ale orașului Leova (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Probleme în îngrijire și educație	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Familii numeroase	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	20	0,75		20	0,75	
2.	Nou (Roza)	32	3,34	1	12	1,25	
3.	Centru	75	1,86		65	1,61	
4.	Vest	92	7,90	4	56	4,81	
5.	Sud (Tighiceanu)	45	9,36	4	40	8,32	3
6.	Industrial	0	0,00		0	0,00	4
	Total / media pentru oraș	264	2,72		193	1,99	

Indicatorii din tabel pentru orașul Leova în ansamblu nu sunt la un nivel atât de ridicat, dar în comparație cu orașul în ansamblu, în anumite zone se observă o intensitate mult mai mare a fenomenelor negative legate de problemele legate de îngrijirea copiilor și de familiile cu mulți copii: Sud (Tighiceanu) și Vest.

Un alt domeniu de identificare a fenomenelor sociale negative din orașul Leova a fost criminalitatea. Datele obținute arată problema infraționalității în funcție de fiecare zonă a orașului. Tabelul de mai jos prezintă date privind numărul și intensitatea (la 100 de locuitori) contravențiilor și infrațiilor penale înregistrate.

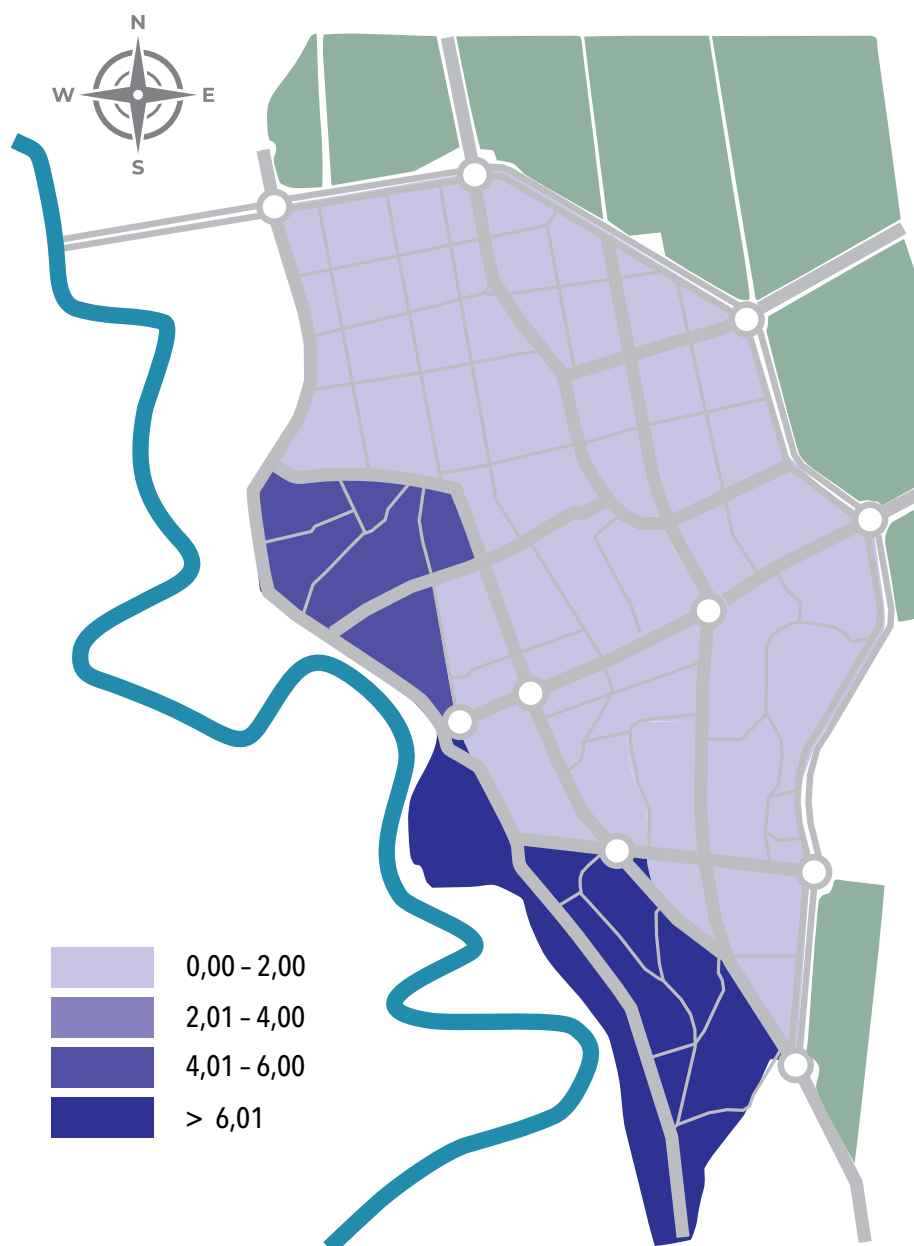

Figura nr.2.4. Numărul beneficiarilor de asistență socială din familii numeroase, raportat la 100 de locuitori

Tabelul nr. 2.8. Rata infraționalității în orașul Leova, pe zone (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Contravenții	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte	Infrațiuni penale	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	12	0,45		10	0,38	
2.	Nou (Roza)	20	2,09	1	5	0,52	
3.	Centru	113	2,80	2	28	0,69	
4.	Vest	12	1,03		3	0,26	
5.	Sud (Tighiceanu)	4	0,83		4	0,83	1
6.	Industrial	3	0,72		17	4,09	4
	Total / media pentru oraș	164	1,69		67	0,69	

Cel mai mare număr de contravenții au fost înregistrate în Centru, zonă care are cel mai mare număr de populație din Leova. În alte zone ale orașului, nivelul contravențiilor este mai scăzut. Cele mai multe infracțiuni penale, ca număr, au fost comise tot în zona Centru, dar raportat la numărul populației, cea mai mare rată a fost înregistrată în zona Industrială.

De asemenea, a fost cercetat nivelul de infraționalitate manifestat prin violență în familie. Este de menționat faptul că, acest tip de fenomen negativ de sancțiuni contravenționale în cazurile de violență în familie, nu este unul atât de caracteristic pentru orașul Leova. Datele pentru acest indicator sunt ilustrate în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 2.9. Rata sancțiunilor contravenționale în cazurile de violență în familie în orașul Leova, pe zone (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Sancțiuni contravenționale în cazurile de violență în familie	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	2	0,08	
2.	Nou (Roza)	1	0,10	
3.	Centru	3	0,07	
4.	Vest	2	0,17	
5.	Sud (Tighiceanu)	1	0,21	1
6.	Industrial	1	0,24	1
	Total / media pentru oraș	10	0,10	

Intensitatea fenomenelor sociale negative menționate mai sus în diferitele zone ale orașului a fost cuantificată cu ajutorul unor indicatori, calculați la 100 de locuitori. Alte aspecte sociale din oraș au fost analizate descriptiv - deoarece nu dispunem de date detaliate pentru fiecare zonă a orașului în parte.

În ceea ce privește sfera educațională din Leova, nu sunt prezente în fiecare zonă, majoritatea sunt concentrate în zona Centru. Astfel, în zona Centru există două licee, cu elevi în clasele I-XII:

- Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”;
- Liceul Teoretic „Constantin Spătaru”.

Rezultatul mediu la examen în clasele a 9-a pentru anii 2019-2021 pe oraș este de 6,96

Rezultatul mediu la Bacalaureat în clasele a 12-a pentru anii 2019-2021 pe oraș este de 6,94.

Totodată, există 2 instituții de educație timpurie, amplasate în zonele Centru și Vest. Zona Industrială, are o școală profesională. Din date disponibile nu este posibil să se determine nivelul de educație al locuitorilor din diferite zone ale orașului, datele concentrându-se doar pe unele zone.

În orașul Leova sunt 8 ONG-uri mai active, dintre care 3 organizații sunt localizate în zonele Centru și Vest și câte una în Nord (Frumușica, Pichet) și Nou (Roza). Pe de altă parte, dacă se ia în considerare, grupurile de inițiativă, asociațiile de locatari și asociațiile obștești, există 21 de astfel de grupuri în oraș, cu sediul predominant în Centru.

Din sfera socială, a mai fost analizat numărul de adresări la medicul de familie în fiecare zonă a orașului în 2021, cu un total de 47.156, dintre care:

- Nord (Frumușica, Pichet): 4.940
- Nou (Roza): 10.068
- Centru: 5.313
- Vest: 6.232
- Sud (Tighiceanu): 14.774
- Industrial: 5.829

Cu toate acestea, este dificil de evaluat în ce măsură aceste date reprezintă fenomene pozitive, adică grija pentru sănătate, și în ce măsură descriu un fenomen negativ, adică neglijarea sănătății.

Pentru a delimita o zonă degradată (în conformitate cu metodologia descrisă anterior), este mai întâi necesar să se identifice zonele orașului care se află într-o stare de criză din cauza situației sociale. Luând în considerare valoarea tuturor celor 15 indicatori care definesc determinanții sociali, valoarea medie îmbinată a acestora pentru întregul oraș Leova este de **17,33 puncte**.

Tabelul nr. 2.10. Delimitarea unei zone degradate în orașul Leova. Zone ale orașului în situație de criză, în dependență de factori sociali

Nr.	Denumirea zonei orașului	Total: numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	36
2.	Nou (Roza)	31
3.	Centru	26
4.	Vest	5
5.	Sud (Tighiceanu)	8
6.	Industrial	3

Zonele caracterizate de cele mai mare fenomene sociale negative, depășind media întregului oraș sunt:

- Sud (Tighiceanu);
- Vest;
- Nou (Roza).

În următoarea etapă a analizei, ar trebui să se verifice dacă fenomenele sociale negative din aceste zone ale orașului sunt însoțite de o acumulare de fenomene negative în cel puțin una dintre celelalte sfere: economică, de mediu, spațial-funcțională sau tehnică.

Deoarece celelalte trei zone ale orașului, Industrial, Centru și Nord (Frumușica, Pichet), nu s-au dovedit a fi în stare de criză în sfera socială, nu vor fi incluse în zona degradată.

2.3.2. Sfera economică

Principala ramură a economiei orașului Leova este industria prelucrătoare, prezentată în prelucrarea materie prime agricole. Însă activitatea economică este distribuită neuniform. Sectorul centru este foarte activ economic, iar celelalte sectoare înregistrează simțitor mai puțină activitate industrială, comercială sau de servicii.

Economia locală este caracterizată de disponibilitatea resurselor funciare și a celor umane care sunt valorificate insuficient din cauza mai multor factori. În prezent, sectorul economic este dominat de agenții economici care desfășoară activitate în comerț, prestare servicii și agricultură. Diversificarea gamei produselor locale, procesate din materia primă crescută în localitate, cu utilizarea prioritară a resurselor de energie regenerabilă, reprezintă un potențial sporit de dezvoltare pentru sectorul agro-alimentar.

Relevanță maximă pentru determinarea zonelor degradate, o are numărul de agenți economici care activează în cele patru zone ale orașului. Acest indicator este unul progresiv, deoarece un coeficient mare atestă prezența unui fenomen

pozitiv. Astfel, cu cât numărul de agenți economici dintr-o zonă este mai mare, cu atât zona are un potențial mai mare, oferă mai multe locuri de muncă și determină creșterea nivelului de venituri și, invers, un număr mic de agenți economici relevă faptul că zona nu este atractivă pentru realizarea activităților economice.

Un element important care caracterizează nivelul de dezvoltare a economiei locale este spiritul antreprenorial, care se manifestă prin numărul de întreprinderi înregistrate. Situația în diferite zone ale orașului Leova este ilustrată de numărul de întreprinderi înregistrate la 100 de locuitori, inclusiv persoane juridice și inițiative de afaceri ale persoanelor fizice.

Tabelul nr. 2.11. Nivelul de activitate economică în Leova, pe zone ale orașului (anul 2021)

Nr.	Denumirea zonei orașului	Agenți economici activi	Indicator la 100 de locuitori (în %)	Numărul de puncte
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	91	3,43	2
2.	Nou (Roza)	20	2,09	3
3.	Centru	337	8,36	
4.	Vest	15	1,29	4
5.	Sud (Tighiceanu)	5	1,04	4
6.	Industrial	23	5,53	
	Total / media pentru oraș	491	5,06	

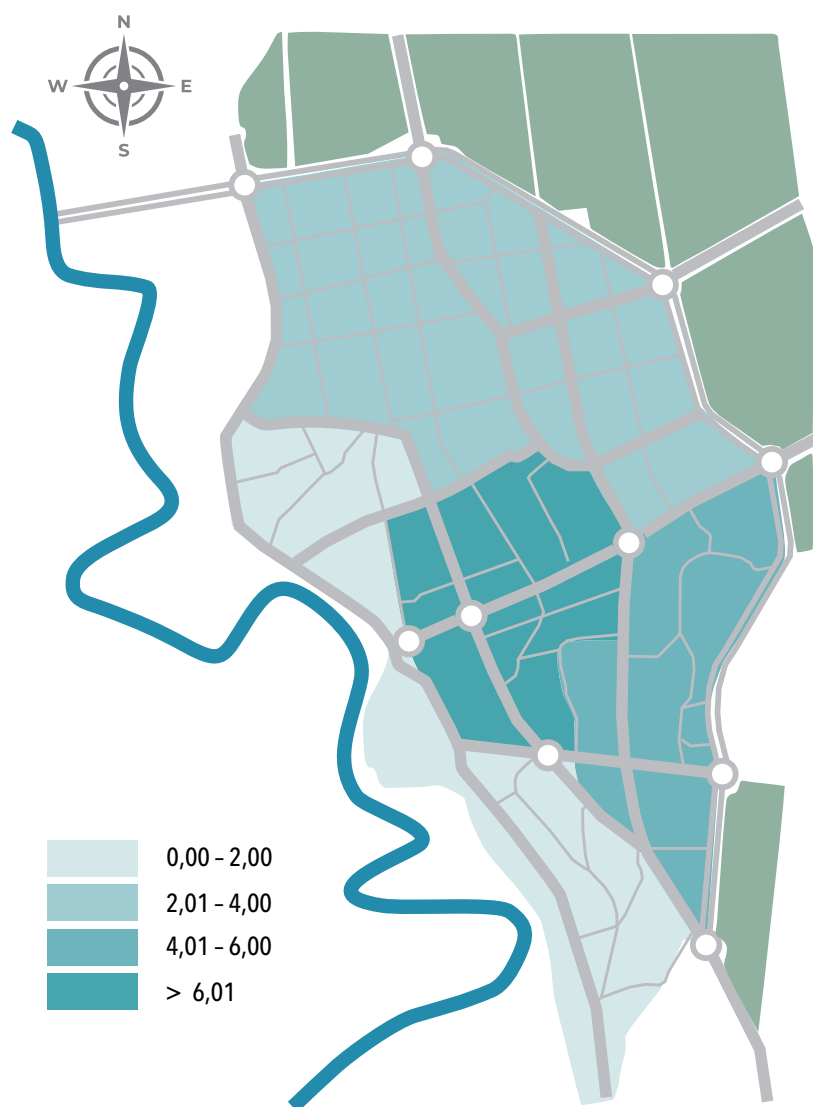

Figura nr. 2.5. Numărul întreprinderilor active în orașul Leova, raportat la 100 de locuitori

Culoarea portocalie din tabel indică zonele din orașul Leova în care au fost identificată o situație socială mai scăzută decât media la nivel de oraș. Astfel, sunt marcate cu portocaliu zonele care sunt tipice pentru desemnarea unei zone degradate, respectiv Sud (Tighiceanu), Vest și Nou (Roza). S-a constatat că aceste zone au o rată de activitate economică mai mică decât media la nivelul întregului oraș. Acest lucru se datorează în special faptului că aceste zone sunt preponderent sectoare locative. Cea mai mare concentrație de întreprinderi se află în Centru. În schimb, zona Industrial este dominată de întreprinderi industriale mai mari.

2.3.3. Sfera de mediu

Un alt domeniu analizat a fost cel al mediului. Starea mediului a fost examinată din punct de vedere al depășirilor standardelor de calitate în raport cu componentele sale individuale. Din cauza lipsei de date statistice detaliate, care să descrie componentele individuale ale mediului în diferitele zone ale orașului, s-a folosit o evaluare calitativă, prezentată mai jos.

Tabelul nr. 2.12. Calitatea componentelor mediului natural (poluare, degradare) în orașul Leova

Nr.	Zona	Aer	Apele de suprafață și subterane	Sol	Vegetație (parcuri, păduri, pajiști)
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	satisfăcător	rău	satisfăcător	rău
2.	Nou (Roza)	satisfăcător	rău	satisfăcător	rău
3.	Centru	satisfăcător	satisfăcător	satisfăcător	satisfăcător
4.	Vest	foarte bine	foarte bine	foarte bine	satisfăcător
5.	Sud (Tighiceanu)	foarte bine	foarte bine	foarte bine	foarte bine
6.	Industrial	rău	rău	rău	rău

În evaluarea stării mediului s-a folosit o descriere calitativă, folosind următorii termeni: stare/calitate: foarte bine/satisfăcător/rău.

Cea mai rea stare a mediului se găsește în zona Industrial. Dintre zonele caracterizate ca zone degradate, doar zona Nou (Roza) are o stare nesatisfăcătoare în ceea ce privește calitatea apelor de suprafață și subterane, și a vegetației.

Principalele surse de poluare a aerului în orașul Leova sunt transportul auto, stațiile de alimentare cu petrol, cazangeriile instituțiilor publice, sursele de încălzire de toate tipurile din gospodăriile individuale, arderea ilegală a miriștii, deșeurile de la animale din gospodăriile personale.

Principalul factor de degradare a solurilor este eroziunea. Activitatea economică a condus la intensificarea proceselor de degradare a terenurilor și învelișului de sol. Utilizarea exagerată a îngrășămintelor conduce la epuizarea conținutului de elemente fertile în soluri și la scăderea productivității terenurilor.

Evacuarea deșeurilor

Colectarea deșeurilor se face prin intermediul populației și a agenților economici beneficiari de servicii de salubritate, fie prin aducerea deșeurilor la punctele de colectare, fie din casă în casă, specific pentru gospodăriile individuale, urmând ca apoi să fie preluate de operatorii împuterniciți în serviciul de salubritate (Î.M. „Salubr Leova”), după care sunt transportate la depozitul de deșeuri orășenesc. Colectarea și transportarea și depozitarea se face neselectiv.

În oraș sunt amplasate 18 de platforme pentru colectarea deșeurilor parvenite de la locuitorii blocurilor locative, care sunt amplasate pubele pentru deșeuri în volum de 1.1 m³ și respectiv 1 m³, însă multe din acestea prezintă un grad sporit de deteriorare. La fel sunt amplasate și lăzi speciale din plasă pentru colectarea PET-urilor. Cele mai multe platforme sunt amplasate în zona Centru, în zonele Nord, Nou și Vest sunt câte 2 platforme, iar zonele Sud și Industrial nu dispun de puncte de colectare a deșeurilor.

Cele mai multe gunoiști neautorizate sunt amplasate în zona Vest, și câte un

Problema gunoiștelor neautorizate, care se face prezentă și trebuie soluționată, are un impact negativ asupra peisajului naturii, dar și al mediului înconjurător. Conform tabelului de mai jos, cele mai multe deșeuri neautorizate se formează pe străzile din zona Vest, Centru și Nou.

Locuitorii caselor de locuit beneficiază de sistemul de colectare din poartă în poartă. La moment 1600 de gospodării sunt asigurate cu tomberoane pentru deșeuri. Zilnic de pe teritoriul orașului Leova sunt evacuate și se depozitează deșeuri menajere și vegetale în volum de circa 35 m³, anual constituind un volum de circa 10 000 m³.

Tabelul nr. 2.13. Numărul punctelor de colectare a deșeurilor și a gunoiștilor neautorizate

Nr.	Denumirea zonei orașului	Numărul punctelor de colectare a deșeurilor autorizate	Numărul gunoiștilor neautorizate
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	2	0
2.	Nou (Roza)	2	1
3.	Centru	12	1
4.	Vest	2	3
5.	Sud (Tighiceanu)	0	0
6.	Industrial	0	0

Canalizare și stația de epurare

Aprovizionarea cu apă potabilă este asigurată practic în toate zonele, însă este problematică situația cu sistemul de canalizare. Ponderea locuințelor conectate la rețeaua centrală de apeduct este de 99%. Ponderea locuințelor conectate la rețeaua centrală de canalizare până în anul 2021 a fost de 49,9%. În perioada 2020-2021 a fost implementat proiectul: „Extinderea sistemului de canalizare din orașul Leova. Construcția stației de pompare a apelor uzate din orașul Leova”, finanțat de Uniunea Europeană, în cadrul căruia s-au construit 13,5 km de rețele interne de canalizare și sunt în proces de conectare la aceste rețele 717 de case individuale de locuit. În urmă conectării acestor case individuale, ponderea conectării la rețeaua centrală de canalizare va fi de 66,6 %. În zone caselor particu-

lare, locuitorii încă au gropi de canalizare care sunt evacuate la solicitare s-au în unele cazuri sunt săpate în pământ, afectând solul și apele freatică. Zona Vest, Sud și Industrial, sunt zonele cu cea mai mică conectare la canalizare, din lipsa sistemului centralizat construit.

2.3.4. Sfera spațial-funcțională

În cadrul sferei spațial-funcționale, a fost examinată accesibilitatea la infrastructura tehnică. Sfera spațială și funcțională a fost examinată în special în ceea ce privește infrastructura tehnică și socială din fiecare zonă a orașului, și starea acesteia. Analiza infrastructurii tehnice a examinat disponibilitatea și starea tehnică a rețelei de alimentare cu apă, a sistemului de canalizare, a rețelei de gaze, a sistemului de evacuare a deșeurilor, a rețelei TIC și a rețelei energetice.

Tabelul nr.2.14. Accesibilitatea la infrastructura tehnică în Leova

Nr.	Zona	Rețea de alimentare cu apă	Canalizare	Gaz	Sistem de evacuare a deșeurilor	Telefon	Internet	Starea rețelei electrice
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	+	+	+	+	+	+	satisfăcător
2.	Nou (Roza)	+	+(parțial)	+(parțial)	+	+	+	satisfăcător
3.	Centru	+	+	+	+	+	+	satisfăcător
4.	Vest	+	+(parțial)	+(parțial)	+	+	+	satisfăcător
5.	Sud (Tighiceanu)	+	-	+(parțial)	+	+	+	satisfăcător
6.	Industrial	+	-	+	+	+	+	satisfăcător

Tabelul utilizează următoarele denumiri și evaluări calitative:

în cazul în care există disponibilitate, a fost folosit semnul „+”

în cazul în care nu există disponibilitate, s-a utilizat semnul „-”

Evaluare calitativă, stare/calitate: foarte bine/satisfăcător/rău

Orașul Leova este relativ bine dotat cu infrastructură tehnică. Cele mai mari deficite în această privință sunt legate de rețeaua de canalizare. Unele părți ale orașului nu au acces suficient la rețeaua de gaze. Rețeaua rutieră din unele zone ale orașului trebuie extinsă și modernizată.

Disponibilitatea diverselor facilități de infrastructură sportivă și de recreere variază în diferite zone ale orașului Leova. În tabelul de mai jos este inclus un rezumat al accesibilității la teren de sport, sală de sport, teren de joacă, sală de fitness, pistă de bicicliști și alte facilități.

Tabelul nr. 2.15. Accesibilitate la infrastructura de sport și recreere în orașul Leova

Nr.	Zona	Teren de sport	Sală de sport	Teren de joacă	Sală de fitness	Piste de biciclete	Altele (parc, lac de acumulare)
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	+	-	+	-	-	+
2.	Nou (Roza)	+	+	+	-	-	-
3.	Centru	+	+	+	+	-	+
4.	Vest	+	+	-	-	-	-
5.	Sud (Tighiceanu)	-	-	+	-	-	+
6.	Industrial	-	-	-	-	-	-

în cazul în care există disponibilitate, a fost folosit semnul „+”
 în cazul în care nu există disponibilitate, s-a utilizat semnul „-”

Zonele identificate în urma analizei problemelor sociale ca fiind zone degradate: Sud (Tighiceanu), Vest și Nou (Roza) au și deficite semnificative în ceea ce privește infrastructura sportivă și de recreere. În schimb, zona Industrial, în general, nu dispune de acest tip de infrastructură, din cauza naturii industriale a zonei. În orașul Leova lipsesc piste pentru bicicliști.

Instituțiile și facilitățile culturale din Leova sunt situate preponderent în zona Centru. Având în vedere utilizarea ocazională a bunurilor culturale, disponibilitatea acestora pentru comunitatea orașului poate fi considerată suficientă. Informațiile în acest sens sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 2.16. Accesibilitatea la infrastructura culturală în orașul Leova

Nr.	Zona	Palat de cultură	Biblioteca	Muzeu	Clădire/ monument istoric
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	-	-	-	-
2.	Nou (Roza)	-	+	-	-
3.	Centru	+	+	+	+
4.	Vest	+	-	-	-
5.	Sud (Tighiceanu)	-	-	-	-
6.	Industrial	-	-	-	-

în cazul în care există disponibilitate, a fost folosit semnul „+”
 în cazul în care nu există disponibilitate, s-a utilizat semnul „-”

Orașul Leova are mai multe monumente de arhitectură și istorice, cum sunt: Biserica „Sfânta Paraschiva”, Monumentul ostașilor căzuți în războiul II mondial, Bustul lui Mihai Eminescu, Bustul lui Ștefan cel Mare, Basorelieful lui Maxim Gorkii, Basorelieful lui Ion și Petru Teodorovici, Monumentul ostașului Vladimir Vatlin, erou în cel de al II-lea război mondial, Strada pavată (caldarîm) din anul 1938, Aleea ostașilor căzuți în Afganistan (1982) și Transnistria (1992)¹², Monumentul în memoria victimelor represiei regimului totalitar stalinist, Bustul lui Idel Ianchelevici în Parcul orășenesc.

Ultimul aspect al sferei spațial-funcționale este o analiză a calității și accesibilității infrastructurii de transport, care este foarte importantă pentru calitatea vieții locuitorilor din oraș. Tabelul de mai jos prezintă situația din orașul Leova în această privință.

Tabelul nr.2.17. Accesibilitatea la infrastructura de comunicare/transport în orașul Leova

Nr.	Zona	Rețeaua și calitatea drumurilor	Siguranța circulației - pieton / trotuar	Transport public
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	satisfăcătoare	-	-
2.	Nou (Roza)	proastă	-	-
3.	Centru	satisfăcătoare	+	-
4.	Vest	proastă	-	-
5.	Sud (Tighiceanu)	proastă	-	-
6.	Industrial	satisfăcătoare	+	-

în cazul în care există disponibilitate, a fost folosit semnul „+”

în cazul în care nu există disponibilitate, s-a utilizat semnul „-”

Evaluare calitativă, stare/calitate: foarte bine / satisfăcător / proastă

În orașul Leova nu este organizat transport public de pasageri. Transportul interurban este asigurat de „Gărilor Auto Moderne”, existând 2 rute cu pornire directă din orașul Leova, și mai multe rute conexe care trec tranzit. Activează 2 companii de taximetrie. În unele cazuri sunt organizate servicii de transport rutier de persoane prin servicii regulate speciale și transport rutier de persoane prin servicii ocazionale, inclusiv turistice.

Prin oraș trece drumul național R-34 Chișinău-Hîncești-Leova-Cahul-Slobozia Mare. Lungimea drumurilor locale din or. Leova este de 71,2 km, dintre care cu îmbrăcăminte rigidă (asfalt) 42,7 km și cu îmbrăcăminte îmbunătățită (variantă albă-pietriș) 28,5 km.

Rețeaua și calitatea drumurilor din Leova este satisfăcătoare doar în zona Centru și Industrial. În schimb, în cartierele identificate ca zone degradate, calitatea drumurilor este proastă. Nu există transport public în orașul Leova. În mare parte, în unele zone ale orașului lipsesc trotuarele fie sunt într-o stare mai proastă, ceea ce determină riscuri pentru siguranța rutieră și un confort mai scăzut pentru pietoni.

2.3.5. Sfera tehnică

Analiza sferei tehnice a avut loc în termeni de evaluare calitativă a clădirilor din Leova, în special a celor publice.

Tabelul nr. 2.18. Starea tehnică a clădirilor în orașul Leova

Nr.	Zona	Facilități publice
1.	Nord (Frumușica, Pichet)	satisfăcătoare
2.	Nou (Roza)	satisfăcătoare
3.	Centru	satisfăcătoare
4.	Vest	satisfăcătoare
5.	Sud (Tighiceanu)	proastă
6.	Industrial	satisfăcătoare

Evaluare calitativă: stare/calitate: foarte bine/satisfăcătoare/ proastă

Într-unul dintre cele trei cartiere în care a fost identificată o stare de criză socială, clădirile publice se află într-o stare proastă. Calitatea spațiilor publice din oraș a fost în general considerată bună.

2.4. Identificarea zonelor degradate

Revenind la definiția unei zone degradate - aceasta este o zonă în care a fost identificată o stare de criză, exprimată prin acumularea de fenomene sociale specifice, negative, care sunt adițional însoțite de probleme economice, ecologice, tehnice sau spațial-funcționale.

Analizele efectuate mai sus indică faptul că în orașul Leova există mai multe zone degradate:

- zona I - zona Sud (Tighiceanu);
- zona II - zona Vest;
- zona III - zona Nou (Roza).

În situația fiecărei dintre aceste zone, acumularea de fenomene sociale negative este însoțită de cel puțin un fenomen negativ în sfera economică, de mediu, spațial-funcțională sau tehnică.

Odată ce o zonă degradată a fost desemnată, următorul pas este desemnarea unei zone de revitalizare. Referindu-ne la termenii explicați anterior o zonă de revitalizare constituie un fragment al zonei degradate unde există cea mai mare concentrare a problemelor, sau o zonă degradată integrală. În plus, la alegerea zonei de revitalizare trebuie respectate următoarele principii: zona nu poate in-

clude mai mult de 30% din locuitorii orașului și nici nu poate cuprinde mai mult de 20% din suprafața orașului, pentru asigurarea concentrării activităților de revitalizare.

Astfel, orașul Leova are o suprafață de 820 de hectare și o populație de 9.705 locuitori. Prin urmare, suprafața de revitalizare nu poate depăși 164 ha și 2.911 de persoane.

Tabelul nr.2.19. Totalizarea suprafeței și numărului de locuitori din zonele degradate ale orașului Leova

Nr.	Denumirea zonei orașului	Numărul de locuitori	Suprafața în ha
1.	Sud (Tighiceanu)	481	99
2.	Vest	1.165	82
3.	Nou (Roza)	959	147
	Total	2.605	328

Factorul decisiv de identificare a zonei cu cea mai mare concentrare a fenomenelor cu caracter negativ, zona degradată, a fost vizitele de studiu în teren. Pentru compararea datelor colectate cu situația din teren a fost creată o echipă de lucru care a efectuat vizite de cercetare în zonele sus menționate, fact-finding mission. Echipa a fost constituită din specialiști din primărie, reprezentanți ai instituțiilor publice și locuitorii din zone. Scopul acestor vizite, pe lângă misiunea de verificare a indicatorilor de facto, a fost de identificare a potențialului uman și social al zonei.

Totalizarea numărului de locuitori și a suprafeței cartierelor care constituie zonele degradate indică faptul că întreaga zonă degradată nu poate constitui o zonă de revitalizare, din cauza depășirii criteriului de suprafață.

Astfel, în urma analizei realizate și a vizitelor în teren, drept zone degradate au fost stabilite: zona Sud și Vest. În aceste zone au fost confirmate cele mai multe fenomene negative conform analizei orașului pe indicatori de ordin social, economic, mediu, spațial-funcțional și tehnic.

Figura nr. 2.2. Vizita de lucru a Comitetului de Coordonare în zonele degradate (Vest și Sud) ale orașului Leova

2.5. Determinarea zonei de revitalizare

Ținând cont de criteriul numărului de locuitori din zonă - nu mai mult de 30% din populație și nu mai mult de 20% din suprafață - au fost selectate 2 subzone de revitalizare din zonele degradate desemnate în Leova.

Tabelul nr.2.20. Totalizarea suprafeței și numărului de locuitori ai zonelor care constituie zonă de revitalizare din Leova

Nr.	Denumirea zonei orașului	Numărul de locuitori	Suprafața în ha
1.	Sud (Tighiceanu)	481	99
2.	Vest	1.165	82
	Total	1.646	181

Din tabelul de mai sus se poate observa că există o ușoară depășire a limitei de suprafață a zonei de revitalizare, motiv pentru care partea din zona Sud (Tighiceanu), care este teren nelocuit, va fi exclusă din zona de revitalizare.

Pe lângă starea de criză existentă în zona de revitalizare, aceasta ar trebui să fie caracterizată de anumite potențiale de depășire a stării de criză și de dezvoltare.

Zona de revitalizare ar trebui să conțină infrastructuri (de exemplu, clădiri, zone sau terenuri degradate), a căror reamenajare și adaptare, este menită să îmbunătățească calitatea utilizării spațiului, să elimine izolarea zonelor cu probleme și să îmbunătățească calitatea vieții locuitorilor din zonele degradate, să contribuie la rezolvarea problemelor sociale diagnosticate ale acestor zone. Această definiție a zonei de revitalizare permite reînnoirea spațiilor urbane degradate, contribuind la consolidarea potențialului de dezvoltare a acestora, inclusiv a potențialului economic. În capitolul următor este inclusă o analiză a problemelor și a potențialului zonei de revitalizare.

În scopul identificării celor mai acute probleme, a oportunităților și potențialului de dezvoltare al zonei, a fost creată Comisia Consultativă, formată din 16 membri, care a participat activ în procesul de planificare și stabilirea ideilor de proiect pentru zona de revitalizare.

Comisia Consultativă va avea și rolul de monitorizare și supraveghere a realizării PRU. Pe parcursul perioadei de elaborare a PRU au fost organizate 3 ședințe de lucru ale Comisiei Consultative în care s-a lucrat intens pentru identificarea problemelor și necesităților comunității, în dependență de potențialul existent.

Tot în această zonă se regăsesc câteva terenuri deținute de Primărie, Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”, Școala Sportivă orășenească, Instituția de educație timpurie nr. 1 „Albinuța”, Centrul Tinerilor Naturaliști, unde Primăria orașului Leova are posibilitatea și intenția de a atrage investiții importante, care vor avea un impact pozitiv pentru toate celelalte zone din oraș.

ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

3.1. Descrierea zonei de revitalizare urbană

Au fost desemnate ca zonă de revitalizare cartierele: Sud (Tighiceanu) și Vest, care își trag numele de la poziția lor geografică în Leova. Zona de revitalizare indicată, au puține tangențe între ele, dar cea mai importantă caracteristică comună a locației lor este amplasarea lor de-a lungul văii râului Prut. Amplasarea de-a lungul văii râului limitează dezvoltarea teritorială a cartierului vest. Râul Prut este, de asemenea, frontiera de stat cu România. Ambele cartiere: Sud (Tighiceanu) și Vest sunt dominate de case joase. Aceste cartiere sunt caracterizate de deficiențe în ceea ce privește infrastructura tehnică (de exemplu, calitatea slabă a drumurilor, lipsa/starea proastă a trotuarelor) și infrastructura municipală (de exemplu, sistemul de canalizare). Există, de asemenea, probleme legate de riscul de inundații cauzate de râul Prut și de un sistem nefuncțional de canalizare a apelor pluviale.

Indicatorii utilizați în procesul de delimitare au prezentat că atât cartierul Sud (Tighiceanu), cât și cartierul Vest au probleme similare în sfera socială, cum ar fi șomajul, un procent ridicat de persoane care beneficiază de ajutor social pentru șomaj, ajutor social pentru dizabilitate și probleme de sănătate, sărăcie și lipsa de adăpost, incidența alcoolismului și a violenței în familie, familii cu mulți copii care beneficiază de ajutor social. Cele mai multe locuri de muncă sunt create de întreprinderile din cartierul Industrial și de instituțiile publice din Centru. Zonele desemnate pentru revitalizare: Sud (Tighiceanu) și Vest au caracter de cartiere locative. Cel mai mare număr de instituții publice se află în Centru.

O analiză aprofundată a zonei de revitalizare desemnate a fost realizată prin intermediul unei metode participative. Sursele pentru realizarea acestei analize aprofundate a zonei de revitalizare desemnate (Sud și Vest) sunt materialele elaborate în cadrul atelierului strategic de revitalizare organizat în noiembrie 2022 în orașul Leova, interviurile și observațiile realizate în timpul vizitelor de studiu în aceste cartiere. Acest lucru a permis o definiție mai aprofundată a problemelor existente în diferitele sfere (socială, economică, de mediu, spațial-funcțională și tehnică), precum și identificarea a potențialului existent în zonă. În timpul vizitei de

cercetare, a fost efectuată o analiză critică și aprofundată a spațiului din zona de revitalizare și au fost constatate nevoile locuitorilor în ceea ce privește schimbări necesare pentru a îmbunătăți standardele de viață ale acestora. În acest fel, a fost elaborat un rezumat al nevoilor și obiectivelor măsurilor de revitalizare pe fiecare domeniu.

3.2. Analiza situației din anumite perspective:

3.2.1. Sfera socială

Tabelul nr. 3.1. Probleme ale zonelor de revitalizare în sfera socială - diagnostic de delimitare

Nr.	Zona de revitalizare	Probleme
1.	Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> • șomaj • număr mare de persoane care beneficiază de asistență socială din cauza șomajului • asistență socială din cauza dezabilității și problemelor de sănătate • probleme legate de sărăcie și persoane fără adăpost • prezența alcoolismului și a violenței domestice • familii cu mulți copii care beneficiază de asistență socială • infracționalitate
2.	Vest	<ul style="list-style-type: none"> • probleme demografice • șomaj • număr mare de persoane care beneficiază de asistență socială din cauza șomajului • asistență socială din cauza dezabilității și problemelor de sănătate • probleme legate de sărăcie și persoane fără adăpost • prezența alcoolismului și a violenței domestice • familii cu mulți copii care beneficiază de asistență socială

Indicatorii analizați pentru delimitarea zonelor degradate indică o predominanță mai mare a problemelor sociale în zona de revitalizare comparativ cu alte sectoare ale orașului. Indicatorii enumerați în tabelul de mai jos indică intensitatea problemelor sociale din zona de revitalizare în raport cu media pe orașul Leova și sectoarele individuale.

Tabelul nr.3.2. Analiza comparativă a fenomenelor sociale din zona de revitalizare (anul 2021)

Indicatori	Valoarea medie a indicatorului pe oraș	Nord	Nou	Centru	Vest	Sud	Industrial
Numărul șomerilor de lungă durată, raportat la 100 de locuitori	6,03	3,21	9,91	4,96	11,16	15,59	0,00
Numărul de beneficiari de asistență socială pentru șomaj, raportat la 100 de locuitori	5,98	3,21	9,38	4,96	11,16	15,59	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: dizabilitate, raportat la 100 de locuitori	5,19	3,85	9,07	2,98	10,73	14,55	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: boli grave sau de lungă durată, raportat la 100 de locuitori	3,02	3,62	7,30	2,43	9,10	11,23	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: lipsa unui adăpost, raportat la 100 de locuitori	0,15	0,19	0,31	0,07	0,17	0,42	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: sărăcie, raportat la 100 de locuitori	5,98	3,21	9,38	4,96	11,16	15,59	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: alcoolism, raportat la 100 de locuitori	1,17	0,94	3,13	0,50	1,72	3,59	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: violență în familie, raportat la 100 de locuitori	0,37	0,08	1,04	0,25	0,60	1,46	0,00
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: problemelor de îngrijire și educație, raportat la 100 de locuitori	2,72	0,75	3,34	1,86	7,90	9,36	0,00

Indicatori	Valoarea medie a indicatorului pe oraș	Nord	Nou	Centru	Vest	Sud	Industrial
Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială din motivul: familii cu mulți copii, raportat la 100 de locuitori	1,99	0,75	1,25	1,61	4,81	8,32	0,00
Rata infraționalității, raportat la 100 de locuitori	0,69	0,38	0,52	0,69	0,26	0,83	4,09
Rata sancțiunilor contravenționale în cazurile de violență în familie, raportat la 100 de locuitori	0,10	0,08	0,10	0,07	0,17	0,21	0,24

În marea majoritate a indicatorilor prezentați, situația socială în Sud și Vest este mult mai proastă în comparație cu alte raioane și media pentru orașul Leova.

Pe lângă problemele identificate, există și dezavantajul demografic având în vedere un raport ridicat de persoane în vârstă. În același timp, cartierele Vest și Sud au o rată a natalității la 100 de locuitori mai mare decât media orașului.

Cartierele Vest și Sud (Tighiceanu) sunt cartiere rezidențiale, cu un număr redus de facilități și instituții publice. Principalele instituții administrative, educaționale și culturale se află în cartierul Centru al orașului Leova.

Cele mai importante instituții și resurse existente în sfera socială din cartierele Vest și Sud sunt:

1) Instituții educaționale:

- Grădinița de copii nr. 1 „Albinuța” - Cartierul Vest
- Centrul Tinerilor Naturaliști (instituție educațională extrașcolară) - cartierul Sud (Tighiceanu)

2) Instituții culturale:

- Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici” - cartierul Vest

3) Facilități sportive:

- Școala sportivă cu sală și teren cu acoperire artificială - cartierul Vest

4) Instituții medicale:

- Stația Zonală de Asistență Medicală-Urgentă Cahul, filiala Leova (AMU) - cartierul Vest
- Centrul de Medicină Preventivă Raional Leova - cartierul Vest

5) Alte instituții de interes public:

- Tipografie - cartierul Vest
- Casa Națională de Asigurări Sociale - cartierul Vest
- Serviciul Statistică Leova - cartierul Vest

Printre resursele de importanță culturală, socială și naturală ar trebui menționate în continuare:

1) terenuri cu patrimoniu istoric și zone de recreere:

- Monumentul natural-istoric „Valul lui Traian” - cartierul Sud (Tighiceanu)

- plaja orășenească - cartierul Sud (Tighiceanu)
- Teren de joacă zona Tighiceanul - cartierul Sud (Tighiceanu)

2) Monument istoric:

- Aleea ostașilor căzuți în Afganistan (1982) și Transnistria (1992) - cartierul Vest

Atelierele de lucru strategice și vizitele de studiu desfășurate cu participarea diferitelor grupuri de actori implicați în revitalizare, au făcut posibilă o analiză aprofundată a problemelor sociale care apar în zona de revitalizare, precum și identificarea principalelor potențiale de dezvoltare a acestor zone. Rezultatele sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 3.3. Necesitățile și potențialul în sfera socială a zonei de revitalizare

Zona de revitalizare	Necesități	Potențial
Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> • nu există un centru de asistență socială pentru persoanele în vârstă și familiile cu venituri mici • multe case particulare sunt abandonate • nu există un centru de tineret • nivel ridicat de îmbătrânire a populației, șomaj, persoane care au nevoie de asistență socială • dependența populației de asistența socială • lipsa zonelor de agrement (plajă), lipsa resurselor financiare pentru investiții • câini vagabonzi • lipsa unei amenajări adecvate a terenului: havuz în fața casei de cultură 	<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea de a dezvolta turismul (crearea de locuri de muncă) • dezvoltarea sectorului agricol și crearea de locuri de muncă • revitalizarea instituției administrative din subordinea primăriei „Centrul Tinerilor Naturaliști” (în prezent o clădire degradată) • crearea unei zone de recreere pe fosta plajă orășenească - crearea de noi locuri de muncă
Vest	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa unui centru social pentru familiile cu venituri mici și pentru persoanele cu dizabilități • numărul de persoane în vârstă și sărace • necesitatea deschiderii unei case-muzeu a compozitorului Ion Aldea-Teodorovici 	<ul style="list-style-type: none"> • organizarea de festivaluri internaționale și locale • dezvoltare în sectorul privat: comerț, servicii • perspective demografice bune: rată ridicată a natalității • instituții existente: grădiniță, casă de cultură, școală sportivă

Zona de revitalizare	Necesități	Potențial
Vest	<ul style="list-style-type: none"> lipsa unui teren pentru desfășurarea de evenimente culturale (str. Horelor) câini vagabonzi necesitatea unei dezvoltări adecvate: piscină în grădiniță, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> revitalizarea terenului vechi de dans (dansuri naționale) revitalizarea facilităților, de exemplu, terenul de dans existent, renovarea bazinului de înot al grădiniței și renovarea havuzului

Ca urmare a analizei necesităților și a potențialului din sfera socială, au fost formulate obiective de revitalizare în această sferă. Un potențial deosebit de semnificativ este asociat cu Sistemul de fortificații „Valul lui Traian” de Sus (întinderea totală a valului pe teritoriul orașului Leova este de 145 m). Este un monument natural și istoric de importanță culturală și turistică națională, și chiar internațională, care se dorește a fi revitalizat prin crearea Complexului turistic „Valul lui Traian”. Revitalizarea zonei nu este importantă doar pentru locuitorii din Leova, ci și pentru întreaga regiune. Locația „Valul lui Traian” și împrejurimile sale, care pot fi dezvoltate pentru turism, sunt ilustrate pe hartă.

Figura nr. 3.1. Locația Complexului turistic „Valul lui Traian”

Sursă: Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Leova pentru anii 2021-2026

Obiective de revitalizare în domeniul social și recomandările pentru implementare:

- dezvoltarea turismului prin reamenajarea complexului turistic „Valul lui Traian”, plajă, lac (Sud);
- revitalizarea „Centrului Tinerilor Naturaliști” (Sud);
- clădirea grănicerilor;
- reconstrucția havuzului din apropierea Palatului de Cultură;
- clădirea în construcție (zona de sud) pentru oficiul de stare civilă, care urmează să fie transformată și echipată ca centru pentru copii și persoane în vârstă;
- dezvoltarea sferei sociale prin crearea de noi servicii sociale;
- creșterea protecției populației împotriva câinilor vagabonzi prin crearea de noi adăposturi;
- inaugurarea casei-muzeu a compozitorului Ion Aldea Teodorovici (Vest);
- reamenajarea zonei de dans pentru evenimente culturale (str. Horelor);
- renovarea bazinului de înot a instituției de educație timpurie „Albinuța”.

3.2.2. Sfera economică

Analiza complexă a zonei de revitalizare în sfera economică, de mediu, spațial-funcțională și tehnică a avut ca scop să indice dacă problemele sociale existente în zonă sunt însoțite și de probleme în cel puțin unul dintre domeniile indicate.

Diagnosticul de delimitare a identificat prezența unor niveluri scăzute de activitate economică în zonele Sud și Vest. Acest lucru se datorează parțial faptului că cartierele desemnate sunt mai degrabă rezidențiale decât administrative sau industriale.

Tabelul nr. 3.4. Analiza comparativă a nivelului de activitate economică în zona de revitalizare (anul 2021)

Indicatorul	Valoarea medie a indicatorului pe oraș	Nord	Nou	Centru	Vest	Sud	Industrial
Numărul întreprinderilor active în orașul Leova, raportat la 100 de locuitori	5,06	3,43	2,09	8,36	1,29	1,04	5,53

Un alt motiv al nivelului scăzut al activității economice în zona de revitalizare este deficitul de infrastructură tehnică și comună.

Tabelul nr. 3.5. Necesitățile zonei de revitalizare în sfera economică

Nr.	Zona de revitalizare	Necesități
1.	Sud (Tighiceanu)	nivel scăzut al activității economice
2.	Vest	nivel scăzut al activității economice

Datele statistice arată că în cartierul Vest îți au sediul doar 8 agenți economici activi cu statut de persoană juridică, iar în cartierul Sud există doar 3 astfel de entități.

- Structura activității economice este următoarea:
- agenți economici cu statut de persoană juridică: Vest: 8, Sud: 3
- persoane fizice (patentă): Vest: 3, Sud: 2
- gospodării țărănești: Vest: 4, Sud: 0
- Principalele activități economice din cartierul **Sud (Tighiceanu)** sunt:
- magazin, produse alimentare;
- servicii transport;
- comerț cu amănuntul în magazine, cu vânzarea de produse alimentare, băuturi și produse de tutun;
- intermediar în comerț cu ridicata;
- Principalele activități economice din cartierul **Vest** sunt:
- produse alimentare;
- produse alimentare, agricole, băuturi, tutun;
- mărfuri industriale;
- magazin alimentar cu produse din carne;
- activități de servicii personale, înfrumusețare, întreținere corporală;
- produse agricole, alimentare, băuturi, tutun.

O analiză a necesităților și potențialului din cartierele Sud (Tighiceanu) și Vest determină că există condiții pentru redresare economică. Oportunitățile de creare a locurilor de muncă sunt facilitate prin dezvoltarea serviciilor de agrement și de recreere. Tabelul de mai jos analizează necesităților și potențialul zonei de revitalizare în domeniul economic.

Tabelul nr.3.6. Necesitățile și potențialul în sfera economică a zonei de revitalizare

Zona de revitalizare	Necesități	Potențial
Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> deficiențe în infrastructură tehnică și municipală: drumuri, sistem de canalizare dezvoltarea slabă a mediului comercial, a transportului public lipsa întreprinderilor mici nici o fabrică de prelucrare a produselor lactate 	<ul style="list-style-type: none"> o nă turistică promițătoare posibila dezvoltare a unei zone economice potențialul forței de muncă existente sprijin pentru tinerii profesioniști în dezvoltarea afacerilor dezvoltarea unui sistem fotovoltaic (baterii solare)
Vest	<ul style="list-style-type: none"> lipsa facilităților industriale și comerciale, a infrastructurii de canalizare, a transportului public necesitatea de a deschide un centru de servicii 	<ul style="list-style-type: none"> potențialul forței de muncă existente dezvoltare în sectorul privat: comerț, servicii construcția unui pod între România și Republica Moldova dezvoltarea resurselor existente, de exemplu, clădiri

Necesitățile infrastructurii tehnice (de exemplu, calitatea slabă a drumurilor, lipsa canalizării) dezavantajează aceste cartiere în comparație cu condițiile existente în alte zone ale orașului. Cei mai mari angajatori, adică instituțiile și companiile publice, sunt localizați în alte zone ale orașului. Pe de altă parte, profitând de oportunitățile asociate cu o mai bună dezvoltare a resurselor locale, de exemplu, pentru dezvoltarea ofertelor de agrement și de recreere, poate crește numărul de locuri de muncă în sfera serviciilor pentru turiști și pentru comunitatea locală. De asemenea, este important să se ia măsuri pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial individual în rândul locuitorilor din cartierele Vest și Sud.

- Obiective de revitalizare în domeniul economic și recomandările pentru implementare:
- dezvoltarea facilităților administrative ale „Centrului Tinerilor Naturaliști” ca centru de educație ecologică;
- dezvoltarea unei zone turistice (fosta plajă);
- dezvoltarea unei zone industriale pentru întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă, cursuri și informare;
- dezvoltarea unei fabrici de produse lactate;
- sistemului fotovoltaic prin instalarea de panouri fotovoltaice în cadrul instituțiilor publice;
- dezvoltarea sectorului agro-industrial (ferme, producție etc.) și sprijinirea întreprinderilor.

3.2.3. Sfera de mediu

Cele mai importante probleme în domeniul mediului se referă la sistemul de canalizare existent parțial în zona Vest și inexistent în zona Sud. Cu o rată ridicată de alimentare cu apă în cartierele Sud (Tighiceanu) și Vest incluse în revitalizare, există o disparitate foarte mare în sistemul de colectare și tratare a apelor uzate municipale.

Tabelul nr.3.7. Necesitățile zonei de revitalizare în sfera de mediu

Nr.	Zona de revitalizare	Necesități
1.	Sud (Tighiceanu)	deficitul în furnizarea rețelei de canalizare
2.	Vest	deficitul în furnizarea rețelei de canalizare

Stația de tratare a apelor uzate existentă în cartierul Sud, care deservește întregul oraș, are nevoie de modernizare. Stația principală de pompare a apelor uzate situată în cartierul Vest ar trebui, de asemenea, să fie modernizată.

Figura nr.3.2. Starea tehnică foarte proastă a stației de epurare a apelor uzate

Riscurile majore sunt asociate cu apariția în cartierul Sud, a unor terenuri pre-dispuse la alunecări de teren, aflându-se în apropierea râului Prut. O parte a terenurilor sunt spălate de râu și amenință locuințele individuale în acest sector. De asemenea, existența unui sistem de drenaj al apelor pluviale nefuncțional este o problemă. În plus, în cartierele Sud și Vest există spații verzi neîngrijite, care ar trebui să fie mai bine îngrijite și valorificate ca resurse de turism și recreere.

Printre principalele arii naturale protejate din cartierul Vest sunt:

- Rezervația naturală „Lebăda albă” este situată în partea de sud-vest a orașului Leova, în lunca cursului inferior al râului Prut. Aria totală a rezervației este de 30 ha. Deținătorul funciar este Primăria orașului Leova.

Lacul care reprezintă această rezervație, crează condiții favorabile pentru reproducerea diferitor specii de păsări de baltă, iar în perioada de pasaj servește ca loc de hrană și odihnă pentru rațe, stîrci, găinușe de baltă, pescăruși. Investigațiile floristice au demonstrat prezența a 111 specii de plante vasculare ierboase și 4 esențe de arbori caracteristici pentru luncile umede din vecinătatea albiei râului Prut. Lista speciilor găsite în rezervație, denotă prezența a 20 de taxoni pratorformanți care aparțin de familia poaceae, 10 din fabaceae, 6 din ciperaceae ș.a.

- Lunca inundabilă cu vegetație de baltă - cu S - 50 ha, situată în partea de nord-vest a orașului Leova, în lunca cursului inferior al râului Prut, lângă ecosistemul acvatic „Lebăda albă”. Deținătorul funciar este Primăria Leova.

Figura nr.3.3. Ecosistemul acvatic „Lebăda albă”, orașul Leova

Suprafața terenurilor cu spații verzi din zona de revitalizare este:

- Vest: 2,8 ha (1,7% din suprafața totală a orașului),
- Sud: 15,3 ha (13,3% din suprafața totală a orașului).

În timpul atelierelor strategice de revitalizare și al vizitelor de cercetare, au fost identificate necesitățile și potențialul din domeniul mediului în zona de revitalizare, care sunt rezumate în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 3.8. Necesitățile și potențialul zonei de revitalizare în sfera de mediu

Zona de revitalizare	Necesități	Potențial
Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> • nu există o zonă ecologică amenajată • nu există o zonă turistică • nu există teren pentru nămolul stației de tratare a apelor uzate • lipsa canalizării • căile de circulație: drumurile și trotuarele nu sunt dotate cu coșuri de gunoi 	<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea turismului prin reamenajarea rezervorului artificial și îmbunătățirea stării ecologice a zonei de agrement • revitalizarea caselor abandonate • plantarea de arbori și arbuști • valorificarea râului Prut • Valul lui Traian (complex turistic) • modernizarea stației de epurare a apelor uzate
Vest	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa unei zone de agrement bine întreținute • nu există o zonă de recreere cu verdeață • emisii de la apele reziduale în râul Prut • inundații și alunecări de teren • rețeaua de canalizare este insuficient dezvoltată 	<ul style="list-style-type: none"> • îmbunătățirea zonei verzi pentru rezidenți • plantarea de copaci pentru consolidarea malurilor râului Prut în vederea prevenirii alunecărilor de teren • plantarea de copaci și de verdeață în scopul amenajării peisagistice • efectuarea de lucrări de curățenie și de construcție în zona în care se află râpa

În ciuda problemelor existente în domeniul mediului, a fost identificat un potențial semnificativ legat de gestionarea spațiilor verzi existente. În special în cartierul Sud, există un mare potențial pentru crearea unei zone atractive de agrement și recreere. În acest context, se recomandă următoarele măsuri de protecție a mediului - rezumate mai jos.

Obiective de revitalizare în domeniul mediului și recomandări pentru implementare:

- dezvoltarea turismului prin refacerea unui rezervor artificial și dezvoltarea unei zone de recreere ecologice, plantarea de arbori și arbuști, curățarea malurilor râului Prut de deșeuri și implicarea locuitorilor din zonă în aceste activități de salubritate;
- construirea/echiparea de toalete publice biologice;
- implementarea unei tehnologii de înaltă calitate prin repararea stației de epurare a apelor uzate municipale, prevenind eliberarea de substanțe nocive în atmosferă;
- construirea de diguri pentru a preveni inundațiile și alunecările de teren;
- îmbunătățirea îmbrăcăminte rutiere prin pavaj;
- instalarea coșurilor de gunoi;

- atragerea de investiții în dezvoltarea mediului prin deschiderea unui parc și a unei zone de recreere;
- curățarea zonei și plantarea de verdeață cu ajutorul voluntarilor;
- construirea unui colector (canal) pentru apa de ploaie și îmbunătățirea canalului existent;
- plantarea de arbori pentru consolidarea malurilor râului Prut;
- controlul numărului de câini vagabonzi, sterilizarea și aplicarea de cipuri.

3.2.4. Sfera spațial-funcțională

Sfera spațială și funcțională se referă la modul general în care spațiile publice sunt dezvoltate și dotate cu o infrastructură tehnică, socială și municipală adecvată. Analiza indicatorilor, precum și vizitele în teren a evidențiat deficiențele existente în zona de revitalizare.

Tabelul nr. 3.9. Necesități ale zonei de revitalizare în sfera spațial-funcțională

Nr.	Zona de revitalizare	Necesități
1.	Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> • deficiențe în infrastructura municipală: canalizare, gaz • infrastructură și facilități sportive inadecvate • accesibilitate redusă la infrastructura culturală • infrastructură de transport precară
2.	Vest	<ul style="list-style-type: none"> • deficiențe în infrastructura municipală: canalizare, gaz • infrastructură și facilități sportive inadecvate • accesibilitate redusă la infrastructura culturală • infrastructură de transport precară

Doar sistemul de alimentare cu apă este la un nivel satisfăcător atât în cartierul Sud, cât și în cartierul Vest. Alte elemente ale sferei spațial-funcționale trebuie să fie îmbunătățite. O problemă majoră este lipsa unui sistem de canalizare în cartierul Sud și canalizarea în proporție de aprox. 10% în cartierul Vest. Rețeaua de drumuri este dezvoltată, dar în multe sectoare drumurile sunt în stare tehnică foarte proastă. Nu există trotuare pavate. Rețeaua de iluminat public ar trebui modernizată pentru a deveni eficientă din punct de vedere energetic. De asemenea, este de menționat, și necesitatea de a dezvolta rețeaua de gaze.

Este identificat un deficit de locuri de agrement și de zone de recreere. În zona de revitalizare există un singur teren de joacă pentru copii, amplasat în cartierul Sud. Acest teren fiind amenajat printr-un proiect, aplicat în cadrul Programului Bugetarea Participativă, cu implicarea locuitorilor și suportul Primăriei. Locuitorii din zona de revitalizare și-ar dori mai multe terenuri de joacă, complexe/terenuri sportive, zone de recreere și o gestionare corespunzătoare a spațiilor verzi.

Nu există un serviciu de transport public în orașul Leova. Locuitorii din zona de revitalizare văd a fi o necesitate facilitarea și realizarea unui astfel de serviciu.

Tabelul următor rezumă cele mai importante necesități și potențialul de dezvoltare în domeniul spațial-funcțional.

Tabelul nr. 3.10. Necesitățile și potențialul zonei de revitalizare în sfera spațial-funcțională

Zona de revitalizare	Necesități	Potențial
Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa zonelor de recreere • lipsa de trotuare și drumuri • lipsa locurilor de joacă • lipsa unei infrastructuri sportive • lipsa canalizării • lipsa transportului public • număr insuficient de locuri de muncă 	<ul style="list-style-type: none"> • terenuri existente, cu posibilitatea de dezvoltare a acestora în vecinătatea râului Prut • potențialul forței de muncă existent și oportunitățile de creare de locuri de muncă • dezvoltarea zonei turistice: lac și plajă • activități ale Centrului de Meșteșuguri pentru vârstnici • extinderea sistemului de iluminat public
Vest	<ul style="list-style-type: none"> • alunecări de teren și distrugerea malurilor râului Prut, care amenință casele de locuit • lipsa de infrastructură: trotuare, drumuri • parcare auto • lipsa unui sistem de iluminat eficient energetic (lămpi stradale) • lipsa infrastructurii de comunicare • lipsa transportului public • gazificarea parțială 	<ul style="list-style-type: none"> • consolidarea malurilor râului Prut • potențialul forței de muncă existent și oportunitățile de creare de locuri de muncă • revitalizarea zonei de recreere • construirea unui sistem de drenaj al apelor pluviale

Necesitățile și potențialul indicate în tabelul de mai sus aduc în evidență mai multe recomandări pentru anumite schimbări în sfera spațial-funcțională, care pot duce la rezolvarea celor mai semnificative probleme existente. De exemplu, trebuie să fie realizate urgent lucrări de consolidare a malurilor râului Prut, de securizare a zonelor predispuse alunecărilor de teren și de construire a sistemelor de drenaj al apelor pluviale, deoarece aceste fenomene reprezintă o amenințare pentru locuitori și pentru casele acestora, care se află în apropiere.

Figura nr. 3.4. Clădire degradată de pe teritoriul Centrului Tănărului Naturalist, care poate fi folosită pentru dezvoltarea turismului

Obiective de revitalizare în sfera spațială și funcțională și recomandări pentru implementare:

- dezvoltarea infrastructurii publice pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor: de exemplu, revitalizarea stației de epurare a apelor uzate, a drumurilor, a trotuarelor, a iluminatului stradal;
- dezvoltarea infrastructurii culturale și turistice: de exemplu, deschiderea unei zone de agrement, a unor facilități culturale, a unor locuri de joacă;
- investiții care implică repararea drumurilor, podurilor etc;
- îmbunătățirea condițiilor de viață prin crearea de servicii pentru gospodării casnice;
- dezvoltare unor servicii, prin crearea unui centru pentru persoanele în vârstă;
- crearea de locuri de parcare pentru autoturisme pe terenul grădiniței nr. 1;
- consolidarea malurilor râului Prut;
- revitalizarea vechiului teren/piață de dans valorificând tradiția (strada de lângă piață a fost chiar numită „Horelor”).

Figura nr. 3.5. Malurile râului Prut, care au nevoie de consolidare și întărire

Figura nr. 3.6. Facilități sportive care au nevoie de modernizare

Figura nr. 3.7. Infrastructură culturală și de recreere, care necesită a fi dezvoltată

3.2.5. Sfera tehnică

Vizitele în teren au scos la iveală necesitățile și potențialul existent în sfera tehnică întâlnite în zona de revitalizare: Necesitățile se referă la calitatea degradată a unui număr impunător de clădiri, și la infrastructura tehnică și comunală inadecvată.

Tabelul nr. 3.11. Necesitățile zonei de revitalizare în sfera infrastructurii tehnice

Nr.	Zona de revitalizare	Necesități
1.	Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> calitatea slabă a construcțiilor și clădirilor, deteriorarea lor deficit în asigurarea infrastructurii tehnice și comunale
2.	Vest	<ul style="list-style-type: none"> calitatea slabă a construcțiilor și clădirilor, deteriorarea lor deficit în asigurarea infrastructurii tehnice și comunale

Calitatea slabă a facilităților de construcție se aplică atât la clădirile instituțiilor publice, cât și la cele private. De exemplu, Instituția de educație timpurie nr. 1 „Albinuța” din cartierul Vest are nevoie de lucrări de renovare. Școala sportivă a orașului din cartierul Vest, de asemenea, are nevoie de renovarea fațadei. În cartierul Sud, de exemplu, trebuie efectuate lucrări de modernizare la Centrul Tinerilor Naturaliști. În plus, cartierul Sud are case particulare abandonate, neutilizate. Starea satisfăcătoare în domeniul infrastructurii tehnice se referă doar la rețeaua de alimentare cu apă și la rețeaua de internet.

Tabelul nr. 3.12. Necesitățile și potențialul zonei de revitalizare în sfera tehnică

Zona de revitalizare	Necesități	Potențial
Sud (Tighiceanu)	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa canalizării • drumuri parțial neasfaltate, trotuare • iluminat public • stația de epurare a apelor uzate are nevoie de o renovare majoră • lipsă unei zone de agrement • lipsa alimentării cu apă pentru unii locuitori • reparații necesare la poduri 	<ul style="list-style-type: none"> • zonă de recreere (plajă) • renovarea stației de epurare a apelor uzate • reamenajarea fostului post de frontieră ca centru turistic • dezvoltarea unei zone turistice - crearea unui complex turistic • conexiuni existente - poduri
Vest	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa parțială a rețelelor de canalizare • lipsa de drumuri și trotuare asfaltate • alunecări de teren în zona râului Prut (maluri) • este necesară reconstrucția acoperișului grădiniței nr. 1 și a sistemului de canalizare • este necesară reconstrucția terenului artificial al școlii sportive • nu există un sistem de scurgere a apelor pluviale • străzi cu niveluri slabe de iluminare • este nevoie de renovarea podurilor 	<ul style="list-style-type: none"> • consolidarea malurilor râului Prut • inaugurarea Muzeului Ion-Aldea Teodorovici • zonă de recreere pentru copii • deschiderea zonei de recreere – parc • zonă dens populată • echiparea în rețeaua electrică • poduri existente

Figura nr. 3.8. Drumuri de foarte proastă calitate în zona de revitalizare (cartierul Vest)

Figura nr. 3.9. Drumuri de foarte proastă calitate în zona de revitalizare (cartierul Sud)

Figura nr. 3.10. Clădire degradată și abandonată (cartierul Sud)

Figura nr. 3.11. Clădire degradată și abandonată (cartierul Sud)

Juxtapunerea necesităților și a potențialului zonei de revitalizare în sfera tehnică indică o gamă largă de nevoi în cartierele Sud și Vest. Acest lucru se referă în special la necesitatea de a construi o rețea de canalizare în cartierul Sud și de a o extinde în cartierul Vest. Alte probleme și necesități sunt legate de calitatea drumurilor, de lipsa drumurilor asfaltate și de lipsa trotuarelor. Importante resurse de infrastructură tehnică existente sunt podurile, dar și acestea au nevoie de reparații. Ca urmare a activității și a discuțiilor din cadrul atelierelor strategice privind aspectele de revitalizare, și vizitelor în teren, au fost elaborate recomandări pentru obiectivele de revitalizare în domeniul infrastructurii tehnice, care sunt incluse mai jos.

Obiective de revitalizare ale infrastructurii tehnice și recomandări pentru implementare:

- accelerarea extinderii rețelei de canalizare;
- construcția de drumuri și trotuare pavate;
- extinderea sistemului de canalizare a apelor pluviale;
- modernizarea sistemului de iluminat public (panouri solare);
- consolidarea malurilor râului Prut;
- reconstrucția acoperișului Instituției de educație timpurie nr. 1 „Albinuța” și a sistemului de canalizare;
- dezvoltarea zonei turistice;
- extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale.

3.3. Provocări generale ale situației actuale

Analiza problemelor, a necesităților și a potențialului zonei de revitalizare conduce la formularea obiectivelor de revitalizare. Obiectivele de revitalizare răspund deficitelor importante din zonă, și în același timp, oferă o oportunitate de a activa potențialul de dezvoltare. Obiectivul cel mai general al revitalizării este de a scoate din starea de criză zonele degradate desemnate pentru revitalizare. Cu toate acestea, atingerea unui astfel de obiectiv necesită un nivel ridicat de investiții și o perspectivă de timp mai lung. Având în vedere analiza aprofundată a situației din cartierele orașului Leova: Sud (Tighiceanu) și Vest ar trebui să ne concentrăm pe acțiunile cele mai urgente și prioritare și să căutăm modalități de revitalizare socială și economică a zonei. Pe de altă parte, în sfera tehnică și spațial-funcțională, este necesară o intervenție rapidă pentru a stopa procesele de degradare a celor mai vulnerabile terenuri și clădiri, de exemplu, este prioritar construirea unei infrastructuri pentru prevenirea inundațiilor.

Clădirile și terenurile patrimoniului istoric și cultural și spațiile cu potențial de recreere și agrement pot constitui o bază importantă pentru creșterea atractivității cartierelor Sud (Tighiceanu) și Vest nu doar pentru locuitori, ci și pentru turiști. Redresarea economică în acest domeniu ar trebui să se confirme printr-o situație mai bună a pieței muncii și în cele din urmă, printr-o situație socială mai bună.

IV

VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

4.1. Viziunea și misiunea zonei de revitalizare

O viziune, așa cum este definită, este o expresie a aspirațiilor și a imaginației publice asupra viitorului, care definește: importanță, atractivitate, valorificarea potențialului și oportunităților de dezvoltare, și eliminarea problemelor și amenințărilor. Viziunea dă tonul pentru obiectivele strategice viitoare și reprezintă orașul visurilor noastre.

VIZIUNE DE REVITALIZARE

Zona revitalizată va crea un spațiu oportun de activare publică, socială și economică pentru locuitorii orașului Leova, precum și pentru entitățile externe, inclusiv turiști și investitori, sporind atractivitatea investițională și turistică a acestuia, precum și calitatea, și confortul vieții locuitorilor săi.

Un moment important în dezvoltarea programului este și formularea misiunii. Misiunea ca obiectiv principal de funcționare, este o declarație scurtă și sintetică a direcției de dezvoltare, împreună cu o specificație a valorilor generale care vor fi respectate. Misiunea indică tendința generală de dezvoltare, în conformitate cu așteptările tuturor părților interesate, în special ale locuitorilor.

Misiunea are rolul de a defini sistemul de valori al orașului pentru a realiza imaginea viitoare a orașului proiectată în viziune. Misiunea stabilește valorile care ne vor ghida pentru a realiza viziunea. Misiunea direcționează acțiuni detaliate și definește, de asemenea, climatul intern pentru acțiunile din oraș, în special în domeniul revitalizării. Misiunea este în mod clar legată de răspunsul la întrebări despre sensul și chintesența a ceea ce facem? Ce dorim să realizăm? Ale cui și căror nevoi le răspundem? Ce ne face unici?

MISIUNEA REVITALIZĂRII

Misiunea orașului Leova în domeniul activităților de revitalizare este:

asigurarea unei dezvoltări socio-economice durabile și echilibrate, care să garanteze îmbunătățirea condițiilor și calității vieții comunității locale prin dezvoltarea infrastructurii tehnice, sociale, cultural-educative și turistice, reducerea problemelor sociale, susținerea mediului de afaceri și a investitorilor, pe baza potențialului, resurselor, talentelor, cunoștințelor și activităților sociale și economice ale locuitorilor, precum și prin acțiuni integrate ale autorităților orașului Leova, ale actorilor Programului de revitalizare și ale locuitorilor, în sfera spațială, economică și socială în zona de revitalizare.

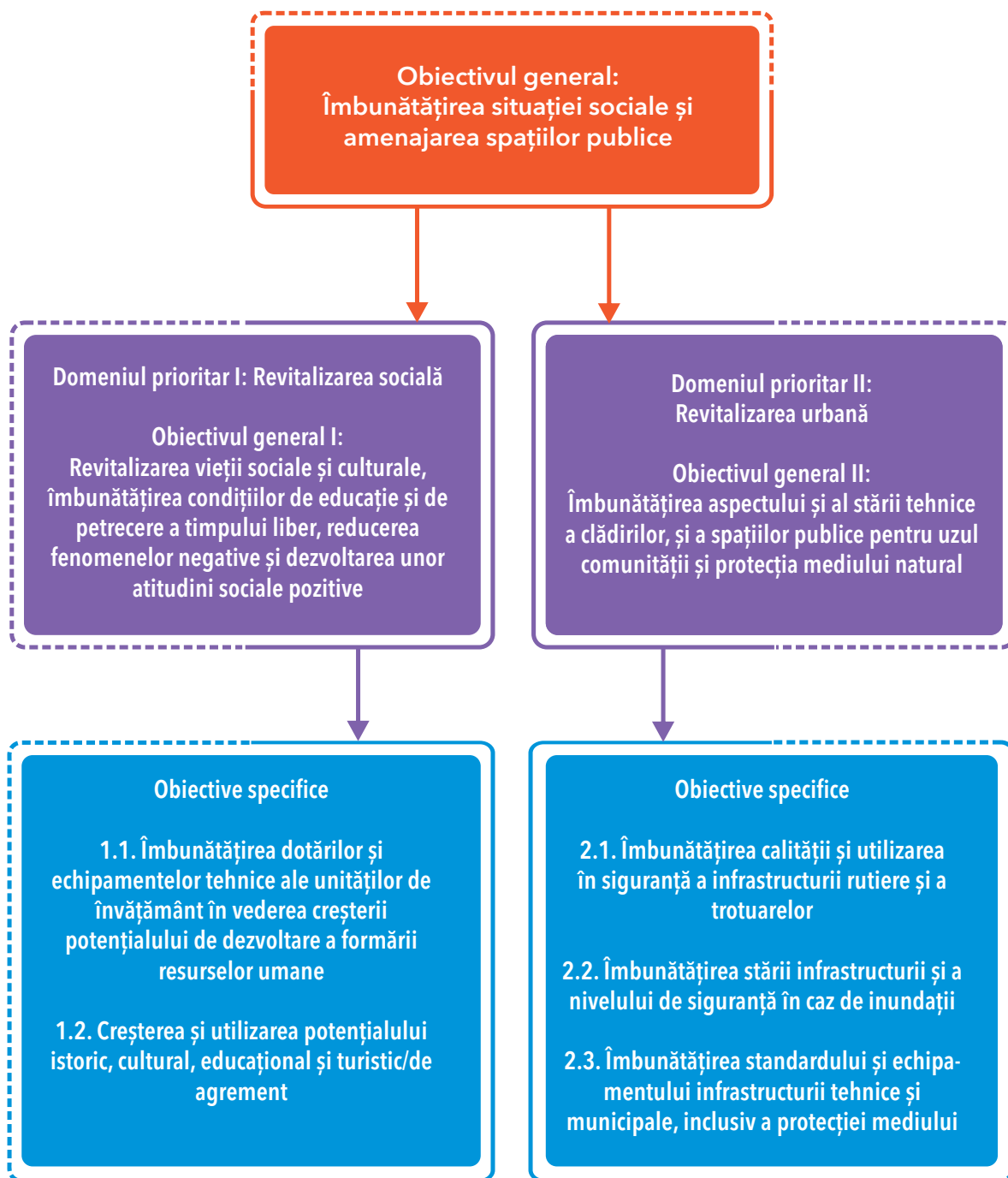
4.2. Obiectivele de dezvoltare ale zonei de revitalizare

Obiectivul general al revitalizării este de a scoate din starea de criză zonele degradate desemnate pentru revitalizare. Urmărirea acestui obiectiv necesită un ansamblu de acțiuni/ proiecte care trebuie întreprinse pentru a atinge obiectivele specifice care alcătuiesc acest obiectiv general. Obiectivele revitalizării derivă din problemele identificate și servesc la rezolvarea acestora. Având în vedere viziunea zonei de revitalizare, expusă anterior - obiectivul general al revitalizării poate fi definit ca: **„Îmbunătățirea situației sociale și amenajarea spațiilor publice”**.

Realizarea obiectivului principal general de revitalizare va fi posibilă prin punerea în aplicare a unor obiective specifice în domeniile prioritare:

- Domeniul prioritar I - Revitalizarea socială
- Domeniul prioritar II - Revitalizarea urbană

În domeniile prioritare definite, au fost identificate câte un obiectiv general și obiective specifice. Structura obiectivelor Programului de revitalizare a orașului Leova este ilustrată în diagrama de mai jos.

Obiectivele prezentate au o structură ierarhică. Acesta include obiectivul general de revitalizare, și obiectivele generale și specifice din fiecare domeniu prioritar. Au fost identificate două domenii prioritare: **Revitalizarea socială și Revitalizarea urbană**.

În metodologia de delimitare a zonelor degradate, criteriul de bază este stabilirea existenței unor fenomene de criză în sfera socială, urmată de alte fenomene negative în cel puțin una dintre sferele: economică, de mediu, spațial-funcțională și tehnică. Prin urmare, intervenția sub formă de măsuri de revitalizare ar trebui să ducă în primul rând la nivelarea fenomenelor sociale negative identificate, de exemplu, reducerea nivelului de șomaj. Cartierele desemnate pentru revitalizare: Sud (Tighiceanu) și Vest sunt cartiere rezidențiale și nu există un potențial deosebit pentru dezvoltarea pieței muncii. Aceste funcții sunt îndeplinite de alte cartiere din orașul Leova. În contextul problemelor sociale evidențiate în cartierele Sud (Tighiceanu) și Vest, **Revitalizarea socială** - prin care se înțelege reducerea fenomenelor sociale negative și formarea unor atitudini sociale pozitive: prin educație, dezvoltarea vieții sociale și culturale, crearea condițiilor pentru petrecerea activă a timpului liber și recreere - care împreună contribuie la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor - a fost concepută ca prim obiectiv general al revitalizării. Prioritar în această sferă este asigurarea unei infrastructuri adecvate pentru facilitățile educaționale și de învățământ și utilizarea potențialului istoric și cultural existent (de exemplu, fortificațiile), precum și a condițiilor naturale (râul Prut).

În cadrul priorității **Revitalizare urbană**, este planificată implementarea unor proiecte de infrastructură care să contribuie la scoaterea din criză a zonei de revitalizare, în ceea ce privește: o mai bună dezvoltare a facilităților și spațiilor publice și îmbunătățirea stării infrastructurii, care sunt importante pentru calitatea vieții locuitorilor, de asemenea siguranța publică și protecția mediului. Prin urmare, obiectivul general al activităților din acest domeniu este de a dota mai bine zona de revitalizare cu infrastructură tehnică și municipală care să elimine deficitul existent în acest domeniu.

Pentru a pune în practică conceptul de revitalizare pentru cartierele Sud (Tighiceanu) și Vest, au fost elaborate și descrise în detaliu mai jos în acest program proiecte de revitalizare. Aceste proiecte se încadrează în obiectivele specifice ale revitalizării și servesc la atingerea obiectivelor de revitalizare stabilite. Tabelul de mai jos arată legătura dintre proiectele de revitalizare și obiectivele specifice de revitalizare.

Tabelul nr. 4.1. Corelarea proiectelor de revitalizare cu obiectivele specifice de revitalizare

Obiective specifice de revitalizare	Proiectele care îndeplinesc obiectivele stabilite
1.1. Îmbunătățirea dotărilor și echipamentelor tehnice ale unităților de învățământ în vederea creșterii potențialului de dezvoltare a formării resurselor umane	2, 3, 4, 5, 6, 7, 16, 17
1.2. Creșterea și utilizarea potențialului istoric, cultural, educațional și turistic/ de agrement	1, 13, 14, 15 2, 7, 17
2.1. Îmbunătățirea calității și utilizarea în siguranță a infrastructurii rutiere și a trotuarelor	8, 10 4
2.2. Îmbunătățirea stării infrastructurii și a nivelului de siguranță în caz de inundații	9, 11
2.3. Îmbunătățirea standardului și echipamentului infrastructurii tehnice și municipale, inclusiv a protecției mediului	12, 8, 9

Proiectele planificate cuprind toate sferile de revitalizare, și anume socială, economică, de mediu, spațial-funcțională și tehnică. În plus, localizarea acestora confirmă (o descriere detaliată este inclusă în fișele proiectelor) că amplasarea lor este în zona de revitalizare.

PROIECTELE DE REVITALIZARE URBANĂ

Proiectele de revitalizare de bază sunt un ansamblu de acțiuni fără de care implementarea obiectivelor programului nu va fi posibilă, iar zona de revitalizare nu va putea depăși situația de criză. Nerealizarea unui proiect din această listă poate duce la neîndeplinirea obiectivelor întregului program, prin urmare implementarea acestora ar trebui monitorizată, iar în cazul unor probleme cu inițierea, realizarea sau obținerea rezultatelor, ar trebui să fie întreprinse anumite acțiuni de remediere.

Datorită impactului mai mic, proiectele complementare de revitalizare au o importanță mai mică, pentru implementarea obiectivelor programului.

Tabелul nr. 5.1. Lista proiectelor de bază și complementare

Nr.	Titlul proiectului	Proiect de revitalizare de bază (X)	Proiect de revitalizare complementar (X)	Perioada de implementare	Costuri estimative
1.	Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”	X		2023-2025	12.435.131,71
2.	Reconstrucția bazinului de înot multifuncțional cu havuz, la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	X		2024-2025	400.000,00
3.	Schimbarea acoperișului la IET nr. 1 „Albinuța”, or. Leova	X		2024-2025	4.000.000,00
4.	Lucrări de pavare a trotuarelor la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	X		2023-2026	700.000,00
5.	Schimbarea rețelelor de canalizare la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	X		2024-2025	800.000,00
6.	Schimbarea pardoselii la 8 pavilioane și instalarea mobilierului necesar la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	X		2023-2026	900.000,00
7.	Construirea teatrului de vară, a unei scene pentru copii la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova		X	2023-2027	1.000.000,00

Nr.	Titlul proiectului	Proiect de revitalizare de bază (X)	Proiect de revitalizare complementar (X)	Perioada de implementare	Costuri estimative
8.	Îmbunătățirea siguranței circulației și infrastructurii rutiere pe str. Barbu Lăutaru	X		2023-2024	500.000,00
9.	Întărirea malurilor Râului Prut	X		2023-2027	200.000.000,00
10.	Sporirea siguranței pietonilor pe strada Unirii		X	2023-2024	300.000,00
11.	Consolidarea și amenajarea malurilor canalului de scurgere a apelor pluviale din orașul Leova	X		2024 - 2027	45.000.000,00
12.	Construcția sistemului de canalizare	X		2024-2026	5.000.000,00
13.	Conservarea și promovarea patrimoniului cultural prin deschiderea unui Centru de Meșteșuguri Tradiționale	X		2024-2025	2.000.000,00
14.	Renovarea parcului și havuzului de lângă Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”		X	2024-2025	800.000,00
15.	Modernizarea Stației Tinerilor Naturaliști prin renovare și revitalizare	X		2023-2024	5.000.000,00
16.	Renovarea fațadei Școlii sportive orășenești din orașul Leova	X		2024-2025	300.000,00
17.	Renovarea mini-terenului de fotbal artificial al Școlii sportive orășenești din orașul Leova		X	2024-2025	400.000,00

Mai jos este prezentată o hartă rezumativă ilustrativă care evidențiază toate proiectele de revitalizare.

Localizarea proiectelor pe hartă

Sursă: Date de la Primăria Leova

Legendă

- P1 - Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”
- P2 - Reconstrucția bazinului de înot multifuncțional cu havuz, la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
- P3 - Schimbarea acoperișului la IET nr. 1 „Albinuța”, or. Leova
- P4 - Lucrări de pavare a trotuarelor la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
- P5 - Schimbarea rețelelor de canalizare la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
- P6 - Schimbarea pardoselii la 8 pavilioane și instalarea mobilierului necesar la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
- P7 - Construirea teatrului de vară, a unei scene pentru copii la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
- P8 - Îmbunătățirea siguranței circulației și infrastructurii rutiere pe str. Barbu Lăutaru
- P9 - Întărirea malurilor Râului Prut
- P10 - Sporirea siguranței pietonilor pe strada Unirii
- P11 - Consolidarea și amenajarea malurilor canalului de scurgere a apelor pluviale din orașul Leova
- P12 - Construcția sistemului de canalizare
- P13 - Conservarea și promovarea patrimoniului cultural prin deschiderea unui Centru de Meșteșuguri Tradiționale
- P14 - Renovarea parcului și havuzului de lângă Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”
- P15 - Modernizarea Stației Tinerilor Naturaliști prin renovare și revitalizare
- P16 - Renovarea fațadei Școlii sportive orășenești din orașul Leova
- P17 - Renovarea mini-terenului de fotbal artificial al Școlii sportive orășenești din orașul Leova

5.1. Proiecte de bază

PROIECTUL NR. 1

Nr. Proiectului	1
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”
Tipul proiectului	Social, infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova Parteneri: Centrul Tânărilor Naturalist, Consiliul Raional Leova, Consiliul Raional Cimișlia, Primăria orașului Cimișlia
Activitățile care trebuie îndeplinite	<p>Descrierea proiectului: Proiectul include acțiuni de creare și îmbunătățire a condițiilor de odihnă și agrement, acțiuni ce presupun valorificarea, conservarea și protejarea spațiilor verzi din Subzona I - Sud (Tighiceanu), precum și punerea în valoare a fondului natural ca factor al dezvoltării și al identității orașului, acțiunile sale fiind concentrate pe potențialul istorico-natural existent al fortificației „Valul lui Traian” și „fosta plajă orășenească” din oraș. Întâi de toate, acesta urmărește amenajarea obiectivelor turistice naturale și antropice de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, iar monumentul natural-istoric Valul lui Traian de Sus, reprezintă un obiectiv de atracție turistică regională și internațională, care va spori valorificarea potențialul turistic nu doar a orașului Leova, dar și a regiunii în întregime. Implementarea acestui proiect va duce și la atingerea altor 2 obiective generale: pe de o parte crearea și reabilitarea infrastructurii de agrement, prin reconstrucția bazinului acvatic, amenajarea plajei publice și construcția a 10 spații rustice de cazare, iar pe de altă parte modernizarea infrastructurii rutiere (drumurilor de acces și a infrastructurii aferente drumurilor) către obiectivul turistic de importanță regională și internațională, Valul lui Traian de Sus.</p> <p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea documentației de proiect: proiect tehnic, deviz de cheltuieli, studiu de fezabilitate, acte permisive; • Realizarea achizițiilor publice; • Amenajarea zonei de agrement, reabilitatea bazinului acvatic și plajei din preajma acestuia de 12 ha; • Instalarea a 10 spații rustice de cazare (ecosfere) pe o suprafață de 3 ha; • Instalarea panoului informativ;

Nr. Proiectului	1
Informații privind proiectul	Descriere
Activitățile care trebuie îndeplinite	<ul style="list-style-type: none"> • Pavarea părții interioare a unui sector al fortificației; • Instalarea unui bust simbolic a Împăratului Traian (sau a unei versiuni minimize a Coloanei lui Traian); • Integrarea Complexului turistic „Valul lui Traian” în circuitul turistic local și național; • Promovarea atracției turistice și monumentului natural-istoric Valul lui Traian de Sus, iar în rezultat, valorificarea potențialului turistic al regiunii.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Sud (Tighiceanu) or. Leova, str. Lacului, lunca râului Prut
Grupul țintă	Locuitori ai zonei de revitalizare din orașul Leova, locuitori ai orașului Leova, agenți economici, persoane fizice (deținători de patentă), conducători/fondatori de gospodării țărănești, instituții publice, locuitori ai raioanelor Leova și Cimișlia, cetățenii Republicii Moldova, turiștii locali și cei străini
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	12.435.131,71 MDL Bugetul local, bugetul raional, parteneri de implementare, Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2023-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – necesitatea de oferire tuturor membrilor comunității, indiferent de vârstă sau stare socială, oportunități de dezvoltare egale; rata înaltă a migrației; rata înaltă a șomajului; ponderea crescută a familiilor social-vulnerabile în zonă.</p> <p>Sfera economică – nivel scăzut de antreprenoriat; starea precară a întreprinderilor locale; nivel scăzut de valorificare a produselor autohtone.</p> <p>Sfera de mediu – situație ecologică nefavorabilă; potențial istorico-natural nevalorificat, fortificația „Valul lui Traian” și „fosta plajă orășenească”</p> <p>Sfera spațială și funcțională – necesitatea reabilitării infrastructurii spațiilor verzi prin aplicarea măsurilor integrate de dezvoltare urbană întru crearea unei comunități locale capabile să dezvolte sentimente de apartenență și încredere; necesitatea unor spații de recreere și agrement.</p> <p>Sfera tehnică – starea proastă a drumurilor de acces și a infrastructurii aferente drumurilor.</p>

Nr. Proiectului	1
Informații privind proiectul	Descriere
<p>Rezultate preconizate</p>	<p>Obiective turistice amenajate – 3 (Valul lui Traian, bazinul acvatic, infrastructura de cazare); Obiective turistice incluse în circuite turistice în urma implementării proiectelor de dezvoltare regională – 1 (complexul turistic „Valul lui Traian”); Trasee tematice comune conectate la rețeaua regională – 1.</p> <p>Proiectul contribuie la revitalizarea urbană a orașului Leova și la creșterea calității vieții locuitorilor săi. Acțiunile prevăzute vor contribui la dezvoltarea socio-economică a orașului și vor încuraja investițiile atât în oraș cât și în raionul Leova. Zona reabilitată va deveni una din cărțile de vizită ale orașului. Proiectul poate cuprinde transferuri de cunoștințe pe domeniul de revitalizare urbană cu accent plasat pe crearea și amenajarea Complexelor turistice cu transfer de experiență și perfecționare în comun cu alte orașe pe dimensiuni și condiții similare din regiune.</p> <p>Rezultatele proiectului vor contribui și la crearea condițiilor de organizare a unei diversități de evenimente culturale la nivelul orașului și raionului Leova cu participarea partenerilor naționali și internaționali, potențialilor investitori, etc. Complexul turistic va deveni un punct de atracție al turiștilor, fiind inclus în itinerare și locuri de vizitat în raionul Leova. În aceeași ordine de idei, rezultatele proiectului pot declanșa noi genuri de activitate, în special în zonele de revitalizare unde urmează a fi implementat proiectul. Principalul argument în acest sens vizează reabilitarea acceselor rutiere, fapt care va contribui la creșterea atractivității zonelor pentru rezidenții din regiune, precum și creșterea competitivității economice a zonei.</p> <p>În aceeași ordine de idei, promovarea continuă a monumentului Valul lui Traian, poate continua prin implementarea unor proiecte similare sau conexe, în toată regiunea de sud, care este străbătută de această fortificație antică: Cimișlia, Căușeni, Cantemir, Cahul și alte localități, astfel punând bazele unui brand turistic cu renume, care în perspectivă se poate reflecta pozitiv și în economia regională.</p>
<p>Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea obiectivului turistic natural și istoric, Valul lui Traian de Sus, cu o lungime totală de 138 km (pe teritoriul Republicii Moldova), care își are originile în România, iar pe teritoriul țării noastre, începe din orașul Leova, la vest și trece prin raioanele Cimișlia și Căușeni, la est.

Nr. Proiectului	1
Informații privind proiectul	Descriere
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea infrastructurii de cazare turistică, reabilitarea bazinului acvatic și a zonei de agrement, aflate în imediata apropiere a monumentului natural și istoric; • Reabilitarea bazinului acvatic, ca parte componentă a Complexului turistic „Valul lui Traian”; • Integrarea Complexului turistic „Valul lui Traian” în circuitul turistic local și național; • Dezvoltarea accesibilității la infrastructura de recreere în zona de revitalizare din orașul Leova; • Impulsionarea investițiilor în sectorul de turism și agrement; • Dezvoltarea infrastructurii turistice; • Facilitarea creării locurilor noi de muncă.
Metoda de evaluare	<p>Documentația tehnică elaborată;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Număr de zone de recreere la scară mare din orașele – 1 „Valul lui Traian”; • Atracții turistice renovate – 2 („Valul lui Traian”, bazinul acvatic); • Atracții turistice amenajate – 1 (zonă de cazare); • Teritoriu amenajat – aprox. 15 ha (3 ha – zona de cazare, 12 ha- bazinul acvatic); • Drum construit/renovat/reabilitat – 0,475 (km); • Locuri de cazare create – 10 ecosfere.

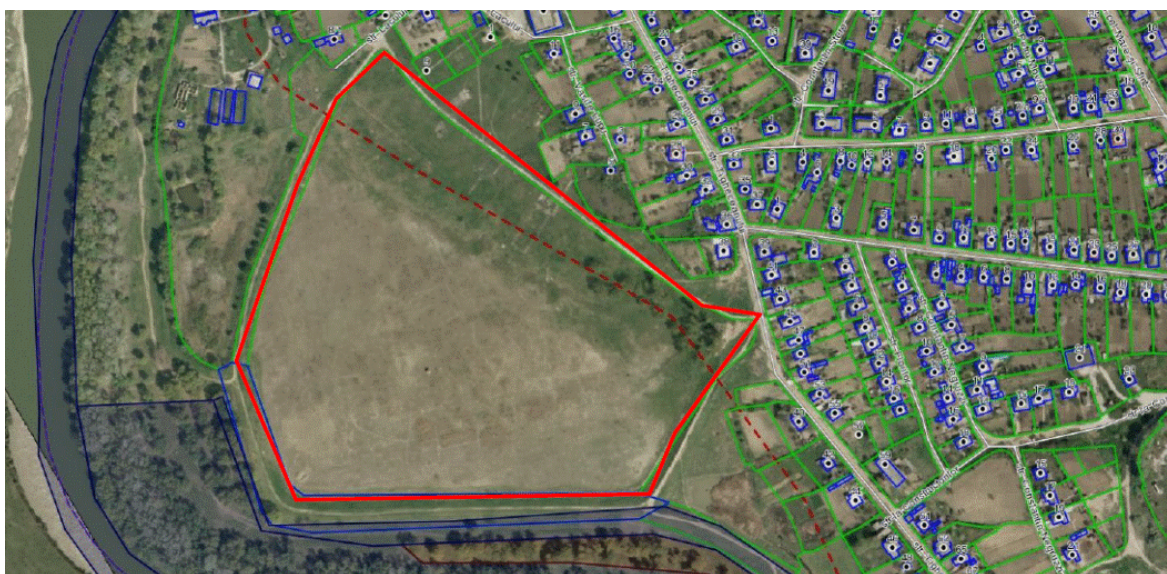

Figura nr. 5.1. Locația pe hartă a proiectului nr. 1. Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”, str. Lacului, lunca râului Prut

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 2

Nr. Proiectului	2
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Reconstrucția bazinului de înot multifuncțional cu havuz, la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
Tipul proiectului	Social, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Instituția de Educație Timpurie nr. 1 „Albinuța”
Activitățile care trebuie îndeplinite	<ul style="list-style-type: none"> • Activitățile proiectului; • Întocmirea devizului de cheltuieli; • Completarea caietului de sarcini; • Lucrări de demontare a suprafațatelor vechi, deteriorate; • Instalarea sistemului de aprovizionare cu apă; • Reparația propriu-zisă a bazinului, havuzului după cerințele și standardele actuale de funcționare.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Alexandru Marinescu, 1
Grupul țintă	Copiii care frecventează grădinița - 200 Angajații grădiniței - 35 Părinții - 400
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 400.000,00 MDL Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – creșterea nivelului de educație; îmbunătățirea condițiilor pentru 200 preșcolari; creșterea numărului de copii în grădiniță; copii în siguranță și crearea condițiilor decente pentru mediu educațional; oferirea condițiilor optime asigurate de creștere, educație și dezvoltare a copiilor de vârstă preșcolară.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – starea tehnică precară a bazinului.</p> <p>Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a bazinului; lipsa de funcționare a soluțiilor tehnice care să permită utilizarea eficientă a bazinului, în special în ceea ce privește eficiența fortificării sănătății pentru preșcolari.</p>

Nr. Proiectului	2
Informații privind proiectul	Descriere
Rezultate preconizate	<p>Rezultatele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 bazin de înot reconstruit și modernizat; • O creștere a activității fizice și educaționale; • Copii sănătoși, • Condiții optime pentru preșcolari; • Pregătirea multilaterală pentru viață în vederea integrării în activitatea școlară a acestora; • Activități preșcolare de calitate facilitate și dezvoltate.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății copiilor care frecventează grădinița în zona de revitalizare; • Crearea condițiilor optime pentru mai mulți copii de vârstă preșcolară; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic; • Asigurarea unei educații timpurii centrate pe copil și a tranziției de succes către școală; • Utilizarea eficientă a bazei tehnico-materială; • Stimularea eficacității grădiniței și asigurarea condițiilor bune de desfășurare a activităților educative și recreative în aer liber.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Documentația tehnică elaborată; • Proces-verbal de evaluare a lucrărilor efectuate; • Recepția finală a lucrărilor; • Bazin de înot reconstruit și funcțional; • Dimensiunile bazinului de înot reconstruit; • Nr. copiilor care frecventează stabil grădinița și practică activitățile de înot.

PROIECTUL NR. 3

Nr. Proiectului	3
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Schimbarea acoperișului la IET nr. 1 „Albinuța”, or. Leova
Tipul proiectului	Social, de investiții
Activitățile care trebuie îndeplinite	<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demontarea elementelor a acoperișului vechi; • Desfacerea planșelor de ruberoid și a elementelor de acoperiș; • Montarea acoperișului nou din țiglă metalică; • Instalarea opritorilor de zăpadă; • Montarea sistemelor de burlane pentru scurgerea apelor.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	<p>Vest</p> <p>or. Leova, str. Alexandru Marinescu, 1</p>
Grupul țintă	<p>Copiii care frecventează grădinița – 200</p> <p>Angajații grădiniței – 35</p> <p>Părinții – 400</p>
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	<p>Aproximativ 4.000.000,00 MDL</p> <p>Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană</p>
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – creșterea nivelului de educație, îmbunătățirea condițiilor pentru 200 preșcolari, creșterea numărului de copii în grădiniță, copii în siguranță și crearea condițiilor decente pentru mediu educațional.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – starea tehnică precară a acoperișului.</p> <p>Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a clădirii, lipsa de funcționare a soluțiilor tehnice care să permită utilizarea eficientă a clădirii, în special în ceea ce privește eficiența energetică și protecția spațiilor educaționale pentru preșcolari.</p>
Rezultate preconizate	<p>Rezultatele proiectului:</p> <p>Acoperiș renovat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • O siguranță mai mare de aflare a copiilor în grădiniță; • O creștere a activităților educaționale; • Condiții adecvate pentru preșcolari.

Nr. Proiectului	3
Informații privind proiectul	Descriere
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății copiilor care frecventează grădinița în zona de revitalizare; • Crearea condițiilor optime pentru mai mulți copii de vârstă preșcolară; • Creșterea nivelului de educație pentru micuți; • Creșterea numărului de copii cu cerințe educaționale speciale; • Sprijin pentru măsuri de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Documentația tehnică elaborată; • Proces-verbal de executare a lucrărilor; • Funcționalitatea acoperișului și siguranța activităților educaționale; • Numărul de copii și angajați, care beneficiază de servicii educaționale.

PROIECTUL NR. 4

Nr. Proiectului	4
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Lucrări de pavare a trotuarelor la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
Tipul proiectului	Social, infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Instituția de Educație Timpurie nr. 1 „Albinuța”
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Întocmirea devizului de cheltuieli; • Completarea caietului de sarcini; • Desfacerea de borduri de piatră sau beton așezate pe beton; • Borduri mici prefabricate din beton pentru încadrarea spațiilor verzi, trotuarelor, aleilor; • Compactarea pământului cu pietriș; • Pavaje executate din plăci de trotuare din beton prefabricat.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Alexandru Marinescu, 1

Nr. Proiectului	4
Informații privind proiectul	Descriere
Grupul țintă	Copiii care frecventează grădinița – 200 Angajații grădiniței – 35 Părinții – 400
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 700.000,00 MDL Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”
Perioada planificată de implementare	2023-2026
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – creșterea nivelului de educație, îmbunătățirea condițiilor pentru 200 preșcolari, creșterea numărului de copii în grădiniță, copii în siguranță și crearea condițiilor decente pentru mediu educațional, oferirea condițiilor optime asigurate de creștere, educație și dezvoltare a copiilor de vârstă preșcolară.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – starea tehnică precară a trotuarelor, calitatea scăzută a acestora, soluții de planificare neadaptate la funcțiile de schimbare ale zonei.</p> <p>Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a trotuarelor, inclusiv a celor cu destinație pentru plimbările copiilor și protecția mediului.</p>
Rezultate preconizate	<p>Rezultatele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Condiții optime pentru preșcolari; • Pregătirea multilaterală pentru viață în vederea integrării în activitatea școlară a acestora; • Accesului la educația timpurie de calitate extins; • Curățenie menținută pe teritoriul instituției; • Spații amenajate cu iarbă, tufari, flori.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății copiilor care frecventează grădinița în zona de revitalizare; • Crearea condițiilor optime pentru mai mulți copii de vârstă preșcolară; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și infrastructural; • Asigurarea unei educații timpurii centrate pe copil și a tranziției de succes către școală; • Utilizarea eficientă a teritoriului; • Stimularea eficacității grădiniței și asigurarea condițiilor bune de desfășurare a activităților educative și recreative în aer liber.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Documentația tehnică elaborată/prezentată; • Proces-verbal de executare a lucrărilor; • Lungimea trotuarelor pavate; • Calitate trotuarelor; • Numărul de copii și angajați, care beneficiază de servicii educaționale.

PROIECTUL NR. 5

Nr. Proiectului	5
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Schimbarea rețelelor de canalizare la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
Tipul proiectului	Infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Instituția de Educație Timpurie nr. 1 „Albinuța”
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Întocmirea devizului de cheltuieli; • Completarea caietului de sarcini; • Executarea lucrărilor de demontare a țevilor vechi; • Instalarea rețelei noi de canalizare.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Alexandru Marinescu, 1
Grupul țintă	Copiii care frecventează grădinița – 200 Angajații grădiniței – 35 Părinții – 400
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 800.000,00 MDL Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – creșterea nivelului de educație, îmbunătățirea condițiilor pentru 200 preșcolari, creșterea numărului de copii în grădiniță, copii în siguranță și crearea condițiilor decente pentru mediu educațional, oferirea condițiilor optime asigurate de creștere, educație și dezvoltare a copiilor de vârstă preșcolară.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – starea tehnică precară a rețelei de canalizare, calitatea scăzută a acestora, soluții de planificare neadaptate la funcțiile de schimbare ale zonei.</p> <p>Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a rețelelor de canalizare, deseori prezentă pericol de spargere a țevilor, de inundații cu apă a subsolului.</p>

Nr. Proiectului	5
Informații privind proiectul	Descriere
Rezultate preconizate	<p>Rezultatele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rețea de canalizare renovată și funcțională în IET nr. 1 „Albinuța”; • Accidente de spargere a țevilor prevenite; • Subsol uscat; • Surse de apă economisite; • Riscul de sistare a activității instituției de educație timpurie diminuat și evitat; • Mediul ambiant protejat.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății copiilor care frecventează grădinița în zona de revitalizare; • Crearea condițiilor optime pentru mai mulți copii de vârstă preșcolară; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și infrastructural; • Utilizarea eficientă a rețelei de canalizare; • Utilizarea eficientă a consumului de apă.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Documentația tehnică prezentată; • Proces-verbal de evaluare a lucrărilor efectuate; • Lungimea rețelei de canalizare schimbată; • Calitatea reparației rețelei de canalizare; • Nr. beneficiarilor (copii, angajați ai instituției) de servicii de canalizare îmbunătățite.

PROIECTUL NR. 6

Nr. Proiectului	6
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Schimbarea pardoselii la 8 pavilioane și instalarea mobilierului necesar la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
Tipul proiectului	Social, infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Instituția de Educație Timpurie nr. 1 „Albinuța”
Activitățile care trebuie îndeplinite	<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întocmirea devizului de cheltuieli; • Completarea caietului de sarcini; • Executarea lucrărilor de demontare a betonului vechi; • Turnarea betonului pentru îndreptarea suprafețelor; • Revitalizarea pavilioanelor; • Dotarea cu mobilier a pavilioanelor pentru desfășurarea activităților în aer liber (măsuțe, scăunele, etc.).

Nr. Proiectului	6
Informații privind proiectul	Descriere
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Alexandru Marinescu, 1
Grupul țintă	Copiii care frecventează grădinița - 200 Angajații grădiniței - 35 Părinții - 400
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 900.000,00 MDL Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2023-2026
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – creșterea nivelului de educație, îmbunătățirea condițiilor pentru 200 preșcolari, creșterea numărului de copii în grădiniță, copii în siguranță și crearea condițiilor decente pentru mediu educațional, oferirea condițiilor optime asigurate de creștere, educație și dezvoltare a copiilor de vârstă preșcolară, diversificarea activităților în aer liber. Sfera spațială și funcțională – starea tehnică precară a 8 pavilioane, calitatea scăzută a acestora, soluții de planificare neadaptate la funcțiile de schimbare ale zonei, lipsa mobilierului necesar (măsuțe, scăunele, table, etc) în pavilioane. Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a pavilioanelor.
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Spații de joacă sigure pentru preșcolari pe timp de ploaie, vânt, ninsori la IET nr.1 „Albinuța”; • Pavilioane revitalizate și dotate cu mobilier necesar; • Accesul la educația timpurie de calitate, astfel încât se asigură sporirea ratei de includere în educația preșcolară a copiilor de 2-7 ani; • Activități educaționale și de joacă ale copiilor instituției facilitate; • Aflarea copiilor pe o perioadă mai îndelungată în aer liber.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății copiilor care frecventează grădinița în zona de revitalizare; • Crearea condițiilor optime pentru mai mulți copii de vârstă preșcolară; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și infrastructural; • Asigurarea dezvoltării capacităților creative prin valorificarea potențialului psihofiziologic și intelectual al copiilor; • Pregătirea multilaterală pentru viață; • Utilizarea eficientă a bazei tehnico-materiale în instituție, • Creșterea reprezentativității instituției de educație timpurie în zona de revitalizare.

Nr. Proiectului	6
Informații privind proiectul	Descriere
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Documentația tehnică prezentată; • Proces-verbal de evaluare a lucrărilor efectuate; • Evaluarea lucrărilor efectuate din punct de vedere tehnic, juridic și financiar de către specialiști; • Prezentarea certificatelor de inofensitate a mobilierului procurat; • Nr. pavilioanelor revitalizate; • Unități de mobilier procurate pentru dotarea pavilioanelor; • Nr. copiilor care frecventează instituția.

Figura nr. 5.2. Localizarea pe hartă a proiectelor 2, 3, 4, 5, 6, str. Alexandru Marinescu, 1

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 7

Nr. Proiectului	7
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Îmbunătățirea siguranței circulației și infrastructurii rutiere pe str. Barbu Lăutaru
Tipul proiectului	Infrastructural
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova și locuitorii străzii
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea planului topografic al străzii și delimitarea acesteia în teren; • Pregătirea terenului pentru construcția străzii cu pietriș; • Aplicarea straturilor de uzură a carosabilului cu pietriș stabilizat cu ciment; • Construcția trotuarului din pavaj pentru toată strada.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Barbu Lăutaru
Grupul țintă	De acest proiect vor beneficia locuitorii străzii, persoanele în vârstă și cu dezabilități, școlarii.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 500.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2023-2024
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – probleme ale locuitorilor cu nevoi speciale, nivel scăzut de capital social, nivel insuficient de participare la viața publică.</p> <p>Sfera economică – nivel scăzut de antreprenariat.</p> <p>Sfera de mediu – depășirea standardelor de calitate a mediului,</p> <p>Sfera spațială și funcțională – echiparea insuficientă cu infrastructură tehnică și socială sau starea tehnică precară a acesteia, lipsa accesului la serviciile de bază sau calitatea scăzută a acestora, soluții de planificare urbană neadaptate la funcțiile în schimbare ale zonei, nivelul scăzut al serviciilor de transport/comunicare, deficitul sau calitatea scăzută a spațiilor publice.</p> <p>Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a drumurilor.</p>

Nr. Proiectului	7
Informații privind proiectul	Descriere
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Stradă reparată; • Accesibilitate rutieră sporită; • Siguranței rutiere a pietonilor, a copiilor; • Infrastructură îmbunătățită pentru locuitorii zonei, implicit pentru persoanele cu dizabilități.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței rutiere și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Sprijinirea măsurilor de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Plan topografic; • Lungimea străzii reparate; • Nr. beneficiarilor.

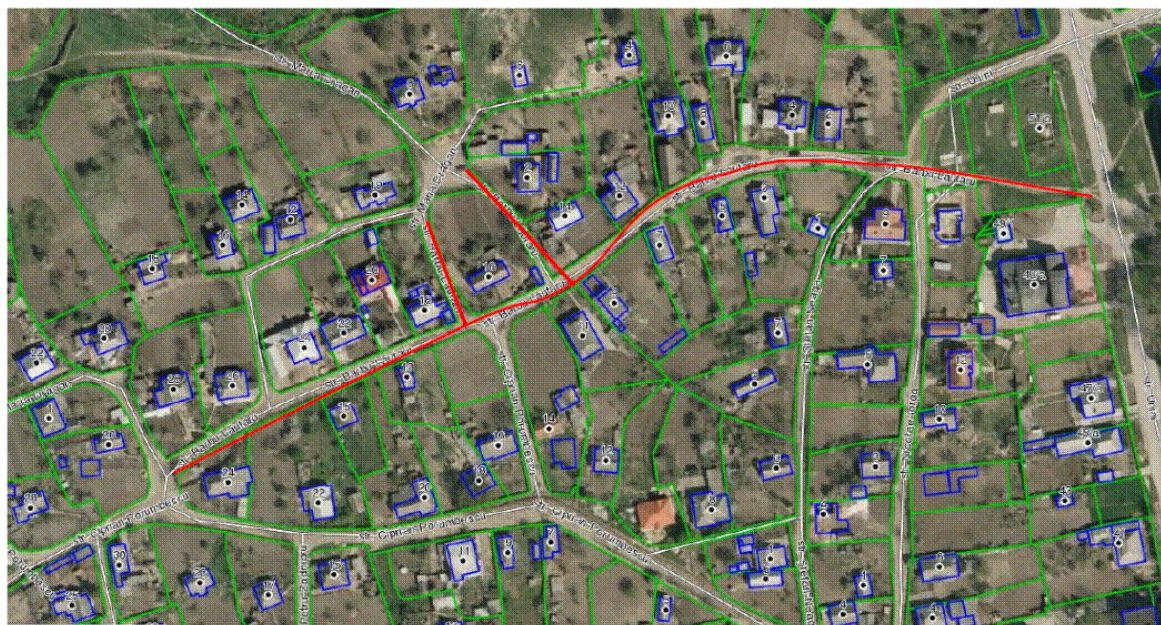

Figura nr. 5.3. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 7 „Îmbunătățirea siguranței circulației și infrastructurii rutiere pe str. Barbu Lăutaru”

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 8

Nr. Proiectului	8
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Întărirea malurilor Râului Prut
Tipul proiectului	De investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Ministerul Mediului al Republicii Moldova
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> Consolidarea malurilor râului Prut și stoparea alunecărilor de teren în zona dată.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest
Grupul țintă	locuitorii zonei de revitalizare
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	200.000.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2027
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – nivel scăzut de capital social.</p> <p>Sfera economică – nivel scăzut de economie pe țară.</p> <p>Sfera de mediu – depășirea standardelor de calitate a mediului, prezența unor deșeuri care reprezintă o amenințare pentru viața și sănătatea oamenilor sau pentru starea mediului.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – echiparea insuficientă cu infrastructură tehnică și socială sau starea tehnică precară a acestora, lipsa accesului la serviciile de bază sau calitatea scăzută a acestora, soluții de planificare urbană neadaptate la funcțiile în schimbare ale zonei.</p> <p>Sfera tehnică – de funcționare a soluțiilor tehnice care să permită utilizarea eficientă a terenurilor și caselor din zona dată, în special în ceea ce privește suprafața teritoriului orașului și protecția mediului și a râului Prut.</p>
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: Va fi stopat procesul de alunecare a malurilor râului Prut, cât și asigurarea caselor de locuit din zona dată.

Nr. Proiectului	8
Informații privind proiectul	Descriere
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Sprijin pentru măsuri de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Lucrările de consolidare realizate; • Lungimea malurilor râului consolidate.

Figura nr. 5.4. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 8 „Întărirea malurilor Râului Prut”, r. Prut

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 9

Nr. Proiectului	9
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Consolidarea și amenajarea malurilor canalului de scurgere a apelor pluviale din orașul Leova
Tipul proiectului	Infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova în comun cu locuitorii sectorului sud a orașului
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea proiectului tehnic; • Construcția rețelei de evacuare a apelor pluviale; • Protejarea caselor de locuit împotriva inundațiilor; • Stoparea eroziunii solului; • Protejarea infrastructurii sectorului deteriorate în perioada calamităților naturale.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Sud (Tighiceanu) Proiectul va fi implementat în zona de sud a orașului str. Tighicianului, care în prezent este supusă inundațiilor de ape pluviale în timpul căderii ploilor torențiale.
Grupul țintă	De rezultatul implementării proiectului, vor beneficia toți locatarii sectorului de sud a orașului. Vor fi protejate de inundații peste 200 de case individuale, 2 poduri, rețeaua de canalizare orașenească, cât și sistemul de curățirea apelor reziduale a orașului.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 45.000.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2027
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – se va rezolva problema de inundație a caselor particulare de locuit, se va proteja infrastructura zonei împotriva calamităților naturale, se va stopa procesul de eroziune a solului, se va ridica nivelul de trai a cetățenilor din zona respectivă.</p> <p>Sfera economică – rezolvarea problemei de inundație a zonei, va da posibilitatea dezvoltării antreprenoriatului privat, cât și socio- economică a zonei.</p> <p>Sfera de mediu – implementarea proiectului, va da posibilitatea stopării procesului de eroziune a solului, se va atenua problema de lichidare a gunoștilor neautorizate, se va îmbunătăți starea mediului înconjurător.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – implementarea proiectului, va da posibilitatea dezvoltării infrastructurii și echiparea ei cu tehnică necesară pentru deservirea socială a cetățenilor, rezolvarea problemei menționată va da posibilitatea de soluționare a problemei planificării urbane a zonei.</p>

Nr. Proiectului	9
Informații privind proiectul	Descriere
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera tehnică – stoparea degradării caselor de locuit, cât și a clădirilor de servire socială a populației.
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: Se va îmbunătăți infrastructura zonei. Implementarea proiectului va da posibilitatea dezvoltării social -economice a zonei, va da posibilitatea de protejare a caselor de locuit împotriva inundațiilor. Zona va deveni mai atractivă pentru atragerea investițiilor de dezvoltare social-economică, se va schimba calitatea mediului înconjurător.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Lichidarea consecințelor calamităților naturale, altor situații ce pot aduce prejudiciu mediului; • Îmbunătățirea siguranței cetățenilor pentru protejarea caselor de locuit împotriva inundațiilor care locuiesc în zona de revitalizare; • Îmbunătățirea condițiilor de trai a cetățenilor, prin renovarea infrastructurii zonei de locuit; • Renovarea și construcția a noi case de locuit cu atragerea tinerilor; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale; • Protejarea stației de epurare a apelor uzate.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Rețeaua de evacuare a apelor pluviale construită și lungimea acesteia; • Nr. caselor protejate de inundațiile pluviale.

Figura nr.5.5. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 9 „Consolidarea și amenajarea malurilor canalului de scurgere a apelor pluviale din orașul Leova”, str. Tighicianului

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 10

Nr. Proiectului	10
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Construcția sistemului de canalizare
Tipul proiectului	Infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, S.A. „Apă-Canal” Leova
Activitățile care trebuie îndeplinite	Locuitorii din zonă nu dispun de sistem centralizat de canalizare, fiecare familie are canalizare improvizată ceea ce duce la poluarea solului și apelor subterane. Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea documentației tehnice; • Construcția sistemului de canalizare centralizat.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Sud (Tighiceanu)
Grupul țintă	De rezultatele proiectului vor beneficia toți locuitorii zonei sud-Tighiceanului.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 5.000.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2026
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – probleme ale locuitorilor referitor la conectarea la sistemul centralizat de canalizare. Sfera de mediu – depășirea standardelor de calitate a mediului, prezența unor deșeuri care reprezintă o amenințare pentru viața și sănătatea oamenilor sau pentru starea mediului. Sfera spațială și funcțională – echiparea insuficientă cu infrastructură tehnică, lipsa accesului la serviciile de bază.
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Rețea de canalizare construită; • 100% din locuitorii sud asigurați cu servicii de canalizare; • Îmbunătățirea calității vieții; • Îmbunătățirea calității mediului; • Implicarea activă a locuitorilor;

Nr. Proiectului	10
Informații privind proiectul	Descriere
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Combaterea patologiilor sociale și a sărăciei în rândul locuitorilor; • Creșterea nivelului de capital social și de integrare a comunității locale; • Sprijin pentru măsuri de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem de canalizare centralizat pentru locuitorii zonei Sud; • Lungimea rețelei de canalizare construită; • Nr. gospodăriilor beneficiare ale proiectului; • Nr. gospodăriilor conectate la rețeaua de canalizare.

Figura nr. 5.6. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 10 „Construcția sistemului de canalizare”

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 11

Nr. Proiectului	11
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Conservarea și promovarea patrimoniului cultural prin deschiderea unui Centru de Meșteșuguri Tradiționale
Tipul proiectului	Social, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”
Activitățile care trebuie îndeplinite	<p>Originalitatea fiecărui popor se caracterizează prin potențialul creator, care îți găsește expresia în cultura materială și spirituală. Un loc aparte în această cultură îl ocupă meșteșugurile populare. Meșteșugurile populare are un rol important și în cadrul tradițiilor populare, de aceea se propune ca în incinta Palatului de Cultură (subsol) să fie un Centru de Meșteșuguri Tradiționale, unde meșterii populari din localitate să organizeze șezători la care să participe copii, tinerii și persoanele pensionate. În cadrul Centrului să fie mai multe genuri de meșteșugărit: prelucrarea lemnului, croșetarea, lucrul în cruciuliță, lucrul cu biserul, confecționarea jucăriilor pentru copii, etc.</p> <p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Repararea încăperilor (3 încăperi); • Reabilitarea blocului sanitar; • Conectarea la sistemul de încălzire; • Repararea sistemului electric; • Dotarea cu uneltele necesare pentru petrecerea activităților; • Dotarea cu mobilier.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Independenței, 1
Grupul țintă	Locuitorii orașului, tinerii, copii, persoanele în vârstă etc.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 2.000.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	<p>Sfera socială – șomaj, sărăcie, nivel scăzut de educație, nivel scăzut de capital social, nivel insuficient de participare la viața publică și culturală.</p> <p>Sfera de mediu – prezența unor spații care reprezintă o amenințare pentru viața și sănătatea oamenilor.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – starea tehnică precară a acestora, lipsa accesului la serviciile de bază sau calitatea scăzută a acestora, nivelul scăzut al serviciilor de promovare a tradițiilor populare, deficitul sau calitatea scăzută a spațiilor publice.</p> <p>Sfera tehnică – degradarea stării tehnice a subsolului.</p>

Nr. Proiectului	11
Informații privind proiectul	Descriere
Rezultate preconizate	<p>Rezultatele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un Centru de Meșteșugărit, cu angajarea în câmpul muncii; • O creștere a activităților; • O îmbunătățire în tradițiile populare; • Implicarea activă a comunității; • Renașterea domeniului.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea nivelului de trai persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Activarea profesională, îmbunătățirea calificărilor și atenuarea efectelor șomajului; • Îmbunătățirea oportunităților de auto-dezvoltare ale tinerilor; • Creșterea nivelului de capital social și de integrare a comunității locale; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Centru de meșteșugărit funcțional; • Nr. beneficiarilor de serviciile centrului; • Activitățile practicate în cadrul centrului; • Nr. locurilor de muncă create.

Figura nr. 5.7. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 11 „Conservarea și promovarea patrimoniului cultural prin deschiderea unui Centru de Meșteșuguri Tradiționale”, str. Independenței, 1

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 12

Nr. Proiectului	12
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Modernizarea Stației Tinerilor Naturaliști prin renovare și revitalizare
Tipul proiectului	Social, infrastructural, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Centrul Tinerilor Naturaliști
Activitățile care trebuie îndeplinite	<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Renovarea clădirii centrale cu S=490 m²; • Instalarea geamurilor, ușilor; • Amenajarea apeductului; • Reabilitarea pereților în interior, exterior; • Confecționarea acoperișului, pardoselii; • Instalarea încălzirii individuale a clădirii; • Crearea gazoductului necesar al clădirii; • Crearea căsuțelor apicole (4 buc.); • Crearea terenului de observări meteorologice; • Restructurarea sectoarelor de plante medicinale; • Amenajarea unui teren de joacă pentru copii;
Activitățile care trebuie îndeplinite	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea unui câmp de tenis; • Reamenajarea celor două foșoare agreabile; • Reamenajarea celor două sere.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Sud (Tighiceanu) or. Leova, str. Constantin Stamatii, 20
Grupul țintă	<p><i>Beneficiari direcți:</i> 175 tineri naturaliști încadrați în procesul de educație ecologică;</p> <p><i>Beneficiari indirecti:</i> toți elevii din instituțiile de educație ale orașului, locuitorii orașului, raionului, Republicii Moldova și doritorii de peste hotare de orice vârstă, de la mici până la vârstnici și de orice nivel de sănătate.</p>
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 5.000.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2023-2024

Nr. Proiectului	12
Informații privind proiectul	Descriere
<p>Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului</p>	<p>Sfera socială – se vor atenua problemele cu nevoi speciale de sănătate ale locuitorilor, nivelul scăzut de educație, nivelul de participare la viața publică și de protecție a mediului.</p> <p>Sfera economică – se va îmbunătăți calitatea nivelului scăzut de antreprenariat.</p> <p>Sfera de mediu – se va îmbunătăți calitatea aerului, apelor, mediului, care sunt inseparabile de viața și sănătatea oamenilor, de economie, de societate și de clima spațiului.</p> <p>Sfera spațială și funcțională – se va ameliora infrastructura tehnică și socială a clădirilor, se va îmbunătăți calitatea serviciilor de bază, va crește eficiența energetică și protecția mediului, calitatea spațiilor publice.</p> <p>Sfera tehnică - se va atenua, lichida degradarea stării tehnice a clădirilor, se va îmbunătăți eficiența de utilizare a clădirilor, va crește siguranța de protecție a mediului.</p>
<p>Rezultate preconizate</p>	<p>Rezultatele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clădiri centrale renovate, în care sunt create: salon de „Aromaterapie”, de „Kinetoterapie”, „Fitoterapie”, salon „Mini-Cafe”, despărțitura „Mini-hotel”; • 4 căsuțe apicole, pentru a efectua „Apiterapie”; • Un teren meteorologic de observări asupra climei zonei date; • Două terenuri de joacă și un câmp de tenis; • Două sere și sectoare de plante medicinale restructurate; • Două foișoare agreabile reamenajate; • Stația Tinerilor Naturaliști modernizată; • Activitățile și serviciile prestate îmbunătățite, atât pentru populație, cât și pentru oraș și mediu.
<p>Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?</p>	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Combaterea patologiilor sociale și a sărăciei în rândul locuitorilor; • Îmbunătățirea oportunităților de auto-dezvoltare ale tinerilor; • Creșterea nivelului de capital social și de integrare a comunității locale; • Sprijin pentru măsuri de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale; • Ridicarea nivelului de educație ecologică, civică și socială a locuitorilor, tinerilor din zona de revitalizare; • Atragerea populației la nivel activ de participare la viața publică, culturală și de protecție a mediului.

Nr. Proiectului	12
Informații privind proiectul	Descriere
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> Nr. serviciilor create; Nr. locurilor de muncă create; Nr. beneficiarilor/vizitatorilor.

Figura nr. 5.8. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 12 „Modernizarea Stației Tinerilor Naturaliști prin renovare și revitalizare”, str. Constantin Stamati, 20

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 13

Nr. Proiectului	13
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Renovarea fațadei Școlii sportive orașenești din orașul Leova
Tipul proiectului	Social, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Școala sportivă orașenească din orașul Leova

Nr. Proiectului	13
Informații privind proiectul	Descriere
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea devizului de cheltuieli; • Înlăturarea elementelor fațadei existente; • Lucrări de renovare a fațadei
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Unirii, 21
Grupul țintă	250 copii care frecventează instituția; 13 angajați, dintre care 8 antrenori; Locuitorii orașului, copii, tinerii.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 300.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – nivel scăzut de educație, nivel insuficient de participare la viața publică și culturală, spații nesigure pentru comunitate. Sfera spațială și funcțională – calitatea scăzută a spațiilor publice, elementele de decor exterior al clădirii uzate și neatractive.
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Fațadă reabilitată; • Aspect vizual, estetic și funcțional al clădirii îmbunătățit; • Atractivitate crescută a instituției.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Îmbunătățirea condițiilor de educare sportivă și a sănătății tinerilor; • Îmbunătățirea în domeniul spațial și tehnic; • Creșterea gradului de participare a tinerilor în activitățile sportive organizate la nivel local, cât și național.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • m2 de fațadă reabilitată; • nr. tinerilor care frecventează activitățile sportive.

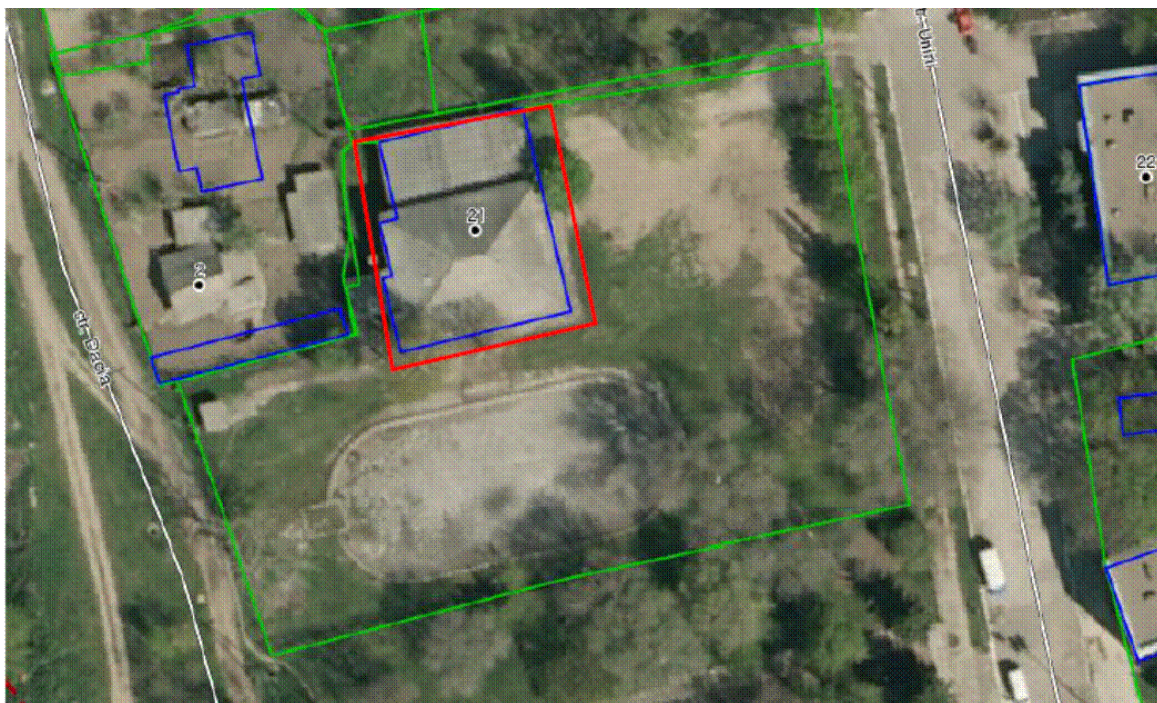

Figura nr. 5.9. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 13 „Renovarea fațadei Școlii sportive orașenești din orașul Leova”, str. Unirii, 21

Sursă: Date de la Primăria Leova

5.2. Proiecte complementare

PROIECTUL NR. 1

Nr. Proiectului	1
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Construirea teatrului de vară, a unei scene pentru copii la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova
Tipul proiectului	Social, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Instituția de Educație Timpurie nr. 1 „Albinuța”
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Întocmirea devizului de cheltuieli; • Completarea caietului de sarcini; • Executarea lucrărilor de construcție a teatrului; • Instalarea scenei; • Instalarea scaunelor; • Dotarea cu mobilier pentru desfășurarea activităților în aer liber (măsuțe, scăunele, etc.).
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Alexandru Marinescu, 1
Grupul țintă	Copiii care frecventează grădinița - 200 Angajații grădiniței - 35 Părinții - 400
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 1.000.000,00 MDL Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2023-2027
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – creșterea nivelului de educație, îmbunătățirea condițiilor pentru 200 preșcolari, creșterea numărului de copii în grădiniță, copii în siguranță și crearea condițiilor decente pentru mediu educațional, oferirea condițiilor optime asigurate de creștere, educație și dezvoltare a copiilor de vârstă preșcolară, diversificarea activităților în aer liber, dezvoltarea și identificarea noilor talente în rândul preșcolarilor. Sfera spațială și funcțională – lipsa unui teatru de vară, a unei scene în aer liber pentru copiii care frecventează instituția, soluții de planificare neadaptate la funcțiile de revitalizare ale zonei, lipsa mobilierului necesar (măsuțe, scăunele).
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Spațiu pentru teatru de vară amenajat, • Scenă pentru copii, • Scaune, mese; • Condiții pentru desfășurarea serbărilor în aer liber.

Nr. Proiectului	1
Informații privind proiectul	Descriere
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<p>Obiectivele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crearea unui spațiu pentru preșcolari, pentru participarea la evenimente creative pe timp de ploaie, vânt, ninsori la IET nr.1 „Albinuța”; • Extinderea accesului la educația timpurie de calitate, astfel încât să fie asigurată sporirea ratei de includere în educația preșcolară a copiilor de 2-7 ani; • Activități teatrale și de joc în lucrul cu copiii preșcolari; • Aflarea copiilor pe o perioadă mai îndelungată în aer liber; • Master-classuri la dezvoltarea imaginației și a abilităților micuților; • Identificarea noilor talente;
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea oportunităților de autodezvoltare ale cadrelor didactice; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic; • Amenajarea spațiului public pentru a răspunde la nevoile comunității locale; • Activități de recreere diversificate; • Infrastructura instituției îmbunătățită; • Creșterea cu 20% a numărului de copii care frecventează grădinița.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Documentația tehnică elaborată și prezentată; • Proces-verbal de evaluare a lucrărilor efectuate; • Evaluarea lucrărilor efectuate din punct de vedere tehnic, juridic și financiar de către specialiști; • m2 teatru de vară, scenă amenajată; • nr. copiilor care participă la activitățile în aer liber; • nr. activităților organizate.

Figura nr. 5.10. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 1 „Construirea teatrului de vară, a unei scene pentru copii la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova, str. Alexandru Marinescu

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 2

Nr. Proiectului	2
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Sporirea siguranței pietonilor pe strada Unirii
Tipul proiectului	Infrastructural
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, locuitorii din zona dată
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea devizului de cheltuieli; • Construcția trotuarului pe strada Unirii și prelungirea acestuia pe porțiunile degradate.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Unirii
Grupul țintă	Vor beneficia locuitorii din zona dată, copiii, persoanele în vârstă, persoanele cu handicap.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 300.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2023-2024
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – sărăcie, criminalitate, probleme ale locuitorilor cu nevoi speciale, nivel scăzut de capital social, nivel insuficient de participare la viața publică și culturală. Sfera economică – nivel scăzut de antreprenoriat, starea precară a întreprinderilor locale. Sfera de mediu – depășirea standardelor de calitate a mediului, prezența unor deșeuri care reprezintă o amenințare pentru viața și sănătatea oamenilor sau pentru starea mediului. Sfera spațială și funcțională – soluții de planificare urbană neadaptate la funcțiile în schimbare ale zonei, nivelul scăzut al serviciilor de transport/comunicare, deficitul sau calitatea scăzută a spațiilor publice. Sfera tehnică – degradarea stării tehnice trotuarelor.

Nr. Proiectului	2
Informații privind proiectul	Descriere
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Trotuar construit; • Activitatea socială crescută; • Siguranța pietonilor, copiilor participanți sporită.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Sprijin pentru măsuri de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial, funcțional și tehnic; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Lungimea trotuarului construit; • Nr. beneficiarilor.

Figura nr. 5.11. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 2 „Sporirea siguranței pietonilor pe strada Unirii”

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 3

Nr. Proiectului	3
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Renovarea parcului și havuzului de lângă Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”
Tipul proiectului	Social, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”
Activitățile care trebuie îndeplinite	Proiectul va include repararea havuzului, amenajarea unui teren de joacă, amenajarea unui mini parc. Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Pavaj pentru repararea trotuarelor; • Amenajarea terenului de joacă; • Instalarea băncilor noi; • Plantarea copacilor, arbuștilor; • Instalarea pilonilor cu iluminare led; • Delimitarea spre partea vestică a parcului (spre Prut); • Instalarea urnelor; • Repararea havuzului existent.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Independenței, 1
Grupul țintă	Locuitorii orașului, copiii, tinerii, persoanele în vârstă etc.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 800.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – nivel scăzut de educație, nivel insuficient de participare la viața publică și culturală, spații nesigure pentru comunitate. Sfera de mediu – prezența locului care reprezintă o amenințare pentru viața și sănătatea oamenilor sau pentru starea mediului. Sfera spațială și funcțională – calitatea scăzută a spațiilor publice.

Nr. Proiectului	3
Informații privind proiectul	Descriere
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Un havuz reparat; • Un teren de joacă amenajat; • Un loc de agrement creat; • O siguranță mai mare a copiilor; • O creștere a activității sociale.
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Îmbunătățirea sănătății emoționale a comunității; • Sprijin pentru măsuri de îmbunătățire a mediului; • Îmbunătățirea în domeniul spațial; • Amenajarea spațiilor publice pentru a răspunde nevoilor comunității locale.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Havuz, teren de joacă, loc de agrement accesibile și funcționale; • Nr. beneficiarilor/vizitatorilor; • Nr. evenimentelor socio-culturale organizate.

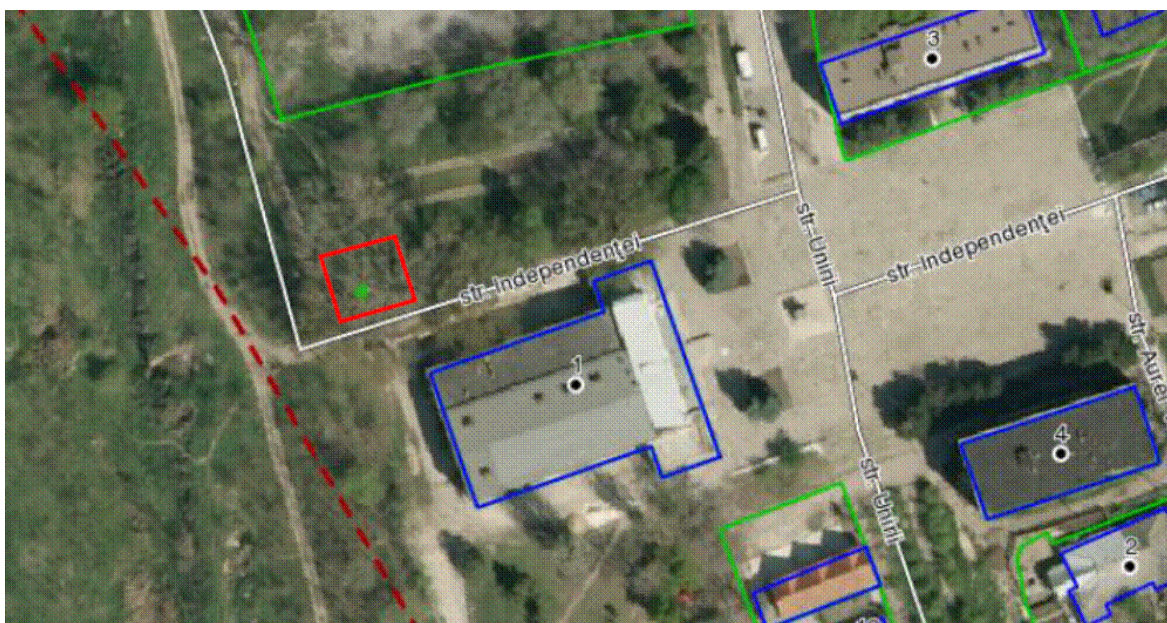

Figura nr. 5.12. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 3 „Renovarea parcului și havuzului de lângă Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici””, str. Independenței, 1

Sursă: Date de la Primăria Leova

PROIECTUL NR. 4

Nr. Proiectului	4
Informații privind proiectul	Descriere
Denumirea proiectului	Renovarea mini-terenului de fotbal artificial al Școlii sportive orașenești din orașul Leova
Tipul proiectului	Social, de investiții
Entitatea/entitățile care implementează proiectul	Primăria orașului Leova, Școala sportivă orașenească din orașul Leova
Activitățile care trebuie îndeplinite	Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea covorului; • Renovarea bordurilor mini-terenului; • Dotarea cu echipamente sportive; • Schimbarea gardului.
Locația (locul unde se desfășoară proiectul)	Vest or. Leova, str. Unirii, 21
Grupul țintă	250 copii care frecventează instituția; 13 angajați, dintre care 8 antrenori; Locuitorii orașului, copii, tinerii.
Valoarea estimată a proiectului (în lei) și sursele de finanțare	Aproximativ 400.000,00 MDL Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
Perioada planificată de implementare	2024-2025
Tipul de fenomene negative ce urmează a fi eliminate prin implementarea proiectului	Sfera socială – nivel scăzut de educație, nivel insuficient de participare la viața publică și culturală, spații nesigure pentru comunitate. Sfera spațială și funcțională – teren de mini-fotbal existent care necesită a fi renovat și modernizat.
Rezultate preconizate	Rezultatele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Un teren de mini-fotbal renovat; • Echipamente sportive pentru teren și practicarea activităților în teren procurate; • Gard schimbat; • Borduri renovate; • 250 de copii care practică activități de sport; • Îmbunătățirea condițiilor de practicarea a sporturilor în aer liber; • Număr mai mare de activități sportive practicate; • Pregătirea sportivă a tinerilor crescută.

Nr. Proiectului	4
Informații privind proiectul	Descriere
Ce obiective de revitalizare urmărește proiectul?	Obiectivele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea siguranței și a sănătății persoanelor care locuiesc în zona de revitalizare; • Îmbunătățirea în domeniul spațial și funcțional; • Sporirea accesibilității la activități sportive sigure; • Motivarea tinerilor întru promovarea unui mod sănătos și activ de viață.
Metoda de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • m² de mini-teren renovat; • nr. tinerilor care frecventează instituția; • nr. activităților sportive practicate în cadrul mini-terenului.

Figura nr.5.13. Localizarea pe hartă a proiectului nr. 4 „Renovarea mini-terenului de fotbal artificial al Școlii sportive orașenești din orașul Leova”, str. Unirii, 21

Sursă: Date de la Primăria Leova

CADRUL FINANCIAR

6.1. Planul financiar al programului

Sumele indicate în planul financiar pentru Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 trebuie considerate ca fiind estimative pentru majoritatea proiectelor. Acest lucru este legat, printre altele, de fluctuația prețurilor materialelor, lucrărilor și serviciilor. În plus, Primăria orașului Leova are și o anumită incertitudine, în ceea ce privește disponibilitatea finanțărilor din surse externe. Bugetul local disponibil în prezent, reprezintă o mică parte din cheltuielile de investiții care vor trebui realizate. Prin urmare, trebuie să se acorde o atenție deosebită și să se depună toate eforturile pentru a crește capacitatea de a atrage finanțări. Principalele surse de finanțare pentru proiectele de revitalizare sunt prezentate în următorul tabel.

Tabelul de mai jos prezintă cadrul financiar estimat pentru Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027, inclusiv defalcarea acestuia pe surse de finanțare. Costurile sunt exprimate în lei MDL.

Tabelul nr. 6.1. Planul financiar pentru punerea în aplicare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027

Nr.	Denumirea proiectului	Perioada de implementare	Costul estimat	Surse de finanțare
1.	Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”	2023-2025	12.435.131,71	Bugetul local, bugetul raional, parteneri de implementare, Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), donatori externi, Uniunea Europeană
2.	Reconstrucția bazinului de înot multifuncțional cu havuz, la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	2024-2025	400.000,00	Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană

Nr.	Denumirea proiectului	Perioada de implementare	Costul estimat	Surse de finanțare
3.	Schimbarea acoperișului la IET nr. 1 „Albinuța”, or. Leova	2024-2025	4.000.000,00	Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
4.	Lucrări de pavare a trotuarelor la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	2023-2026	700.000,00	Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”
5.	Schimbarea rețelelor de canalizare la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	2024-2025	800.000,00	Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
6.	Schimbarea pardoselii la 8 pavilioane și instalarea mobilierului necesar la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	2023-2026	900.000,00	Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
7.	Construirea teatrului de vară, a unei scene pentru copii la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova	2023-2027	1.000.000,00	Bugetul local, IET nr. 1 „Albinuța”, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
8.	Îmbunătățirea siguranței circulației și infrastructurii rutiere pe str. Barbu Lăutaru	2023-2024	500.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
9.	Întărirea malurilor Râului Prut	2025-2027	200.000.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
10.	Sporirea siguranței pietonilor pe strada Unirii	2023-2024	300.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
11.	Consolidarea și amenajarea malurilor canalului de scurgere a apelor pluviale din orașul Leova	2024-2025	45.000.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
12.	Construcția sistemului de canalizare	2024-2026	5.000.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană

Nr.	Denumirea proiectului	Perioada de implementare	Costul estimat	Surse de finanțare
13.	Conservare și promovare a patrimoniului cultural prin deschiderea unui Centru de Meșteșuguri Tradiționale	2024-2025	2.000.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
14.	Renovarea parcului și havuzului de lângă Palatul de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici”	2024-2025	800.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
15.	Modernizarea Stației Tinerilor Naturaliști prin renovare și revitalizare	2023-2024	5.000.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
16.	Renovarea fațadei Școlii sportive orășenești din orașul Leova	2024-2025	300.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
17.	Renovarea mini-terenului de fotbal artificial al Școlii sportive orășenești din orașul Leova	2024-2025	400.000,00	Bugetul local, bugetul național, parteneri de implementare, donatori externi, Uniunea Europeană
	Total	2023-2027	279.535.131,7	

6.2. Surse de finanțare

Principala sursă de finanțare ale proiectelor de revitalizare urbană este bugetul local. Suplimentar vor fi accesate și alte surse din fonduri naționale, cum ar fi Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), diferite programe de stat disponibile pentru sprijinirea domeniului de revitalizare urbană.

Altă sursă de finanțare constituie programele și proiectele de asistență externă, dar și cooperarea și implicarea diferitor entități din sectorul privat, inclusiv din punct de vedere financiar.

Posibile surse de finanțare pentru proiecte de revitalizare urbană sunt:

FNDRL - Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală

- este principalul instrument financiar pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională și locală. Mijloacele Fondului național se utilizează pentru implementarea programelor și proiectelor prevăzute în Documentul unic de program, inclusiv pentru mecanismele de cofinanțare a proiectelor implementate din sursele de asistență externă.

Mijloacele financiare ale Fondului sunt utilizate pentru finanțarea programelor și proiectelor, conform următoarelor domenii de intervenție:

1) în cadrul programelor de dezvoltare regională:

- a) creșterea competitivității și ocupării forței de muncă în regiunile de dezvoltare;
 - b) dezvoltarea urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor;
 - c) îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare regionale;
- 2) *în cadrul programelor de dezvoltare locală:*
- a) îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare locale;
 - b) construcția și renovarea infrastructurii sociale;
 - c) cofinanțarea proiectelor implementate din sursele de asistență externă.

Ghiul de aplicare la concursul de selectarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor, prevede două apeluri: Apel pe listă, pentru orașele selectate ca poli de creștere, și Apel competitiv – pentru proiectele ce vor fi finanțate în cadrul măsurii:

Măsura 2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice, cu finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională. Apelul competitiv prevede ca orașe precum Leova să poată aplica spre finanțare. Mai jos sunt prezentate cele mai importante principii de finanțare.

Scopul concursului de proiecte este de a susține accelerarea dezvoltării socio-economice a orașelor, în special a orașelor poli de creștere, capabile să susțină difuzarea dezvoltării în zonele rurale proxime. Eligibilitatea proiectelor este prezentată în următorul tabel.

Tabelul nr. 6.2. Eligibilitatea proiectelor în cadrul apelului competitiv de selectarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor

Măsura de finanțare	Tipurile proiectelor	Limite de finanțare, MDL	Rezultate scontate	Indicatori de produs	Termen
Domeniul de intervenție 2. „Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor”					
Măsura 2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	<ul style="list-style-type: none"> a. amenajarea zonelor de agrement/parcuri/alei/spații publice; b. amenajarea stațiilor/parcărilor; c. reconstruirea complexului sportiv multifuncțional, clădiri publice; d. reprofilarea și dezvoltarea unor centre de servicii, afaceri, cultură, comunicare/media, educație; e. reabilitarea și asigurarea calității locuirii în cartierele constituite; f. valorificarea, conservarea și protejarea fondului construit valoros și a peisajului cultural ca factor al dezvoltării și al identității teritoriale. 	2 milioane de lei – 20 milioane de lei	<ul style="list-style-type: none"> a. centre civice urbane bine amenajate și simbolice pentru un centru regional (număr); b. alte rezultate scontate conform proiectelor din domeniile eligibile de finanțare; 	<ul style="list-style-type: none"> c. număr de zone de recreere la scară mare din orașele; d. număr de complexe sportive multifuncționale din orașele; e. număr de curți ale blocurilor de locuințe amenajate; f. alți indicatori pentru proiectele eligibile spre finanțare. 	24 luni

Pe măsură ce procesele de descentralizare și democrație din Republica Moldova se aprofundează și se deschid către Occident, se presupune că oportunitățile de a obține sprijin financiar din diverse fonduri externe vor crește în anii următori. Cele mai mari oportunități vor fi legate de statutul Moldovei de țară candidată la UE.

În perioada de preaderare, Republica Moldova va putea beneficia de diverse suporturi financiare din partea bugetului Uniunii Europene. Proiectele în curs de desfășurare (2022) se referă la următoarele domenii:

Programarea priorităților de sprijin strategic al UE pentru Moldova pentru perioada 2021-2027 se bazează pe cei doi piloni ai Parteneriatului Estic: investiții și management, cu accent pe cinci obiective-cheie:

- Împreună pentru economii rezistente, durabile și integrate;
- Împreună pentru instituții responsabile, pentru statul de drept și pentru securitate;
- Împreună pentru rezistența la mediu și la schimbările climatice;
- Împreună pentru o transformare digitală rezistentă;
- Împreună pentru societăți reziliente, egale de gen, echitabile și incluzive.

Asistența UE se bazează pe condiții stricte și este legată de progrese satisfăcătoare în ceea ce privește reformele și respectarea statului de drept, a mecanismelor democratice eficiente și a drepturilor omului.

Programul Interreg NEXT România-Moldova

La începutul lunii decembrie 2022, Comisia Europeană a aprobat un buget de 77 de milioane de euro pentru cooperarea transfrontalieră între România și Republica Moldova în vederea îmbunătățirii educației, asistenței medicale și protecției mediului.

Programul Interreg NEXT România-Moldova va investi în prevenirea riscurilor de dezastre și în rezistența la dezastre. Programul va contribui, de asemenea, la conservarea biodiversității, contribuind în același timp la dezvoltarea economică a comunităților locale. Programul va investi în educație și formare profesională (de exemplu, construirea sau modernizarea școlilor și liceelor, modernizarea echipamentelor digitale). Accesul la asistență medicală va fi finanțat pentru a aborda disparitățile dintre serviciile medicale din mediul rural și urban din România, în timp ce Moldova va primi echipamente medicale noi de înaltă calitate. În cele din urmă, programul va investi în turism și cultură, îmbunătățind accesul la monumentele din zonă.

Interreg este unul dintre instrumentele-cheie ale UE care sprijină cooperarea transfrontalieră. Acesta abordează provocări comune și găsește soluții comune în domenii precum sănătatea, mediul, cercetarea, educația, transportul și energia durabilă.

Pentru perioada 2021-2027, Interreg are un buget total de aproape 10,1 miliarde de euro, care cuprinde 86 de programe și patru direcții de acțiune: transfrontalieră (Interreg A), transnațională (Interreg B), interregională (Interreg C) și integrarea regiunilor ultraperiferice (Interreg D).

Proiectele finanțate în cadrul programului de cooperare Interreg NEXT 2021-

2027 se axează pe cooperarea dintre UE și țările partenere de-a lungul frontiere-
lor externe ale UE.

Proiectele pentru R. Moldova și România vor aborda următoarele priorități:

- Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme;
- Consolidarea protecției și conservarea biodiversității naturale și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare;
- Îmbunătățirea accesului echitabil la servicii de educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții de înaltă calitate și favorabile incluziunii, prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței la educație și formare la distanță și online;
- Asigurarea accesului egal la asistență medicală și sprijinirea capacității de rezistență a sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la îngrijirea în familie și în comunitate; consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;
- Consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a colaborării între cetățeni, actori ai societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice, de capacitate și de altă natură din regiunea de frontieră;
- Gestionarea trecerilor de frontieră și gestionarea mobilității și a migrației.

Fonduri poloneze în cadrul Programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia

Dezvoltarea socio-economică a comunităților locale din Moldova este susținută și de Republica Polonă. Timp de mulți ani, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone a alocat fonduri speciale în cadrul cooperării poloneze pentru dezvoltare. Administrația locală și partenerii sociali din Polonia pot forma parteneriate de proiect și pot pune în aplicare în comun activități care sunt în conformitate cu obiectivele Programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia într-un anumit an.

Prioritățile Programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia pentru Moldova:

1. Prioritate: Pace, justiție și instituții puternice (CZR 16)
 - Activitățile vor avea ca scop atingerea următorului rezultat: Dezvoltarea sistemelor naționale și locale de gestionare a crizelor, consolidarea capacității administrațiilor publice de a preveni și de a răspunde la dezastre naturale și provocate de om, precum și creșterea capacităților operaționale în acest sens.
2. Prioritate: Egalitatea de șanse - spirit antreprenorial (CZR 8)
 - Activitățile vor avea ca scop atingerea următoarelor rezultate: a) Sprijin pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, inclusiv prin transfer de tehnologie și de cunoștințe pentru inovare economică. b) Sprijin pentru

punerea în aplicare a politicilor de promovare a turismului durabil care să permită crearea de locuri de muncă și promovarea produselor locale și a patrimoniului natural.

3. Prioritate: Egalitatea de șanse - orașe durabile (CZR 11)

- Activitățile vor avea ca scop atingerea următorului rezultat: Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din mediul urban prin revitalizarea spațiilor urbane, modernizarea serviciilor municipale și participarea sporită a locuitorilor la gestionarea spațiilor urbane.

4. Prioritate: Clima și resursele naturale (CZR 13)

- Activitățile vor avea ca scop atingerea următorului rezultat: Sprijinirea sectorului public, inclusiv a administrației locale, în ceea ce privește utilizarea surselor de energie regenerabilă și creșterea eficienței energetice.

Entități eligibile:

- organizațiile neguvernamentale și entitățile abilitate în conformitate cu punctul 3.1.1. a Regulamentului
- universități de stat
- institute de cercetare
- Academia de Științe din Polonia și unitățile sale științifice și organizatorice.

Finanțarea proiectelor în parteneriat public-privat

Parteneriatele publice-privat pot fi formate pentru a atrage investiții private în vederea implementării unor proiecte care servesc interesului public, pentru a crește eficiența și calitatea serviciilor, a lucrărilor publice și a altor activități de interes public, precum și pentru a utiliza în mod eficient banii publici. Parteneriatele public-privat se bazează pe cooperarea dintre un partener public și unul privat pentru a crește eficiența patrimoniului public, fiecare partener asumându-și propriile riscuri și responsabilități. Alte surse de finanțare, se referă la acordurile de cooperare între primărie și partenerii de dezvoltare, prin participarea la diverse concursuri de proiecte; prin stabilirea unei cooperări cu partenerii din sectorul privat.

Având în vedere că bugetul local este limitat pentru a răspunde tuturor nevoilor comunității, este de dorit ca autoritatea locală să dispună de capacitatea de planificare strategică pentru a mobiliza fonduri și investiții din surse alternative, inclusiv din surse externe. Programele de revitalizare se bazează pe parteneriate, ceea ce înseamnă că finanțarea pentru implementarea proiectelor nu poate proveni dintr-o singură sursă, exclusiv doar din bugetul local. Ar trebui depuse mai multe eforturi pentru a asigura un mecanism de finanțare cuprinzător a programului.

În special, este o exigență ca cei responsabili de punerea în aplicare a Programului de revitalizare a orașului Leova să ia măsuri pentru:

- Accesarea diverselor fonduri ale donatorilor străini pentru finanțarea activităților incluse în programul de revitalizare;
- punerea în aplicare a unor măsuri care să încurajeze sectorul privat, în special antreprenorii locali, să se implice în activitățile de revitalizare și să contribuie la obiectivele programelor de revitalizare.

VII

IMPLEMENTAREA ȘI MANAGEMENTUL PROGRAMULUI DE REVITALIZARE

7.1. Managementul implementării programului

Conform liniilor directoare pentru dezvoltarea programelor de revitalizare urbană în Republica Moldova, o condiție necesară pentru implementarea cu succes a unui program de revitalizare urbană și obținerea de rezultate pozitive este stabilirea unui sistem de management adecvat. Sistemul trebuie să fie cât mai puțin birocratic și cât mai flexibil posibil. În plus, trebuie să ia în considerare principiile de bază ale revitalizării urbane – parteneriatul și implicarea părților interesate. Acesta trebuie să definească mecanismele de colaborare a tuturor părților, astfel încât toate părțile interesate să se poată implica în proces. Crearea unui sistem de management al Programului eficient nu implică crearea unei noi structuri, ci doar definirea clară a sarcinilor în cadrul structurilor organizaționale existente. În special, funcția de persoană responsabilă de revitalizarea urbană trebuie să fie atribuită în mod clar unei persoane foarte competente sau, cel puțin, care are acces la administrația orașului.

De asemenea, sistemul de gestionare trebuie să asigure în mod clar că nu toate sarcinile din cadrul programului de revitalizare urbană vor fi îndeplinite de Persoana Responsabilă cu Revitalizarea Urbană. Prin urmare, trebuie să existe responsabilități specifice atribuite Comitetului de Coordonare și o listă de sarcini pentru diferitele persoane și entități care fac parte din Comitet.

De asemenea, este important de reținut că încurajarea unei abordări flexibile și evitarea birocrăției excesive nu înseamnă subestimarea acelor activități în care sistematicitatea, precizia și respectarea procedurilor sunt obligatorii. De exemplu, pentru procedurile de achiziții publice sau pentru sarcinile de monitorizare a programului.

Punerea în aplicare a Programului de Revitalizare Urbană a Orașului Leova pentru anii 2023-2027 începe imediat după adoptarea acestuia de către Consiliul local, în urma aprobării prealabile a acestuia de către Agenția pentru Dezvoltare Regională. În procesul de implementare a proiectelor de revitalizare și de coordonare a programului în general, pot apărea diverse situații imprevizibile, astfel încât

este bine să se țină cont de provocările legate de următoarele aspecte pentru a nu pierde esența abordării de revitalizare:

- Trebuie puse în aplicare activitățile legate de monitorizarea progresului programului și de activități legate de realizarea acestuia.
- Anumite excepții din program, se vor efectua ținând întotdeauna cont de obiectivele de bază ale programului.
- Asigurarea caracterului participativ al întregului proces - dacă părțile interesate sunt informate în mod deschis cu privire la proces, ele simt că participă împreună și că se confruntă împreună cu dificultățile care apar, caz în care probabilitatea ca acestea să fie tergiversate, să apară anumite probleme sau conflicte în implementare, sunt mult mai mici.

Tabelul de mai jos prezintă planul de acțiuni privind realizarea Programului de revitalizare al orașului Leova pentru 2023-2027.

Tabelul nr. 7.1. Plan de acțiuni pentru implementarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027

Anul	Trimestrul	Activitatea	Entitatea
2023	I	Aprobarea Programului de Revitalizare Urbană de către Consiliul orașenesc Leova.	Consiliul orașenesc Leova, Primăria orașului Leova
	II, III, IV	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte.	Primăria orașului Leova
2024	I	Prezentarea Raportului privind implementarea Programului de Revitalizare către Consiliul orașenesc. Actualizarea programului de revitalizare, dacă este cazul.	Primăria orașului Leova, Consiliul orașenesc Leova
	II, III, IV	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte.	Primăria orașului Leova
2025	I	Prezentarea Raportului privind implementarea Programului de Revitalizare către Consiliul orașenesc. Actualizarea programului de revitalizare, dacă este cazul.	Primăria orașului Leova, Consiliul orașenesc Leova
	II, III, IV	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte.	Primăria orașului Leova
2026	I	Prezentarea Raportului privind implementarea Programului de Revitalizare către Consiliul orașenesc. Actualizarea programului de revitalizare, dacă este cazul.	Primăria orașului Leova, Consiliul orașenesc Leova
	II, III, IV	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte.	Primăria orașului Leova

Anul	Trimestrul	Activitatea	Entitatea
2027	I	Prezentarea Raportului privind implementarea Programului de Revitalizare către Consiliul orașenesc. Actualizarea programului de revitalizare, dacă este cazul.	Primăria orașului Leova, Consiliul orașenesc Leova
	II, III, IV	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte.	Primăria orașului Leova

7.2. Descrierea structurii de management a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027

Realizarea Programului de revitalizare al orașului Leova pentru anii 2023-2027 este responsabilitatea orașului Leova, care este reprezentat de primarul orașului Leova. Primarul își exercită atribuțiile prin intermediul structurilor Primăriei orașului Leova, ceea ce va fi valabil și pentru implementarea Programului de Revitalizare. Acest lucru înseamnă că, în practică, angajații primăriei cu competențe relevante vor coordona implementarea sarcinilor de revitalizare.

Consiliul local, prin Decizia nr. 3.2 din 26 august 2022, a instituit un Comitet de Coordonare pentru a coordona activitățile legate de elaborarea și implementarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027. Prin urmare a fost creată o structură organizațională în cadrul Consiliului local pentru a coordona pregătirea și punerea în aplicare a programului de revitalizare. Membrii Comitetului sunt specialiști ai primăriei, care sunt, de asemenea, responsabili pentru sarcinile care decurg din programul de revitalizare.

Sarcinile Comitetului de Coordonare includ, în special:

- participarea activă la elaborarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027,
- Exprimarea opiniei cu privire la proiectul Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027,
- prezentarea Consiliului local a propunerilor de modificare a Programului,
- emiterea unui aviz cu privire la proiectele de revitalizare prezentate de părțile interesate și la propunerile de sarcini care urmează să fie îndeplinite în zona revitalizată,
- monitorizarea punerii în aplicare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027,
- promovarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027,
- evaluarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027,
- colaborarea permanentă și continuă cu părțile interesate de Program.

Prin urmare, managementul Programului de revitalizare va avea loc în cadrul structurilor existente ale primăriei orașului, astfel încât nu se preconizează costuri externe suplimentare pentru gestionarea programului. Toate proiectele inițiate

ate de primărie vor fi implementate în conformitate cu bugetele anuale. În cazul proiectelor planificate pentru cofinanțare din fonduri externe, primarul orașului Leova va încredința unității organizatorice relevante din cadrul primăriei orașului pregătirea cererii de finanțare și a documentației tehnice necesare.

În unele cazuri, se vor înființa echipe de proiect în cadrul consiliului local, dacă este necesar. Echipele vor fi formate din specialiști ai primăriei, responsabili pentru diferite etape de pregătire a proiectului, de exemplu, pregătirea și desfășurarea licitațiilor, controlul și supravegherea lucrărilor, gestionarea finanțării, raportarea și monitorizarea, precum și decontarea finală.

Datorită naturii participative a Programului, implementarea acestuia va implica actorii - părțile interesate în procesul de revitalizare a orașului Leova. Aceste entități vor fi responsabile de punerea în aplicare a proiectelor care vor fi realizate în cadrul competențelor lor.

7.3. Sistemul de implementare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027

În cadrul sistemului **Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027** pot fi identificate mai multe etape de acțiuni pentru implementare.

Prima etapă de punere în aplicare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 este avizarea de către Agenției de Dezvoltare Regională Sud.

În cea de-a doua etapă, aprobarea acestuia de către Consiliul local printr-o decizie. Orice actualizare a Programului va fi, de asemenea, adoptată prin decizia Consiliului local.

Primarul orașului Leova - în calitate de autoritate locală - este responsabil pentru punerea în aplicare a Programului. Acesta își va exercita competențele în acest sens prin intermediul Primăriei orașului. În consecință, managementul Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 va fi realizat în cadrul structurilor existente ale Primăriei orașului, ceea ce se datorează, în primul rând, faptului că angajații administrației publice locale au experiență relevantă în implementarea proiectelor și programelor strategice, precum și în gestionarea diverselor tipuri de investiții în infrastructură și proiecte sociale, inclusiv cele cofinanțate din fonduri externe. Datorită experienței și cunoștințelor lor, aceștia garantează punerea în aplicare corespunzătoare a Programului. Comitetul de Coordonare va fi, de asemenea, implicat în punerea în aplicare a Programului.

Structura de implementare a Programului, care ține cont de împărțirea sarcinilor și competențelor între diferitele organisme, este următoarea:

- **Primarul Orașului Leova** - este responsabil de supravegherea zilnică a Programului, decide cu privire la necesitatea de a actualiza Programul, aprobă selecția proiectelor care urmează să fie puse în aplicare, decide cu privire la implicarea financiară a orașului Leova în punerea în aplicare a programului și se asigură că bugetul local garantează fondurile pentru punerea în aplicare a acestuia;
- **Comitetul de Coordonare** - îl asistă pe Primar în îndeplinirea sarcinilor sale. Aceasta participă la lucrările din faza de pregătire a programului

și la implementarea ulterioară a acestuia, în cadrul sarcinilor Primăriei orașului. Comitetul de Coordonare coordonează pregătirea și punerea în aplicare a proiectelor individuale de revitalizare. În ceea ce privește proiectele complexe și interdisciplinare, se vor înființa Echipe de Proiect, formate din angajați ai Primăriei orașului. Acestea vor fi responsabile pentru coordonarea aspectelor legate de procesul de revitalizare, pregătirea și desfășurarea activităților legate de implementarea proiectelor individuale prevăzute în program, inclusiv pregătirea documentației, desfășurarea procedurilor de licitație, promovarea proiectelor, depunerea cererilor de finanțare pentru proiectele de revitalizare. Comitetul de Coordonare va fi responsabil de controlul gradului de realizare a obiectivelor Programului și de întocmirea ciclică a rapoartelor, de monitorizarea și evaluarea progresului de implementare a documentului, de actualizarea și evaluarea Programului și de promovarea acestuia.

- **Comisia Consultativă** - este o formă de parteneriat relevantă pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a programului. Locuitorii din zona care urmează să fie revitalizată și partenerii locali participă în mod activ în cadrul Comisiei. Comisia consultativă este activă atât în faza de elaborare, cât și în cea de punere în aplicare a programului.
- **Părțile interesate de procesul de revitalizare: entități și instituții** acestea vor fi responsabile pentru proiectele aflate în responsabilitatea lor. Implementarea cu succes a Programului de Revitalizare necesită implicarea partenerilor locali din sectorul public, social și economic.

7.4. Comunicarea și participarea în procesul de implementare a programului

Participarea cetățenilor în faza de implementare a programului este un element important pentru succesul procesului de revitalizare. Planificarea participării cetățenilor are loc atunci când se stabilesc soluții detaliate pentru proiectele de revitalizare urbană, forma acestora, legăturile cu alte proiecte și multe alte aspecte importante care determină eficacitatea proiectelor individuale și, indirect, eficiența întregului program.

Este necesar să se mențină o abordare „de jos în sus” pe tot parcursul procesului de revitalizare urbană, care trebuie să se reflecte în mod clar în conținutul programului și în procesul efectiv de dezvoltare și punere în aplicare. Desigur, nu este posibil să se planifice de la început un program detaliat de activități participative legate necesitățile și acțiunile care se vor materializa în viitor. În schimb, programul trebuie să stabilească principiile generale de participare și să definească mecanismele importante de luare a deciziilor și procedurile participative.

Un program de revitalizare urbană trebuie să fie mai mult decât o serie de activități și inițiative planificate de către autoritatea publică. Pe lângă consultarea publică asupra proiectelor propuse, ar trebui să se instituie mecanisme care să încurajeze persoanele interesate să ia inițiative proprii, dar mai ales să se implice în activitățile concrete de revitalizare urbană. Printre aceștia se numără locuitorii

orașului, precum și grupuri, organizații comunitare, instituții publice, investitori privați etc.

Activitățile de implicare a părților interesate vor include, de exemplu:

- Concursuri de mini-granturi pentru grupurile de vecini din cartier pentru a-și amenaja curțile, împrejurimile caselor în care locuiesc, pentru a organiza evenimente de motivare și implicare a locuitorilor. Nu se oferă finanțare pentru achiziționarea de materiale etc.; în schimb, locuitorii trebuie să contribuie cu propria lor forță de muncă pentru comunitate.
- Concursuri de granturi pentru organizațiile neguvernamentale pentru a realiza proiecte sau activități de revitalizare în conformitate cu obiectivele programului de revitalizare urbană - concursul poate fi conceput pentru a inspira organizațiile să fie mai creative și să extindă impactul proiectului (de exemplu, prin introducerea unui aspect comercial pentru a sprijini financiar proiectul).
- Programe de informare și activare pentru antreprenori și proprietari de imobile, pentru a-i convinge că schimbările pozitive din jurul proprietății/afacerii lor vor aduce rezultate și mai bune dacă se implică, de ex. prin renovarea clădirii în care își desfășoară activitatea.
- Încurajarea antreprenorilor să acționeze cu responsabilitate socială (așa-numita responsabilitate socială corporativă) - în sensul de a desfășura activități utile din punct de vedere social (sau de a sponsoriza) (adesea, argumentul pentru ca un antreprenor să se angajeze în astfel de activități este viziunea de a avea cel puțin beneficii indirecte, de exemplu, construirea unei imagini corporative pozitive, creșterea numărului de clienți etc.).
- Vânzarea clădirilor publice către investitori privați cu condiția ca aceștia să desfășoare activități specifice (de exemplu, ca parte a unei investiții viitoare) cu o utilitate socială specifică.
- Proiecte de parteneriat public-privat, care permit combinarea capacităților financiare și organizatorice ale investitorului privat cu nevoile comunității locale, inițiate de către Primărie.

Caracterul de participativ al Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova pentru anii 2023-2027 nu se referă doar la etapa de elaborare a Programului, ci și la etapa de implementare și evaluare a acestuia. Pentru a pune în aplicare în mod corespunzător Programul și pentru a realiza toate activitățile prevăzute în cadrul acestuia, în afară de cooperarea în cadrul angajaților Primăriei orașului Leova, a Comitetului de Coordonare și a Comisiei Consultative, este necesară implicarea altor entități independente care operează în oraș: instituții publice și private, organizații neguvernamentale, reprezentanți ai locuitorilor, antreprenori. Este necesar să existe un dialog social cu acești actori cu privire la punerea în aplicare a Programului de Revitalizare. Includerea părților interesate identificate în procesul de punere în aplicare a Programului a fi asigurată în primul rând prin participarea reprezentanților acestora la ședințele Comitetului de Revitalizare și prin posibilitatea de a prezenta opinii și propuneri în cadrul procesului de actualizare a Programului. Prin intermediul acestui mecanism, părțile interesate sunt implicate în etapele de pregătire, implementare și evaluare a procesului de revitalizare.

Comunicarea între Comitetul de Coordonare, Comisia Consultativă și alte părți interesate va avea loc prin contact personal și prin diverse canale. Aceasta va

include site-ul web al primăriei și pagina web de revitalizare, întâlniri organizate de primărie și de Comitetul de Coordonare, precum și informații în mass-media locală. Canalele de comunicare indicate vor acționa, de asemenea, ca un mijloc de promovare a Programului de Revitalizare Urbană. Scopul comunicării și al promovării este de a sensibiliza publicul cu privire la necesitatea și beneficiile măsurilor de revitalizare și de a implica comunitatea locală în pregătirea și punerea în aplicare a procesului de revitalizare.

7.5. Promovarea programului

Unul dintre elementele cheie în implementarea Programului de revitalizare este menținerea unui dialog sistematic între părțile interesate și persoanele implicate în dezvoltarea și implementarea obiectivelor. În acest sens, este esențial ca autoritatea orașului Leova să desfășoare activități de promovare și informare. Strategia de promovare este unul dintre elementele cheie pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor în diferitele faze de implementare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027. Acesta este strâns legat de obiectivele strategice și de rezultatele planificate.

Scopul activităților de promovare este de a disemina obiectivele Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 către locuitori **prin utilizarea diferitelor mijloace de comunicare.**

Punerea în aplicare a Programului depinde de o campanie de promovare eficientă, care trebuie să fie bine planificată și pusă în aplicare în mod profesionist, folosind metode și instrumente de promovare corespunzătoare.

Strategia de implementare a activităților de promovare derivă din obiectivele cuprinse în Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 și vizează atingerea următoarelor obiective:

- Promovarea proiectului în cadrul căruia a fost elaborat Programul,
- Promovarea obiectivelor strategice la nivelul orașului Leova,
- Obținerea sprijinului comunităților locale pentru punerea în aplicare a proiectelor,
- Diseminarea rezultatelor Programului.

Scopul principal al activităților de promovare este de a proiecta obiectivele Programului în exterior, precum și de a prezenta proiecte specifice pentru a încuraja comunitatea locală să implementeze anumite proiecte.

Campania de promovare va fi permanentă și este strâns legată de diferitele faze ale programului. Punerea în aplicare a diferitelor etape ale campaniei de promovare se va realiza în conformitate cu obiectivele acesteia. În prima etapă de implementare a Programului se va desfășura o campanie de informare și promovare intensificată a acestuia. În faza următoare, se va trece treptat la o fază de promovare a realizărilor și a bunelor practici.

Rezultatele activităților care vor fi întreprinse de către orașul Leova în ceea ce privește relațiile publice (Public Relations) ale Programului vor fi:

- asigurarea faptului că locuitorii au un cuvânt de spus în ceea ce privește îmbunătățirea calității vieții și a zonei acoperite de Program;

- consolidarea încrederii reciproce între autoritatea locală și locuitori;
- obținerea sprijinului pentru acțiunile și investițiile autorității locale întreprinse pentru binele comun;
- creșterea gradului de implicare a locuitorilor orașului Leova în implementarea proiectelor comune;
- informarea publicului cu privire la domeniul de aplicare și rezultatele activităților la nivel local;
- asigurarea faptului că informațiile privind posibilitățile de obținere a sprijinului din fonduri externe sunt disponibile pe scară largă pentru toate grupurile țintă din zona de punere în aplicare a Programului.

VIII

MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI REVITALIZARE

Un element important în evaluarea eficacității măsurilor de revitalizare întreprinse este monitorizarea. Cunoașterea activităților (proiectelor) desfășurate și a impactului acestora asupra realității înconjurătoare face posibilă îmbunătățirea proiectelor care nu ating rezultatele așteptate. Monitorizarea se realizează pe baza unui set de indicatori stabiliți pentru fiecare obiectiv al programului. Sistemul de monitorizare descris în program ar trebui să prevadă frecvența, forma de monitorizare și evaluarea pe baza indicatorilor. Instrumentele/indicatorii de monitorizare ar trebui să fie ușor de înțeles de către părțile interesate, să fie clar definiți și să fie legați de problemele reale ale zonei. Monitorizarea reprezintă colectarea sistematică de informații privind punerea în aplicare a programului de revitalizare și modificările acestuia. Evaluarea este o apreciere ciclică a gradului de realizare a obiectivelor, pe baza informațiilor colectate, dar și a altor instrumente, cu identificarea motivelor pentru care acestea sunt nesatisfăcătoare.

Procesele legate de monitorizare și evaluare sunt interdependente și servesc la: 1) verificarea dacă programul a fost formulat în mod corespunzător, adică dacă și în ce măsură acțiunile întreprinse corespund obiectivelor programului; 2) verificarea estimărilor pe care se bazează procesul de revitalizare urbană; 3) evaluarea efectelor proiectelor individuale; 4) identificarea problemelor în implementarea programului și cauzele acestora. Monitorizarea și evaluarea periodică oferă o bază pentru îmbunătățirea punerii în aplicare a programului de revitalizare urbană sau a unor proiecte specifice, precum și pentru îmbunătățirea sistemului de punere în aplicare a programului de revitalizare urbană.

8.1. Monitorizarea efectelor activităților de revitalizare

Progresul Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 va fi măsurat prin diferiți indicatori, periodic, la nivelul obiectivelor Programului.

Progresul Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027, precum și proiectele de revitalizare, vor fi monitorizate. O caracteristică a monitorizării constă în efectuarea de determinări relevante pe parcursul punerii în aplicare a Programului, pentru a cunoaște progresele realizate într-o anumită etapă de punere în aplicare, în raport cu ipotezele formulate.

Monitorizarea Programului se va realiza pentru a asigura conformitatea punerii sale în aplicare și pentru a determina gradul de progres în atingerea obiectivelor stabilite. Monitorizarea va implica obținerea și analiza sistematică a datelor privind implementarea proiectelor. Analiza datelor cantitative și calitative va permite identificarea timpurie a neconformităților, precum și prevenirea problemelor. Sunt planificate trei forme de monitorizare de bază:

- **monitorizare materială** – care va consta în controlul permanent al proiectelor derulate la un moment dat, obținerea de informații privind evoluția implementării acestora, asigurarea respectării obiectivelor Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova pentru anii 2023-2027. Indicatorii de realizare și de rezultat specifici proiectului vor fi utilizați în realizarea monitorizării fizice. O descriere a indicatorilor utilizați este furnizată în fișele proiectelor.
- **monitorizare financiară** – va permite controlul obiectivelor financiare ale proiectelor de infrastructură, de investiții și sociale și va asigura durabilitatea rezultatelor obținute. Un alt aspect al monitorizării financiare va fi acela de a ajuta partenerii implicați în revitalizare să obțină informații despre posibilele surse de finanțare externă pentru diverse proiecte.
- **evaluarea impactului programului** – prin indicatori utilizați în analiză. Evaluarea impactului se va realiza cel puțin o dată la trei ani, pentru zona de revitalizare și se va referi la nivelul indicatorilor care reflectă caracteristicile zonei degradate în cadrul diagnozei situației realizate în procesul de delimitare pentru elaborarea Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova pentru anii 2023-2027, precum și la nivelul de evoluție a acestor indicatori la momentul monitorizării. O îmbunătățire a situației va fi evidențiată printr-o scădere/creștere a unui anumit indicator în raport cu indicatorul de referință.

Tabelul nr. 8.1. Lista indicatorilor pentru măsurarea impactului Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027

Obiective specifice de revitalizare	Indicatori de realizare a obiectivelor
1.1. Îmbunătățirea dotărilor și echipamentelor tehnice ale unităților de învățământ în vederea creșterii potențialului de dezvoltare a formării resurselor umane	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de facilități dezvoltate și modernizate pentru îndeplinirea sarcinilor educaționale • numărul de echipamente noi în unitățile de învățământ • numărul de clădiri sportive construite și modernizate în unitățile de învățământ • numărul de proiecte și inițiative educaționale privind patrimoniul cultural și istoric • numărul de persoane care participă la creșterea cunoștințelor despre patrimoniul cultural și istoric • numărul de activități extra-școlare care dezvoltă interesele copiilor și tinerilor • numărul de copii și tineri care participă la activități extra-școlare
1.2. Creșterea și utilizarea potențialului istoric, cultural, educațional și turistic/ de agrement	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de clădiri culturale construite, reconstruite, modernizate • numărul de echipamente noi în spațiile destinate activităților culturale • numărul de monumente locale și monumente istorice revitalizate și restaurate • numărul de monumente istorice și de situri pentru cultivarea tradițiilor și a patrimoniului cultural create • numărul de săli de spectacol construite cu facilități culturale și educaționale • numărul de instrumente create pentru promovarea atracțiilor turistice • numărul de furnizori de servicii turistice; • un număr de elemente ale unui sistem de informare turistică și culturală (inclusiv o rețea modernă de internet); • numărul de parcări și de locuri de parcare construite la atracțiile turistice • numărul de trasee turistice marcate • numărul de persoane care utilizează sistemul de informare turistică • numărul de instruirii, de informări și de consultanță furnizate cu privire la dezvoltarea infrastructurii turistice • număr de acorduri de colaborare cu instituții și companii din domeniul turismului și agrementului pentru promovarea ofertei turistice a orașului • numărul de turiști care utilizează atracțiile turistice

Obiective specifice de revitalizare	Indicatori de realizare a obiectivelor
2.1. Îmbunătățirea calității și utilizarea în siguranță a infrastructurii rutiere și a trotuarelor	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de km de drumuri a căror calitate a fost îmbunătățită • numărul de kilometri de trotuare pentru pietoni și de piste de biciclete construite și extinse • numărul de instalații de iluminat construite și modernizate • numărul de poduri construite și modernizate • numărul de mașini și echipamente noi pentru construcția și repararea infrastructurii rutiere • reducerea accidentelor de circulație
2.2. Îmbunătățirea stării infrastructurii și a nivelului de siguranță publică, inclusiv în caz de inundații	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de inițiative și proiecte de sprijinire a poliției și a altor servicii, precum și continuarea cooperării în vederea asigurării siguranței comunității și a contracarării diferitelor amenințări • reducerea numărului de riscuri • numărul de inițiative și proiecte de promovare și informare a comunității locale cu privire la riscuri • numărul de proiecte de dezvoltare a infrastructurii pentru îmbunătățirea siguranței publice
2.3. Îmbunătățirea standardului și echipamentului infrastructurii tehnice și municipale, inclusiv a protecției mediului	<ul style="list-style-type: none"> • numărul de parcuri și spații verzi amenajate și renovate • numărul de locuitori cu o mai mare conștientizare a problemelor de mediu • numărul de instalații de apă modernizate • numărul de km de rețea de canalizare extinsă și modernizată • numărul de conectări la sistemul de canalizare

Monitorizarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 va fi responsabilitatea Comitetului de Coordonare, în cooperare cu Comisia Consultativă. Prin intermediul monitorizării sistematice, va fi posibil să se anticipeze din timp orice dificultăți care apar și care afectează proiectele în curs de implementare, calendarul acestora și realizarea obiectivelor Programului. Monitorizarea se va baza pe obținerea și analiza datelor privind proiectele incluse în Program, pe supravegherea investițiilor realizate, pe observarea schimbărilor care apar ca urmare a implementării activităților.

Ca parte a monitorizării, se vor întocmi rapoarte anuale privind implementarea proiectelor planificate și a obiectivelor Programului. Pe de altă parte, o dată la 3 ani, Primarul orașului Leova va evalua gradul de implementare a Programului în conformitate cu sistemul de monitorizare și evaluare descris – inclusiv prin utilizarea indicatorilor indicați.

8.2. Principii de evaluare a programului de revitalizare

Pe lângă monitorizarea continuă, documentul Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 va face obiectul unei evaluări. Prin evaluare se înțelege realizarea unei aprecieri a unui fenomen. Implică formularea de verdicte cu privire la activitățile evaluate, prin colectarea și analizarea sistematică și deschisă a informațiilor despre aceasta în raport cu obiectivele, criteriile și valorile cunoscute. Evaluarea este, de asemenea, studiul valorii sau al caracteristicilor unui anumit program, plan, activitate sau facilitate, din punctul de vedere al unor criterii acceptate, în scopul îmbunătățirii, dezvoltării sau unei mai bune înțelegeri a acestuia. Este o evaluare a valorii unei intervenții folosind criterii specifice pentru această evaluare, realizată pentru a determina eficacitatea intervenției, pentru a evalua în raport cu obiectivele și pentru a analiza impactul asupra unor probleme structurale specifice.

Cu alte cuvinte, evaluarea Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 va fi o evaluare a impactului acestuia asupra îmbunătățirii situației socio-economice a zonei de revitalizare. Obiectivul principal de revitalizare este de a scoate zona de revitalizare din criză.

Evaluarea realizată se va baza pe datele de monitorizare, adică pe valorile colectate periodic și aferente indicatorilor de progres al proiectelor de revitalizare și schimbările induse, fenomene legate de obiectivele programului de revitalizare.

Evaluarea care va fi efectuată nu se va limita doar la indicatorii colectați în timpul monitorizării. Indicatorii calitativi, cum ar fi cei care se referă la nivelul fenomenelor sociale sau economice, vor face, de asemenea, obiectul unei evaluări.

În ceea ce privește Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027, scopul evaluării este de a îmbunătăți calitatea și eficiența programului în raport cu problemele definite în zona de revitalizare. Aceasta servește la estimarea gradului de realizare a obiectivelor și a acțiunilor, și la determinarea gradului de implementare a documentului în ansamblu.

Metodologiile de evaluare pentru proiectele și programele UE indică următoarele tipuri de evaluări:

- ex-ante - înainte de punerea în aplicare a proiectului / programului,
- mid-term - la jumătatea perioadei de implementare a proiectului / programului,
- ex-post - la sfârșitul proiectului / programului,
- on-going - în mod continuu.

Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 face obiectul unei evaluări a oportunității și a gradului de punere în aplicare a acestuia. Primarul orașului Leova este responsabil pentru evaluarea actualității și a gradului de implementare a Programului de revitalizare. Evaluarea întocmită de primar este supusă avizului Comitetului de Coordonare și al Comisiei Consultative și este publicată pe site-ul web al Primăriei Leova. Printre altele, această evaluare va determina necesitatea de a actualiza Programul de Revitalizare Urbană.

În ceea ce privește Programul de Revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027, se va efectua o evaluare:

- pe parcursul implementării Programului, o dată la trei ani, de la începutul

Programului - se vor evalua angajamentele realizate, raționalitatea fondurilor cheltuite, progresul înregistrat în implementarea întregului document și realizarea obiectivelor și efectelor stabilite.

- după finalizarea Programului - o evaluare cuprinzătoare a impactului pe termen lung al proiectelor implementate și al întregului Program de Revitalizare asupra situației sociale și economice a zonei de revitalizare și a orașului Leova.

Odată finalizat Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027, se vor lua măsuri pentru a stabili direcțiile de revitalizare pentru anii următori, pe baza rezultatelor și obiectivelor atinse și a identificării nevoilor locuitorilor și a capacității financiare a orașului Leova. De asemenea, va fi întocmită o listă de proiecte de revitalizare care vor fi implementate în anii următori.

Rezultatele evaluării în curs de desfășurare vor aborda toate obiectivele Programului de revitalizare și aspectele cheie ale revitalizării (cum ar fi parteneriatul, complementaritatea, complexitatea, concentrarea) și vor identifica recomandări pentru:

- nivelul de punere în aplicare a proiectelor de revitalizare și a programului în ansamblul său,
- nivelul de realizare a obiectivelor,
- efecte de revitalizare pentru zona de revitalizare și pentru orașul Leova,
- oportunitatea programului,
- sistemul de revitalizare instituțională a orașului Leova.

ACTUALIZAREA PROGRAMULUI DE REVITALIZARE

Programul de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 va face obiectul unei proceduri de actualizare. În cazul în care Programul de revitalizare trebuie actualizat sau modificat, acest lucru va fi făcut de către Consiliul local Leova, sub forma unei decizii, la cererea primarului, după examinarea propunerilor Comitetului de Coordonare și ale Comisiei de Consultare. De asemenea, Programul poate fi actualizat și pe baza solicitărilor formulate de părțile individuale interesate de revitalizare, transmise prin intermediul reprezentanților acestora în cadrul Comisiei de Consultare sau direct către Primăria orașului Leova. Necesitatea de a actualiza programul de revitalizare poate rezulta din modificări ale condițiilor locale, din apariția unor noi probleme și nevoi sau din apariția unor noi oportunități de dezvoltare. Concluziile monitorizării și evaluării Programului pot constitui un motiv pentru a realiza o actualizare a Programului.

Din punct de vedere formal, procesul de actualizare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027 se va desfășura după cum urmează - în conformitate cu etapele indicate ale procedurii:

- evaluarea, o dată la trei ani, a oportunității și a gradului de implementare a Programului de revitalizare a orașului Leova pentru anii 2023-2027;
- evaluarea de către Comitetul de Coordonare și Comisia Consultativă;
- anunțul privind evaluarea disponibil pe site-ul web al Primăriei orașului;
- o cerere adresată Consiliului local pentru modificarea Programului de Revitalizare;
- efectuarea de modificări ale Programului de Revitalizare;
- desfășurarea de consultări publice cu privire la Programul de Revitalizare actualizat;
- aprobarea proiectului de modificare a Programului de Revitalizare de către Agenția pentru Dezvoltare Regională;
- adoptarea unei rezoluții de către Consiliul local al orașului Leova.

În cazul în care modificările aduse Programului de Revitalizare se referă la limitele zonei de revitalizare, va fi necesar să se desfășoare o procedură similară cu procesul de elaborare a Programului de Revitalizare, inclusiv toate activitățile și metodele participative.

Încheierea procedurilor vor fi urmate de avizarea proiectului de program de către Agenția de Dezvoltare Regională Sud și în final, de aprobarea modificărilor la program de către Consiliul local.

ANEXE

Anexa nr. 1

Decizia cu privire la instituirea Comitetului de Coordonare în cadrul procesului de elaborare și realizare a Programului de Revitalizare Urbană

REPUBLICA MOLDOVA
Consiliul orașenesc Leova
PRIMĂRIA ORAȘULUI LEOVA

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Леовский городской Совет
ПРИМЭРИЯ ГОРОДА ЛЕОВА

MD-6301, or.Leova, str.Unirii, nr.22; tel.fax (+373) 2-27-63, 2-35-02; Email:leovaprimaria@gmail.com

DECIZIA nr. 3.2

26.08.2022

„Cu privire la instituirea Comitetului de Coordonare în cadrul procesului de elaborare și realizare a Programului de Revitalizare Urbană”

În temeiul art. 14, alin.(2), al Legii „Privind administrația publică locală” nr. 436-XVI din 28.12.2006, art. 4 alin. (1) lit. a), g) din Legea „privind descentralizarea administrativă” nr. 435 din 28.12.2011, Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, nr. 152 din 09.03.2022, în scopul elaborării și realizării Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova;

Consiliul orașenesc Leova **D E C I D E:**

1. Se instituie Comitetul de Coordonare în cadrul procesului de elaborare și realizare a Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova, în următoarea componență:

Președinte: Bujorean Alexandru, Primarul orașului Leova;

Secretar: Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor al Primăriei orașului Leova;

Membrii:

- Crețu Oleg - Viceprimarul orașului Leova;
- Manalachi Maria - contabil-șef al Primăriei orașului Leova;
- Trofim Tatiana - specialist pe domeniul planificare al Primăriei orașului Leova;
- Rușulschi Samuel - arhitect al Primăriei orașului Leova;
- Cozma Iurie - inginer cadastral al Primăriei orașului Leova;
- Zmeu Ion - inginer gospodăria comunală al Primăriei orașului Leova;
- Mîndru Alexei - specialist al Primăriei orașului Leova;

2. Se pune în sarcina Comitetului de Coordonare, analiza datelor colectate și oferirea sprijinului persoanei responsabile de Revitalizare Urbană în scopul elaborării și realizării Programului de Revitalizare Urbană, în mod participativ și transparent;

3. Se desemnează responsabil pentru coordonarea activităților procedurii pentru realizarea prezentei decizii, Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor al Primăriei orașului Leova;

4. Controlul executării prezentei decizii se atribuie Primarului orașului Leova, DI Alexandru Bujorean.

PREȘEDINTELE ȘEDINȚEI
„Contrasemnat”
SECRETAR INTERIMAR AL CONSILIULUI

Ceban
Roșca
CEBAN OXANA
ALINA ROȘCA

Anexa nr. 2
Lista de prezență a Comitetului de Coordonare la atelierele consultative

„LEOVA NOASTRĂ”
Implementarea modelului de management participativ în
procesul de revitalizare a orașului Leova

LISTA PREZENȚEI
Comitetului Coordonator în procesul de elaborare
a Programului de Revitalizare a orașului Leova
Leova, 24 noiembrie 2022

	Prenume și nume	Instituție și e-mail	Semnătură
1.	Creta Oleg	Primăria or. Leova victor.martleova@gmail.com	
2.	Manalachi Maria	Primăria or. Leova maria.manalachi@maie.ro	
3.	Cozma Turie	Primăria or. Leova iup. ecclsiastc.	
4.	Trofim Tatiana	Primăria or. Leova tatianatrofimdo@gmail.com	
5.	Mindru Alexei	Primăria Leova mindru.81@mail.ro	
6.	Ruzulski Samuel	Primăria or. Leova cusulski.samuel@mail.ro	
7.	Zmeu Ion	Primăria or. Leova ion.zmeu.48@mail.ro	

FUNDACJA
CENTRUM OSIWOI LOKALNEGO
www.rozwlokalny.pl

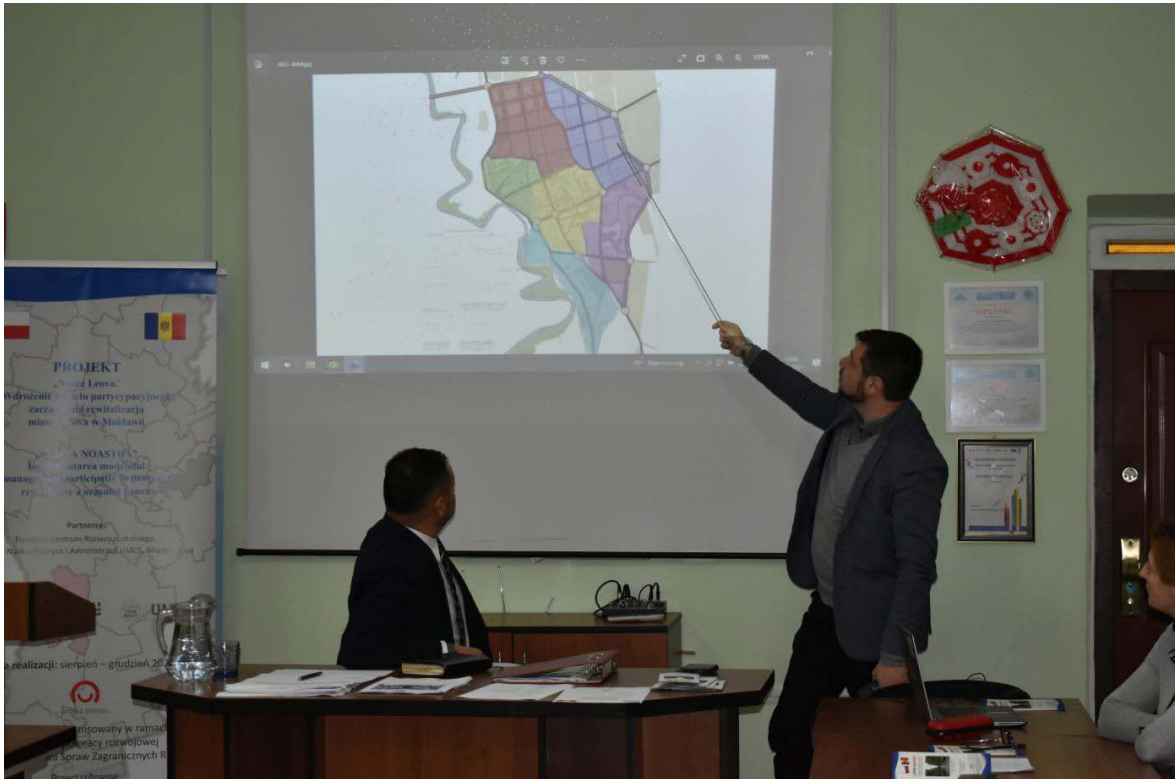

asistența polonei

Proiect co-finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone, în cadrul
programului polonez de cooperare pentru dezvoltare - Asistența Polonei.

Anexa nr. 3 Poze în cadrul atelierelor consultative și în teren

Anexa nr. 4
Dispoziția cu privire la instituirea Comisiei Consultative în cadrul procesului
de elaborare și realizare a Programului de Revitalizare Urbană

REPUBLICA
MOLDOVA

РЕСПУБЛИКА
МОЛДОВА

Primarul orașului Leova

Примар города Леова

6301, or. Leova str. Unirii, nr. 22 tel/fax. 2-27-63, 2-22-06 email: leovaprimaria@gmail.com

Dispoziția Nr.224

07.12.2022

„Cu privire la instituirea Comisiei Consultative
în cadrul procesului de elaborare
și realizare a Programului de Revitalizare Urbană”

În temeiul art. 14, alin.(2), al Legii „Privind administrația publică locală” nr. 436-XVI din 28.12.2006, art. 4 alin. (1) lit. a), g) din Legea „privind descentralizarea administrativă” nr. 435 din 28.12.2011, Titlul proiectului: „Leova Noastră”, Implementarea unui model de management participativ al revitalizării orașului Leova din Moldova, Proiectul fiind cofinanțat de Ministerul Afacerilor Externe a Republicii Polone în cadrul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare – Asistența Poloniei, și în baza semnării Acordului bilateral de colaborare, între Primăria Leova și Fundația „Centrul de Dezvoltare Locală” din Polonia și în scopul elaborării și realizării Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova;

Dispon:

1. Se instituie Comisia Consultativă în cadrul procesului de elaborare și realizare a Programului de Revitalizare Urbană a orașului Leova, în următoarea componență:
Președinte: Bujorean Alexandru- Primarul orașului Leova;
Secretar: Vulpe Cristina- specialist în atragerea investițiilor al Primăriei orașului Leova;
Membrii:
- Crețu Oleg - Viceprimarul orașului Leova;
 - Rodica Hasan- secretar al Consiliul local Leova;
 - Timofți Mihail- șef serviciu atragerea investițiilor în cadrul Primăriei orașului Leova;
 - Stoiu Angela- specialist în domeniul juridic în Primăriei orașului Leova;
 - Crețu Aliona- directoarea Casei de Cultură „Petru și Ion Aldea-Teodorovici” din orașul Leova;
 - Iachimov Raisa- directoarea Școlii Sportive din orașul Leova;
 - Antonovici Viorica- directoarea Centrului Tinerului Naturalist din orașul Leova;
 - Gheorghiu Elena- directoarea grădiniței de copii nr. 1 „Albinuța” din orașul Leova;
 - Țăranu Angela- directoarea grădiniței de copii nr. 2 „Romanița” din orașul Leova;
 - Antoniu Victor- Administrator S.A. Apa-Canal Leova;
 - Manalachi Maria - contabil-șef în cadrul Primăriei orașului Leova;

- Trofim Tatiana - specialist pe domeniul planificare în cadrul Primăriei oraşului Leova;
- Porotnicov Tamara- specialist în domeniul achizitiei publice în cadrul Primăriei oraşului Leova;
- Ruşulschi Samuel - arhitect în cadrul Primăriei oraşului Leova;
- Cozma Iurie - inginer cadastral în cadrul Primăriei oraşului Leova;
- Neghină Ludmila - asistent social

Se pune în sarcina Comisiei Consultative, analiza datelor colectate și oferirea sprijinului persoanei responsabile de Revitalizare Urbană în scopul elaborării și realizării Programului de Revitalizare Urbană, în mod participativ și transparent;

2. Se desemnează responsabil pentru coordonarea activităților procedurii pentru realizarea prezentei decizii, Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor al Primăriei oraşului Leova;

3. Controlul executării prezentei decizii se atribuie Primarului oraşului Leova, Dl Alexandru Bujorean.

Viceprimar al or.Leova

Oleg Crețu

Anexa nr. 5
PROCESUL-VERBAL nr. 1 al ședinței Comisiei Consultative
privind Revitalizarea Urbană în or. Leova

PROCESUL-VERBAL nr. 1
al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Leova

Data: 7 decembrie 2022

Locația: or. Leova, Sala de Ședințe a Primăriei orașului Leova

Ședința de constituire a Comisiei Consultative a Programului de Revitalizare Urbană din orașul Leova

Participanți: conform listei de semnături (se atașează)

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de salut, prezentarea participanților
2. Descrierea procesului de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană
3. Rolul Comisiei Consultative în procesul elaborării Programului de Revitalizare Urbană
4. Constituirea Comisiei Consultative
5. Stabilirea datei și agendei atelierului de lucru

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

1. Bujorean Alexandru - cuvânt de salut, prezentarea participanților, introducerea în conceptul de Program de Revitalizare Urbană.
2. Vulpe Cristina - descrierea procesului de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană, rolul Comisiei Consultative, principiile Comisiei.

S-a decis:

- I. Se formează Comisia Consultativă pentru elaborarea Programului de Revitalizare Urbană din orașul Leova, în următoarea componență:
 1. Crețu Oleg - Viceprimarul orașului Leova;
 2. Hasan Rodica - Secretar al Consiliului local Leova;
 3. Timofii Mihail - Șef Serviciu atragerea investițiilor în cadrul Primăriei orașului Leova;
 4. Stoiu Angela - specialist în domeniul juridic în cadrul Primăriei orașului Leova;
 5. Crețu Aliona - Directoarea Casei de Cultură „Petre și Ion Aldea-Teodorovici” din orașul Leova;
 6. Iachimov Raisa - Directoarea Școlii Sportive din orașul Leova;
 7. Antonovici Viorica - Directoarea Centrului Tinerului Naturalist din orașul Leova;
 8. Gheorghiu Elena - Directoarea grădiniței de copii nr. 1 „Albinuța” din orașul Leova;
 9. Țăranu Angela - Directoarea grădiniței de copii nr. 2 „Romanița” din orașul Leova;
 10. Antoniu Victor - Administrator S.A. „Apă-Canal Leova”;
 11. Manalachi Maria - contabil-șef în cadrul Primăriei orașului Leova;
 12. Trofim Tatiana - specialist pe domeniul planificare în cadrul Primăriei orașului Leova;
 13. Porotnicov Tamara - specialist în achiziții publice în cadrul Primăriei orașului Leova;
 14. Rușulschi Samuel - arhitect în cadrul Primăriei orașului Leova;
 15. Cozma Iurie - inginer cadastral în cadrul Primăriei orașului Leova;
 16. Neghină Ludmila - asistent social.
- II. Se stabilește următoarea Ședință de lucru a Comisiei Consultative la data de 9 decembrie 2022, în incinta Sălii de Ședințe a Primăriei orașului Leova.

Președintele ședinței

Bujorean Alexandru,
Primarul orașului Leova

Secretarul ședinței

Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor
în cadrul Primăriei orașului Leova

Anexa nr. 6
PROCESUL-VERBAL nr. 2 al ședinței Comisiei Consultative
privind Revitalizarea Urbană în or. Leova

PROCESUL-VERBAL nr. 2
al ședinței de lucru a Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Leova
Data: 9 decembrie 2022
Locația: or. Leova, Sala de Ședințe a Primăriei orașului Leova

Participanți: conform listei de semnături (se atașează)

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de salut, prezentarea participanților
2. Prezentarea rezultatelor vizitei de observare în Zona de Revitalizare
3. Activitate practică în vederea identificării nevoilor Zonei de Revitalizare, gruparea și prioritizarea acestora

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

1. Bujorean Alexandru - cuvânt de salut, prezentarea participanților.
2. Vulpe Cristina - prezentarea rezultatelor vizitei de observare în Zona de Revitalizare.
3. Membrii Comitetului de Coordonare - creare viziunii de dezvoltare a Zonei de Revitalizare.

S-a decis:

- I. Crearea Viziunii de dezvoltare a Zonei de Revitalizare.
- II. Identificarea nevoilor Zonei de Revitalizare.
- III. Gruparea și prioritizarea nevoilor identificate.
- IV. Se stabilește următoarea Ședință de lucru a Comisiei Consultative la data de 14 decembrie 2022, în incinta Sălii de Ședințe a Primăriei orașului Leova.

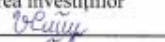
Președintele ședinței

Bujorean Alexandru,
Primarul orașului Leova

Secretarul ședinței

Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor
în cadrul Primăriei orașului Leova

Anexa nr. 7
PROCESUL-VERBAL nr. 3 al ședinței Comisiei Consultative
privind Revitalizarea Urbană în or. Leova

PROCESUL-VERBAL nr. 3
al ședinței de lucru a Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Leova
Data: 14 decembrie 2022
Locația: or. Leova, Sala de Ședințe a Primăriei orașului Leova

Participanți: conform listei de semnături (se atașează)

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de salut, prezentarea progreselor în elaborarea Programului de Revitalizare
2. Formularea obiectivului general și a obiectivelor specifice
3. Elaborarea fișelor de proiect

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

1. Bujorean Alexandru - cuvânt de salut, prezentarea progreselor în elaborarea Programului de Revitalizare.
2. Vulpe Cristina - prezentarea obiectivului general și a obiectivelor specifice ale Programului.
3. Membrii Comisiei Consultative - elaborarea fișelor de proiect și divizarea acestora în de bază, și complementare.

S-a decis:

- I. Au fost elaborate fișele de proiect de bază și complementare pentru includerea lor în Programul de Revitalizare Urbană.
- II. Comitetul de Coordonare va prezenta calculul estimativ al bugetului Programului de Revitalizare Urbană în baza fișelor de proiect elaborate.

Președintele ședinței

Bujorean Alexandru,
Primarul orașului Leova

Secretarul ședinței

Vulpe Cristina, specialist în atragerea investițiilor
în cadrul Primăriei orașului Leova

Anexa nr. 8
Poze locațiile proiectelor, starea actuală propuse în cadrul Programului

Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”

**Reconstrucția bazinului de înot multifuncțional cu havuz,
la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova**

Schimbarea acoperișului la IET nr. 1 „Albinița”, or. Leova

Lucrări de pavare a trotuarelor la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova

Schimbarea rețelelor de canalizare la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova

Schimbarea pardoselii la 8 pavilioane și instalarea mobilierului necesar
la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova

Schimbarea pardoselii la 8 pavilioane și instalarea mobilierului necesar
la IET nr.1 „Albinuța”, or. Leova

Repararea străzii Barbu Lăutaru în variantă albă

Repararea străzii Barbu Lăutaru în variantă albă

Construcția trotuarului pe strada Unirii

Apărarea împotriva inundațiilor a apelor pluviale

Construcția sistemului de canalizare

Centru de Meșteșuguri Tradiționale

**Renovarea parcului și havuzului de lângă Palatul de Cultură
„Petre și Ion Aldea-Teodorovici”**

Modernizarea Stației Tinerilor Naturaliști prin renovare și revitalizare

Renovarea fațadei Școlii sportive orășenești din orașul Leova

Renovarea fațadei Școlii sportive orășenești din orașul Leova

ISBN 978-83-7847-835-5

Proiectul: „Leova noastră”, implementarea unui model de management participativ al revitalizării oraşului Leova din Moldova

Polish aid

Proiectul este cofinanţat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia

Realizatorul principal al proiectului

Parteneri

UMCS
INSTYTUT NAUK
O POLITYCE I ADMINISTRACJI

Publicaţia exprimă doar opiniile autorului şi nu poate fi echivalată cu poziţia oficială a Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia